ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK TARİH KURUMU YAYINLARI
VII. DİZİ—Sa. 86

ULUSLARARASI MİDHAT PAŞA SEMİNERİ

BİLDİRİLER VE TARTIŞMALAR

Edirne, 8-10 Mayıs 1984

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ — ANKARA
1986

MİDHAT PAŞA'NIN BAĞDAT VİLÂYETİNDEKİ ALT YAPI YATIRIMLARI

Prof. Dr. YAŞAR YÜCEL

GİRİŞ

Bu tebliğimize konu olarak, 19. yüzyılın ikinci yarısında ünlü Osmanlı devlet adamı Midhat Paşa'nın siyasi hayatının bir dönemi, Bağdat valiliği sırasında, yönetici olarak alt yapıda gerçekleştirdiği yatırımlarını aldık. Çünkü bugüne kadar yapılan araştırmalarda bu büyük devlet adamının hayatının bu dönemi her nasılsa yeterince ilgi çekmemiş görünmektedir.

Ancak, hemen şunu belirtmek isterim ki; Midhat Paşa'nın Bağdat vilayetinde iş başında kaldığı üç yıllık süredeki bütün hayatı bir bildiri konusu olamazdı. Bu sebeple, biz bildirimizi Midhat Paşa'nın bu üç yıllık yöneticiliği süresinde Bağdat'ta gerçekleştirdiği bazı alt yapı yatırımlarını gözler önüne sermekle sınırladık ve istedik ki, araştırmacılar bu konu üzerine ilgilerini yoğunlaştırsınlar. Bunu yaparken de yepyeni bir kaynağı araştırmacılara tanıtmak istedik.

Bu kaynakta Midhat Paşa'nın Bağdat valiliği ile neşir hayatına başlayan ZEVRÂ Gazetesidir. Çünkü Midhat Paşa tarafından Bağdat'a yayınlanan bu gazete onun üç yıllık valiliği sırasındaki faaliyetlerinin adeta bir günlüğüdür. Bu ana kaynağımızı Başbakanlık Arşivinden bazı belgelerle takviye etmeyi de ihmal etmedik.

Ulaşım Hizmetleri

Midhat Paşa'dan önceki duruma kısa bir bakış

Bağdat nehir yolları 19. yüzyıldan itibaren önem kazanmaya başlamıştır. Bu tarihe kadar nehir taşıtı olarak son derece ilkel araçlar kullanılıyordu. Bu yüzyılda modern nehir taşıt araçları, dünyanın önemli merkezlerinden biri olarak kabul edilen Bağdat'ta kullanılmaya başlanacaktır. Bu tarihlerde Bağdat su yollarının İngiltere ekonomisindeki yerini çok iyi değerlendiren İngilizler 1931'de Kaptan Chesney'i Bağdat'a nehirlerin ulaşıma elverişli olup olmadığını kontrol etmesi için yollayacaktır. İngiltere Hindistan'da ki sömürgelerine ulaşmak için Fırat nehri aracılığı ile Basra Körfezi üzerinden bu bölgeye ulaşmayı düşünmekteydi.

Çünkü, Hindistan'a Akdeniz'den sonra karayolu ile Kızıldeniz'e oradan da Hint Okyanusu'na ulaşma projesini gündeme getirecektir. Nitekim kaptan Chesney Fırat'ta ki yaptığı incelemelerden sonra yolun ulaşıma elverişli oluduğunu İngiltere'ye bir raporla bildirmiştir. Bu raporla durumun kendileri için çok elverişli olduğunu gören İngiltere, iki gemiyi Fırat nehrinde işletebilmek için Osmanlı padişahından izin talep etmişti. 1833 yılında yapılan bu başvuru sırasında Bağdat valisi olarak görev yapan Ali Rıza Paşa "1831-1842" İngiltere'ye bu konuda ruhsat verilmemesini Bab-ı âli'den istemesine rağmen İngiltere bu ruhsatı alma başarısını elde etmişti. Fırat üzerine gemi işletme ruhsatını alan İngiltere, 1836 yılında kaptan Chesney yönetiminde Dicle ve Fırat adını alacak olan iki gemiyi parçalar halinde karayolu ile Fırat'a taşımıştı. Burada montesi yapılan bu iki gemiden Dicle yüzdürüldükten biray sonra batmış Fırat Gemisi ise, bazı zorluklarla Basra Körfezine ulaşabilmişti.

İngiltere'nin bu ilk denemesi başarısız olmakla birlikte bölgedeki nehirlerde gemi kullanmaya hak kazanmış olmaları kendileri için bir başarı olmuştu. İngiltere'nin Dicle ve Fırat nehirleri ile ilgilenmesi Osmanlı Devletini de bu iki nehirle ilgilenmeye sevk etmiştir. Ayrıca Irak ve Suriye'deki çeşitli Arap kabilelerinin sık sık ayaklanmaları nedeni ile bölgede daha sıkı bir kontrol mekanizması kurabilmek istemesi vergilerin zamanında ve süratle toplanabilme düşüncesi, bu su yollarına Osmanlı Devletinin ilgi duyması nedenleri arasındadır. Nitekim Midhat Paşa'dan önce Bağdat valiliği görevinde bulunmuş olan Reşit Paşa (1861-1867) Mehmet Namık Paşa (1861-1867) ve Takiyüddin Paşa (1867-1869), genellikle Bağdat Eyaletinin ekonomisini özellikle de sözünü ettiğimiz iki önemli su yolu üzerinde titizlikle durmuşlardır. Çünkü, Bağdat Eyaleti ulaşım ve taşıma güçlüğü nedeni ile kapalı ekonomi yapısına sahipti. Bazen, ürün fazlası olduğu dönemlerde dışarıya satılamadığından bu ürünler çürümekte bazen de kuraklık nedeni ile tüketici yiyecek azlığından sıkıntıya düşmekte idi. Bu nedenle Reşit Paşa'dan itibaren Bağdat'ta en önemli ıslahatın ulaşım araçlarını modernleştirme düşüncesi hakim olmaya başlamıştır. Sermayesinin yarısını devlet, yarısının da Bağdat ileri gelenlerinden toplanması yoluyla bir filonun kurulması çalışmaları Reşit Paşa ile başlatılacaktır. Amaç bölgedeki İngiliz Leng şirketine rakip olabilmekti. Bu amaçla Belçika tersanelerine Bağdat ve Basra adında iki geminin inşası sipariş edilmiştir. Ayrıca gemilerin tamiri için Bağdat'ta bir fabrika kurulmuştur. Bu işler yapılırken Reşit Paşa öldüğünden çalışmalar bir ara durakladı ise de, Namık Paşa'nın ikinci kez Bağdat valiliğine atanması üzerine yeniden canlanmıştır.

Namık Paşa gerçekten de İngiliz Leng şirketine rakip olarak "İdare-i Umman-ı Osmaniyye" adında bir şirket kurmuştur. Öte yandan İngilizler Namık Paşa'nın engellemelerine rağmen Bağdat sularında 1861'de Bab-ı âli'den aldıkları ruhsatla yeni gemileri sefere koyma çalışmalarını hızlandırmışlardır. Ancak, Bab-ı âli'den gerekli desteği alamayan Namık Paşa Başbakanlık Meclis-i Mahsus evrakları arasında yer alan bir kayda göre İngiliz gemileri ile kesin rekabete girebilecek üç ayrı gemiyi daha (Musul, Fırat, Risafe) Avrupa'ya sipariş verdiğini öğrenmekteyiz [1]. Bu arada daha önce alınan Bağdat ve Basra gemilerinin bölge de başarılı hizmetler vermeye başlaması yöreye büyük bir canlılık getirmiştir. Osmanlı Padişahı Abdülaziz'den gelen 17-26 Mayıs 1865 tarihli bir fermanla tersane-i amireden iki gemiye ilaveten iki gemi daha gönderilmesi, Basra tersanesinin genişletilmesi, Dicle ve Fırat'ın temizlenmesi, tesfiye edilmesi gereken yerlere bent ve havuzlar inşası ayrıca eşya taşınması için üç adet Şalupa'nın yapılması ve nehirlerin etrafında bulunan Arap aşiretlerinin itaat altına alınması emredilmekte idi. Namık Paşa'nın Bağdat valiliği döneminde Avrupa'ya sipariş edilen üç geminin parçaları ancak yerine atanan vali Takiyüddin Paşa zamanında Bağdat'a ulaşabilmişti.

Midhat Paşa'nın Bağdat Valiliği Dönemi

1869 yılında Midhat Paşa Bağdat valiliğine atandığında, uluslararası ulaşım alanında büyük bir yenilik olan Süveyş Kanalı açılmak üzere idi. Akdeniz ile Kızıldeniz'i birbirine bağlayacak olan Süveyş'in açılması uluslararası siyaset ve ekonomi alanında çok büyük bir olay olacaktı.

Özellikle Akdeniz'in en önemli kıyılarına sahip ve Basra Körfezi Hint Okyanusu'nu çevreleyen toprakları sebebiyle bu kanalın açılışı Osmanlı Devletini de geniş ölçüde etkileyecekti. Yine Başbakanlık Arşivi Meclis-i Mahsus evrakları arasında yer alan kayıtlar, bize İngilizlerin bu gelişmelerden önce yavaş yavaş Basra Körfez bölgesinde ticari alanda egemenliklerini kurma çalışmalarına başladıklarını göstermektedir. Aynı belge bu sıralarda İngilizlerin Hindistan'dan çıkıp Aden'i aldıktan sonra Bahreyn'i siyasi nüfuzları altına alma çalışmalarına başladıklarını dile getirmektedir [2]. Midhat Paşa'ya göre, Bağdat merkez olmak üzere Arap Yarımadası'nın denetim altına alınması ancak Bağdat'ın siyasi ve ekonomik açıdan güçlenmesi ile mümkündü. Bu ancak güçlü bir filonun kurulmasına bağlı idi. Nitekim ZEVRÂ Gazetesinde çıkan bir makale bu değerlendirmeyi şu şekilde dile getirmektedir. "Osmanlı Devletinin Basra Körfezini

[1] Bk. Başbakanlık Arşivi, MM, 1581.

[2] Bk. BA, MM, 1611.

koruyabilecek ancak birkaç küçük gemisi vardı. Basra'dan Süveyş Kanalına kadar olan bölge de İngiliz, Felemenk, Fransız Bayraklı gemiler görülebilirken burada Türk Bayrağının dalgalandığı herhangi bir geminin bulunmayışı Midhat Paşa'yı çok üzüyordu. Bu yüzden Midhat Paşa bu sahilleri Osmanlı topraklarına bağlamak için büyük bir Osmanlı filosu kurmayı tasarladı. O sırada Basra'da Arapların yaptığı derme çatma kayıklar ile İran-Bağdat karayolunu kullanarak seyahat eden binlerce Müslüman türlü zorluk ve tehlikelerle karşılaşıyordu. Ayrıca o derme çatma kayıklarla Basra'dan Necit'e her yıl onbin ton ağırlığında sevk edilen cephane ve erzak ile her türlü askeri araç, gereç, satın almak için ödenen paranın yarısı kadar taşıt kirası ödemekteydi. Buna rağmen yükün yarısı, teknik açıdan yetersiz olan nakliye araçları sayesinde batıyordu. Bu devlet için büyük bir zarardı".

Kurulacak modern filo bahsedilen yollarla hacca gidenlerden taşıt parası kazanacak ve Necit'e gönderilen askeri ihtiyaçların taşınması garanti altına alınacaktı. Böylece bu kazançlarla devlet bir adım daha ilerleyecekti [3]. Midhat Paşa'nın çabaları sonucu Takiyüddin Paşa zamanında inşası tamamlanmış olan iki gemi (Fırat ve Risafe) süratle sefere konulmuş böylece Bağdat vilayetinde Midhat Paşa'nın çabaları sonucu işleyen gemi sayısı beşe çıkarılmıştı. Ayrıca da Başbakanlık Arşivi ayniyat defterleri, dahiliye evrakları, maliye defterleri, Meclis-i Mahsus evrakları ve ZEVRÂ Gazetesinde ki, bugüne kadar araştırıcıların dikkatini çekmemiş kayıtlara göre Midhat Paşa Avrupa'dan aşağıda nitelikleri belirtilen gemileri getirterek sefere koydurmuştur.

1 - Babil: 450 beygir gücünde, 303 adım uzunluğunda 35 adım genişliğinde 25 adım derinliğinde. 39.877 liraya satın alınan gemi daha ilk seferinde 35.000 lira kâr getirdi [4].

2 - Ninova: 150 beygir gücünde, 1800 tonluk yük kapasitesine sahip [5].

3 - Necid: 150 beygir gücünde, 415 adım boyunda, 30 adım genişliğinde [6].

4 - Asur: 120 beygir gücünde, 214 adım boyunda [7].

5 - Diyale: 120 beygir gücündeki bu gemi Hindistan'dan satın alındı [8].

[3] Bk. Zevrâ Gazetesi [Özel Kitaplığımızda mikrofilmi mevcut], sayı 10.
[4] Bk. Zevrâ, 45.
[5] Bk. Zevrâ, 54, 60, 132, 215.
[6] Bk. Zevrâ, 33, 37.
[7] Bk. Zevrâ, 90, 94.
[8] Bk. Zevrâ, 85.

Yaşar Yücel

زوراء

(نومرو) ١٥ (صفر اخیر) ٢ (سنه) ١٢٤٧ (نیسان) ٢١ (سنه) ١٢٤٦ (رومی)

(سالی)

(اشو فرقه داخله وخارجه حوادثی وحرب ودولو مباحثی شامل اولدوقی جهتدن بر دفعه صائل کوتشری بیلدیر یرسه لکی (٢٠) وانی آیلغی (٤٠) غروشه بیرلر)
(خصوصی (٦٠) پاره مدخل وتنزیلدن ماعدا تحریر ایچون یوقیشه یوسنه اجرای ضم اولنور سنه لکی وپاخود تی آیلغی انجون یزلمای مستدعی مالدر)
(مرکز ولایت خطه سنه مراجعت اولنق لازمکلور)

﴿مواد خصوصیه﴾

درسعادت متصرفی فریق سعادتلو تقدیم پاشا حضرتلرینك التنجی اردوی همایون ارکانلغنه نصب وتعیین بوردقلری وشو کوشده بنصاده حتوبهسا درسعادتدن حرکت ایلمك اوزره بولندیغی خبر الندی

ایران حدودی اوزنده تسویه سنه یافیه جق اولان بعض موادك رؤیت وتسویه سنه مأمورا بغداد کشی اولان سعادتلو قدری بك افندی حضرتلرینه ایران مأمورلرندن محب علی خان حضرتلری مأمور بتریه تفرع ایدن بعض مواد خصوصیه بکلان بازاد کوی شهربان طرفنه عزیمت بیورمشلردر

مشلك چیزی اداره سنك متصرفلغنه تعیین بیورلن متصرفی بوك ن سعادتلو ثامر پاشانك حرمله، مالا و بدناً مشاهده اولنان همت وخدمت فداکارانهسی جهتیله سندن اولق اوزره دردست تشکیل بولنان ثامر پاشا قصبه سنده انشا اولنه جق اپنه ایچون کندوسنه منسوب اولدقلری المعدون قابیلیسی اعضاسی طرفلرندن بکلنه بشیوز کیسه اقچه اعانه ایدلدیکی مثلو اپنهٔ مذکورهنك بوکره انشاسنه پاشالغی جهتیله پاشای موی الیه طرفندن بولنماسیله حق بذل وبسدویغ بیوریلان همتك مرحمی اولدوقی اوبیوز الی کیسه اقچه دها نماه اولنمق وبوندن بشقه قصبهٔ مذکورهنك تعمیر فرقت ساحتده انشا اولنمسی مقرر اولوب سالیوکه بورلی قصبه ساحه کیردکمن عسکر، فرقت وزرت ساحلی دخی بالطبع جهت وضرورت کسب ایدیکندن وبونلرك قارشو قارشویه مرور وعبور ایچون برکوپری به احتیاج کورلدیکندن مذکور کوپرینك دخی تجدیدن انشاسی ایچون کندی طرفندن اون بك غروش (مقسان یدی بیك بشیوز قروش) ایدرلمکی بنده جه اعانه اولنمق ایدوی بشیمشدر

(باسالی بوکی ضاکارانه تشویق وتشجیع ایدن مأمه شیهه یوق که جهت ضرر بدور لکن بوراده اوزرینه حرق جهت اولنه جق اشیا حرکت ایتیوب نقصان مانده مذکورهنك حقوقه فداکارانق اختیار ایدرکی اولدیغی حکم بیك لازمدر بوجهه مصلحت عالی وکوزك توقف ایدر شوقدرجه تشتیح اولنه جقدر که کوره نقصان بولنمده فداکارانق کیسیمك

ایچون فوق العاده درایت وفطانته ویرندن عسکر بك زیاده جهت وضرورتك متصف اولمق لازمدر ایسه موی الیه ثامر پاشا ولایت اصولنك تعمیم ایدیلیکی صیتك ترسنی دکل بلکه هنوز بونه سنی دخی کوردیکی حالده یوك وطن وملتکی وافراد ملی ایچون نه وجهله موجب سلامت وسعادت اولدیغنی شهبا تقدیر ایتمندن وبالخصوص اشبو تقدیر وتیقن اوزرینه بو یولده مالا وفعلا بارزه دخی بولنمسندن کندوسنك که افکار واقتصادده اولدیغی آکلاشیله بهجکنه مبنی بو یلده یزم اولنون اوزادیه تفصیلاته کیرشمکلکمز حاجت قالز

فرانك کشته مأمور سعادتلو شاکر پاشانك دیوان ٢ نیسان تاریخیله یازدیغی مکتوبدر

٢٩ مارت سنه ٨٦ تاریخیله یازدیغم مکتوبده وجه تام موقعه ایکی لوح ساعت قالدوقی یاشمش اولدیغمز مخلصندن حرکت ایدیجکمزی یازمش ایدم اشبو انتظارم موجبنجه یوم مذکوره صباحین موقع مذکوردن قالقدوقی هنکامده تام قصبهیی بکلدکمن عسکر ساعت اوچ بچقده طابه قریهسنه مواصلت اولدیغی موقع مذکوره یرمدت اقامتدن عسکر به بوله دولم ایدلمش ویرمدت دخی کوملش ایسه ده ساعت بش بچوق اولدیغده فانا قبر منظم یرمالده یونان ماکنه مزك یرجولمسی دها خرابه یوك قمیرنه قدر توقف ایدلمك ایجاب ایتمش وتوقف ایدیجکمز ساحل الیه منهور وجه خرابه مشت ارسی بش میل قدر مسافهدن عبارت اولمغله جیوانلرك تحمیلنه بعض وقت بچنمه خرابه مذکورهنك کتنی ایتنی دخی بتوده ویرمك ایچون راحلا خرابهٔ مذکوره بقدر کیدیلوب تماشا وکشف اولنلدر خرابهٔ مذکوره سلسهٔ حسن مفرز تخمیناً اوتوز بش متر قدر ارتفاعی اولان یرینه اوزرینه بنا اولنمش ومرتفعك کی یرمشق بجرمز اولمق اولان قسم اسفلی صوقلمدن ونوست طرق جسیم وطنطلی طنطرون بلندلرکی مذکور بنانك ارتفاع طبیعیسندن بشنه کسوسی دخی اوتوز متر قدر ارتفاعنه اولمسیله بنا اوزرنك رزدن کوده بلور علی یوخرلمدر بعض مورخلر اشو خرابهنك سرای اولدوقی یاشمش ارسی طنطره یولنمسنه ایسه ده یوك رومیا ایمپراطورلرندن مشهور تراژانك نجاتی شهریکر آتی تولن کرکسه شهری شنیه طرفنده

یولنان عرب طایفهسنك تسلط اولمه مقارن محافظه ایتك اوزره قلعه اولدوقی بنا ایدلیکی ومؤخرا رومالولرك اخراجنه مأمور اولنان طوانف الله بیکلیکی زمان سرای اتخاذ قلنمیق حقنده اولان دیکر رفوقك دها زیاده صحی خرابهٔ مذکورهنك مشاهده سنك معلوم اولور چونکه خرابهٔ مذکوره دروننده بکلدکمز سرداباردك وزیر زمینلرك تشیدی ولورمه یولنمسنك شکلی بنا اولنمش اولان اچ قاعه ودیوری طوغه الی اورلمش وهرطبقه دن قولاره بنالك ایچون یاپلمش اولان جسیم یرفیوك وضعی تقریر، اصلاحاتی قبلی تصور ایتجیه قدر کلی طرفنه باقه جق اولنه بوك حرب وضرب ایچون یاپلمش اولدیغی مشاهده قلنه بور خرابهٔ مذکورهنك تماشاسندن عودت اولدقدن زوره متصرفی سعادتلو ارملان پاشا حضرتلرینك مبارك کلدوك یزم دخی اوزره کتدکمز ایچون مخصوص اسعارایله رکوبزه حیوان کوندرمش اولمسیله یزمز طوغریجه مبادرت کلدوك وساعت اون یره طقوز اوراده قالدوقی بعده جمله برلکده حرکت وعلی مذکورك بر ساعت اوست طرفنده کائن یکلمه اقامت اولندی اشبو مبادرت موفقی وجهله اسکله سی مشاهده کوچك برقصبهدر

اوکیچه مذکور مبادرت موقعنده قالدقدن عسکره ارتسی مارك اوتوز برنجی کونی اوردن دخی حرکت ساعت توح صوزنه قاپون مواصلت اولنمش وماوز نهری دخی تکن اولور ایسه کی ایشتدلك لازم وبلکه واجبدرلان اتهارندن اولمغله نهر مذکورك دخی کتنی ایچون شها واپورنه بکلدك انی جل قدر ایچوره کیرلمشدر

نهر مذکورك اشبو انی جل مسافهسی کیچلك واپورلك سیرو حرکتنه صالح ایسه ده انی جلس یوقدرسنه مرقوم ترانك جزیره فتح ایتمیك اشنده بلدرمیق کوزیلمك خرابلرله یولنمق طولاسی جزی بولکی ساحلنك علی چیلد قالمش اولدیغندن جزیره ایلتودیمیزرعه حالی که اولدك نهر مذکورك ایچون محل صرفی یو ایسه ده قدر اولوایه دخی حقیقه ایتمشلی مرد اولور ایسه اشبو موانع شوخرابی منع قادر اولمز چونکه بالسهوله دفع ایدیلمکدر ازمنهٔ سالفه دکی تجارتمز تحت الیدیکم کرکسه شهری خاور نهریك خرابه نصب اولندیغی تخمینك توست طرفنه وقع اولوب بوکا وقتیله

Yaşar Yücel

(تارقمش) و(سن میزیوم) نی ویاشدر تواریخك ورمدیکی سلوماه کوی موقع مذکورك تجارت قوی اعادسنه خمه ملوك مصریه دن بنفسوس قوی کلیه الهه کلدرك یوراسی آتور بر اندن زمه قیمه نصرتنه الش ایسه‌ده میلاد عیسادن اینوز سنه مضم موی الیه شهر مذکور جوارنده متهم اولدوقی یوزدن شهر دخی خراب اولنش ومؤخرا رومالولر طرفندن تعمیر تکیم قلنش اولدیغی آکلاشیلیور قصه شمدی شایان دقت هیچ یاری مشهور اولیوب موقع مذکوره هشایر هرباشدن تشکل ایتش بصری اعتمده یقریبولردر بوموقع مذکورك تماشاسنه خایور جهتدن وقردن کلدوب ویورلر ایسه‌لرده جهتدن موقع مذکورك اوست طرفنه تلتله اوزادن یزی وهلیتك آفین آفین کاوردکلری اودونلری اهوی ساعت التی بچقنده حرکته یریلك دوره طولاشدقدن صکره ساعت اون ایکی زادلرنده هی یونس جوارنده قالندی وارتسی نیسانك یرنی کوتی اوزادن حرکته ماکنه‌لك جیوانلری ایکیده یره قرلمشده اولسنه نعوذلاهی زیادیول ویرمدیکردن انافوروصیح صوزی قولایه قولایه کیدر ایکن ویور ایتی دفعه اولطوروز کمی اولدیسه‌ده یه صوقه قورتیه‌رق نهایت ساعت التی صولرنده دیردورمنه مواصلت اولندی دیر قصه‌می صکر موقعی اولدقدنصکره اوراده یره قلعه یونقدستنی قلعه حداسنه واردلقده درعقب الای سنجاقلری چکه‌رك سلام طوبلری دخی اتاخت اولنسه قلعه‌دن کوزیله مقابله اولندی وساحله دوت بلوك قدر عسکر اندیریلرك پشقجه استقبال دخی ایدلدی

اشبو دور قصه‌سی قرالدن ایرلش یرقدیرك کنارنده خیلی کوزل یرقصبه اولوب چقنده سنجاق مرکزی اتخاذ اولنش واچنه عسکر دخی قونلش اولدیغی جهتله ضابطان عسکریه قصه‌نك الت طرفنه تشویقه نائبه یریوبك عمه دخی تشکیل ایتمشلردر لکن قصه‌مذکوریك موقعی اقتضاسنه وعسکر وضابطان عسکریه‌نك احتیاجنه نظرا یورلمی یوله قالیوب یقین وقتده توسع ورق ایده‌جکی دوکاردر

بکن مکتوبلرمده دخی بیان اولندیغی وجهله عاهدن یوراه قدر تهرك حالی عادتا طونه نهری کبی سیر سفاینه اتورملی اولیوب یوردن عسکنه قدر دنی چلیه‌بیلان موقعدن بشقه تهرك حالی بنه یوله اولدیغی خبر ویریلیور قصه‌مذکور دلی چلیه‌موقعی یاز طارجه یولدیغی جهتك اوزادن مرور دخی صوبشقه‌دن بحث‌ایتمش بوك دخی تعلیقن کوزیوز

مثل وکلمنه قالورسه اشو مکتوبه صوك مکتوب اوسوب یوندن صکره‌ی مشهوداتی انشاءالله نمالی مضمن نداوقه یازاره جهتك یوزاری دخی کوته قدرجه‌ده اصلاحات جریانده‌در

(مر موی الیهك بحث‌ایتدیکی اوزاندن بحثی جهاشنه کوتی حنه وصولنه اوزاندن چکیلیکی تعرفدر)

نوفقه قصه‌سی یوکوز سنه موصلت ایتمك دوردن بحث‌ایتدیکی اوستنی کوتی حرکتنه اجی توشه وزه بهاچکری حضرتلرینه عسکنه اون توج کوندن وزه یلدك سیی دوردن چقدقدن کوندن

کمسکنه‌یه وصولنه قدر یری یودن قیقوبجق درجه‌ده بندك لاتخضع اهمی اولان غربی روزکاردر واقعا دوزکارك شدتی دخی یودرجه‌ده اولیوب صحوق وشتیر ایدیسه‌سیا تحت یوزقتمن طولایی ذات یونش یوریکه اولان سیتیمبری هرطنه یوندن قیقوبندر حتی سنه تام موقعت اوست طرفنه چلنلر کچه ساعت نون صیزنه شهور ایدن یوزا ایکی ساعت قدر دوام ایتمشی که شدتی یك زیاده ایدی تهرك حالی دیردن بازیقم مکتوبده کوستردیکی وجهله طونه نهری کبی هر زمان سیر سفاینه کافیدر واقعا دیردن یوقاریوده جریانی تهر سفاینه جائه تصادف ایتسه بعض مرتبه التخیر کوتلش ایسه‌ده یوتر هیچ بر وقت هبت الیه حاله اولمسی اقتضاسنه مشابه ومماثل اولمز دیردن بازیقم مکتوبده‌دخی چلی یوقاریك اولدیغی صیالر ومودخدن اولدیغنی خبر ویرلدیکی بیان قلنش ایدم مکر یوخسه صرف صیالردن عبارت ایتش جونکه یم بصره وایوری یسه ماکنه‌سنك یوزقلنه‌یاراوراندن کال سهولتله مرور ایلدی وقه تام موقع بکه خلی اولدیغی جهتله اوراده صویك عنی اولدیغی دخی خبر ویرلمشدی حالبوکه بز دعا دوره مواصلت ایتکزین صول ایتکه یاشلاوب مذکور بکیدی بکدیکز وقت ایسه صول هرسنه‌ی درجه انطلاطی یولنه یاروشون قالش اولدیغی حالده مذکور بکیدك بعض محلنده اوج متردن وبعض محلنده ایکی متردن زیاده صو یولدق دیك اولهیور شودرجه‌دن بر متر دها نزول ایتسه محل مذکوره‌ده یه اوج یچن درت قدم صو یوقدیجقدر خلاصه کلام جنابلی حاله اراسندن بشقه قرلن تهرك هرطرفنده وایور ایشلك ایچون هیچ بر مانع کوزه جوبیم عاملی هبت اولسی دخی جزوی علیاسنه تسویه اولور ایسه بغدادك مقابلنده واقع قلوجه‌دن تاسکنه‌یه قدر نهر سیر سفاینه کفایت ایدیجکدر

مسکنه‌دن حله قدر اولان مسافه‌نك یکری ساعت اولدیغی مروی ایسه‌ده بز بومسافه‌نی عادیجه کچدیکه اون‌درت ساعته قطع ایلدك دیك اولهیور مذکور یکری ساعت کاریان کیدیشی ایچوندر بو یول غایت مستقیم ودوز اولدیغندن یلکز بوز اوشون قدر کلمك حقریلوقومونیق دوتیه (٥) وجلب الیه مسکنه جهتندن بورکلو مؤنه کلمك اصلاحه عادتا کیدر یوی بایق بك قالمسه

٥ نوقومونیق یغمر قوتیه حرکت ایدر بر نوع عربه‌در که ثیور یولرنده اتب ویوقی هرجلق بشکن ایچون استعمال اولنور نسان عربه‌ده (حب) نقلی ایسه بر شیء وجه اوصنه حرکت وسوروکلدکت مستعدر ایدی شو کلمات مبتذله الیه اسم قاعل یوقدر (حبایه) نقلی عربه‌ده وترکیه نوقومونیقه عز ایمنت بنوجوه مناسبت لکن اشبو حبایلر بسکز تیور یوقری اوزنده قولاغیسوز یوك یانو خوسه یوقری اوزنده استعمال اوسان توی دخی نوتور که انکا یرمتوق عربه (نوقومونیق یوتیه) دیرلر

﴿ حواشی تارجمه ﴾

شیه منعهه سنك اولنرك عنصر محرمه توجهه ایرتوآکه حزن وماتم ایتکه اولدقتری وباخصوص ایرتیر همان کافه یومنعهه ذهب اولنقدسنی عنصر محرمه جهت جهت نوبلا تدق وسم تعزیه‌ی تکونه ایجرا ایلکده یوشدقری تعریف وتعصیلدن مستغنیدر

بلی شهر عربت عنصر اوشه‌دنی عمك ایرتمدن کرانلنه قصیبی بجتوی انا عدنك عضرتنی ساتمسی داخلنده ترتیب ایلدیکی مجلس تعزیه حضوری لازم کلان بعض عنیان نیکی ودرت ایلدیکی متقو حاکم عمك عاد قوه حضرتلرینك عقدوی امیرزاده مرتضی قول مرزانی دخی دعوت ایتکله مرزای مشار الیه حضرتلری مجلسه دخولرنده وجودهدن وطنسان باشنه کیدورك منه کتورمش طلقمن سیزنك محمد رضانلان نام ذاتی کشدوسی کی امیرزاده‌لر خصوص اولان وباخصوص کندوسنك قیودی ایچون تخصیص قلنش بوشان مقامده کوردرك محل مذکوردن قالخمش وکشدی حال وحیثیته جسیان برشلره اوطوروسنی یر موی الیهه تازکاه لدی الاعظار یوزلو هیئات وتعزیه مجلسلرنده هرکس مساوی نولدقی تقدم وتأخر کبی شیلر اولیوجق جیلای السیه یوقدن زیاده‌سیه جای صقولوب موی الیهی بکزه‌ر وحدت اولاسنده بلا اختیار بعض مرتبه تنی لوم وتحقیرباشلادقده‌سی الیه‌دی بیه‌رك سکوت وسقای مشار الیه حضرتلرینه ترکلدیجك بوندالکن حدادیك خارجنه تجاوزنه یك مقابله دولم ایلدکدن بنصفوخرامیرزاده مشار الیه حضرتلرینه اعطیلی لازم کلان ترضیه‌یی دخی انجا ایتماسندن طولایی بدنی عادالدوله حضرتلری یر موی الیهی جلبه ایکیك دکنك ضرب اولنمسی امر بیورمشلر سعدو دکنك ثابت شدتی اورلدیغی جهتله موی الیه ایکی یکه تحمل ایده‌میورك بلکز یك یوقدیرك ضربیله اکتفا ایدلدیکی محلی حواشدندر

(کنی طورك کوزه دوب اولسه حدن افزون)
(منفعت کورمز ایسه یاری مضرت چکر)

متعهد (یرلیم حقوق وصلاحیتك درجه‌سی یه‌مز ایسه آی محافظه ایده‌مدکدن بنشه بعض کره دخی انسه بویله حقوقك خارجنه چقدوقی نادر کورر وبچه‌شنه دوچارلنور باخصوص عمالاسدوه حضرتری کبی خاقان حکومت اعتماسنی یوتقسه یاز فوجه یاپانك زمام حکومتی بلا اشتراك کف کذیه‌سنه النش اولان کرت لطف وعاطفت وعنایت ومروتنه لایقه اولدیغجق متقو قهر وغضبی دخی تحدید وتحقیر اوتمیه جقدسن جلی باشنده اولان ادم یوقاو بیوکترتهر لطف وعاطفی اولسه یه قهر وغضبنی تمین اولنلیدر شوقدرکه ایاماتك ضرب متری تکنه کیرمش اولسیدی جنس یر موی ایچه بوقدمیه رعایت ایتمیوك مرزای مشار الیه حضرتلرینه زیاده لطف یولنسه خوفریمی استرقب اولنور

(بغداد) ولایت مجلسه منه طبع اولنمشدر

سوندن مرتب بر کلریله ملک وصاحب اولان
کبه جنول اوزرنده صوبی توکمیک وارزاق
تدارک ملک پاس ونومدی به دویار اولنتشلی
اثنی واعدتصانیف ایدیجی عرابه (خو) تعبیر اولنان
یوج ویرکولی بالغلکله بعض ایدیله جکی متعدد
یوکلش اولمغی لمحه واشیا شوله شور سه ن
سرمایه تعبیسی اولان حیوناتی دخی فنا ایدرك
بلکه بیتی جان سلامت آه ملک قیدیه دوشمش
اولمغی یوزنده جوز بوز لکی وتفوق لرقصه
طالغه دی بلی کی کلکه بوتسان بر خصوصده
تصادف ایدرایسه کندوسنك بدی سکز بوز بلی
حوتی مذکور خصوصلرك بدی سکز بوز جزیکه
یوزیکه بمقابل ایلیه جغی وکمك نصره ویا
کوت انجاره ویاخود دها بوندن بیلنن استدارك
یوندن انشا ایدوق بصداده موجبها یادیان
کنسای عربت اولان برسنیاتك مساعی بول
اوزرنده ویزه جکك کبیسه یار تایار تیور
آه دلی بکری اش کوندیرو بلکه ویاخود بکه به
بقلیه هیر وتیاتی توکه لك هیچ اولز ایسه
ایکی ساعتده یرلی اونسون ستفه قمه ایدرم
امیدله واوزان صعوبت ومشتلاقه بدلك جهتکه
ایکی ایکی ترج بوز بوجلی دیوز بوز لکی یك
قه اغلبی حالا اشاغیدن کلکه بولنان پرلیورك
کاوب کندیکی کورنجه کندوسنك مکسان بوز
یك غروش مصرفه وجوده کتوردیکی سفینك
کیلنده بیری فرق فرق بشیك غروش مایه وجلب
اولنش اولان حدیا وشیا وقیصا کبی کوجك
فلاقسوز وابوزلری قدمی ایله رابیجغی ایله
اعتراف وتسلیم ایدر

بوقاروده‌کی یرلیجی بشك مطالعه‌سیله برابر بحرك
کچن ۱۱ نومرولی نسخه‌سنده اعلاناتمه‌سی مندرج
اولان کاغیه بولی حقنده اولدیغی معلوم اولوب
حالبوکه ایکنجی بنده ایراد اولنان مذاکره اولیه
وساعاتك یوقر مخصوص اولدیغی مسافات بعیده‌یه
مخصوص شیار اولدیغی وکاغیه واسك جواقر
اوزرنده کنده اولنه‌جغی جسیم تیور یوقری ونهر
اوزرنده ایتلمه‌جك ویپور صفینه‌لری قدر اهمیتی
اولمه‌جغی شرح بولی که بعض خاطرلر خطور ایدر
لکن ظاهرله بوله رشیك حضور ایتمی یاناقص
مطالعه‌دن ویاخود طرق ومعابر اوزرینه قضان
معلوماتدن نشأت ایدیجکی درکاردر

رادك مطالعه‌سی برشه وطرق ومعابر اوزرینه
معلوماتی برشه ایراد ایدیه اشو کاغیه یونی وجهان
مطالعه‌سنده کاکه ایدر ایسه بوکا بنم و بردیکم
ووریه‌جکم اهمیت زیاده اهمیتسوزدر چونکه بعضلر
دیکر کاه بریول یرلیسی بیجون خلق تهیج ایدرك
برقومیانیت وجوده کلسی لزم کلن امرده ایکی مادت
وجودینه متوقفدرکه طرق مذکور بیجون بولمرك
ایکیسی دخی موجوددر

سویله که اولا رغبت عمومی جلب ایتمک ایچون
پایه‌جق یوقشمارلر ویاریه یتمش ایدیجی راحت
وعوئیت اسکی یوقك کوستریلمک لزمدیغی متکلمین
بك چوق زیاده لوغمسر ایدی بدخوی وسقط
مرکب وطیر مشتر یولنك اوزرنده برساعتی یه

یرساعتده کیدوك اثنی هرینده یاکوتنك ویاخود
بغیوك مضرتلرندن دخی امین اولدقلرنه یرتقم
عربه ایچنده وکال حضور وسهولت سرعتله
کیدیشی موافق ایتی

ثانیا یولك واردقی مصارفی تمیز بدن صکره
یوقسولیتدن متضرر اولدیغی تجاوز کومشه بلنکدر
طابوك بیوول یریی . اون بشه بوی ك آزنده
درت یك خوس تل ایدیجکی نسبی اوزرنده سرف
جهتجه ایدیلان حساب فراسدن بوتون اردالی مصارفی
نسبه ایدکدن صکره قیمتلر مأمون ومستقری
اولنان مضمونده زیاده تجارت دخی برشیدر
یعنی حاصل اولندرق اعلاناتمه‌سی مضامینده
معلوم اولش اولدیغی وجهله حکومت یوللی
تعهد وکفالت وتطارق اتمه نسبه

حاصل کلام طریق مذکور بعدالیوم کاغیه قصبه‌سی
جسم واحد حالنه کتوره جکی جهته بوك معنا
ومادة لزوم واهمیتی درکار وبالخصوص یوك بیوول
تشکیل ایتمکه یولنان قومپانیك مأمولن زیاده
نفع ایدیجکی کون کبی بدیهی واشکار اولدیغنی
بر بوله بریوك لزوم واهمیتی مادنا بریوك شخصوفر
درجه‌سنده کوردك بو بابده هرنوقت فکری تحریك
ایدرایسه‌لك یوك اهمیتله برابر قومپانیایه بخش
ایدیجکی تجارت وکنج فوق العاده‌سنی بشقه برشی
سویله‌مز واقعا کنج وتجارتك فصل شیارده
اولدیغی تقدیر ایدلر بو یوك اهمیت ومنفعتی دخی
اکلاه‌رق کال کری وخواهشله طریق مذکور
قومپانیه صدمن حصه اشیا ایتمکله اولطرفه اون
اون ایکی کوندیو صاتلان حصه‌لرك تقداری بدی بوز
سکسان درده بالتواولش ایسه‌ده بر بوندن مثلا بش
حصه‌لق تصمیمه یولنلری اون حصه اشتراسنه
تشویق وتشجیعدن لسانری منع ایدمیز

تشکیلات جدیده مفیده کشاد اولنش اولان
مکتب صنایع شاکردانك اشبو نیسان آی ایچنده
اجرای امتحاناتی نظامنامه‌سی احکامنجه یولنلقه
نمه‌یه قدر مکتب مذکوره قید واسمالی اولنان
ومرتب تیوری حلقه فوندره‌سی وزری صنطریه
بالتعلیم تعلیم ایدلکده بولنان یوز قرق درت نفر
شاکردانك اجرای امتحاناتیله برابر بوتردن هنوز
سنت ایلماسلری یولنان قرق درت نفرك دخی
شو صره‌ده امر مسنون خصوصنه اجرای
قرارلندیرلدیغی اکرچه بوصلو وسعتلرك بشه مکتب
درسی واعتقاده اجرایی لازمدن ایسه‌ده مکتب
صنایع ایچون انشا اولنقده بولنان اینه وسیله
هنوز تماملی وشاکردانك موقعا اقامت ایتمکده
بولنمقلری محل ایسه‌ده یوله بر وسعت اجراسنه
غیر کافی بولنش اولمسیله یوك ایچون کچنده
مدتك بقیه‌سی اولمق اوزره صایمه قانون تجربه
بقیه‌سنده زیری قسم بلدوز خوزلیق وست
خولیجق بوجنطلك تاریخلرنه سائر اقتضا ایدن
اشیا مذکور بلدوزه نقل ایدیلدیك یکی بقیه‌سنه
کوی دخی دولتلو ولی پاشا واتجی اردوی همایون
رئیس ترکاکی سعدتلو احمد حلمی پاشا حضرتلرینه سائر
مأمورین ملکیه ونمرلی عسکریه مذکور بقیه‌یی
یانشریف شاکردان سوی نیه عموم مولیجه‌سنه

صف صف جلسه بنه‌سنك صنطریه کوره
یلدیکلر سائرلرنی توقفدری لزم ایله حسابلرنه
ولوغریوس بازنده اولمق اوزره بوجهتی دخی امتحان
بوریه‌سنه طرفنه کرك صنطریه وکرك سائرلرنه
اکثر نب بلدکاری معلومات کوستریلمك تحسین
وتقدیرلری مستلزم اولش ومعلومه مرده مرتبك
بلکه بوتان شاکردان دخی برصورتی امتحانده
مفروض بیسی ترتیب وضعه امتحان اتمامنه
قرار بخشدرلر

لسو امتحان کنج بوجهله اجرا کتوب
بنکه‌ر صکره نوکیون امتحانه قدر دخی سنت
ترتیبی شاکردان ایدمه‌سی شعبه طرفندن خلوز
تکون اولنه‌رق بوکره اجرای خدمتی مقدمه خدمه
بنه منتخبه برر مذکور بلیه‌یه کتورلش اولان
اون یکی نفرلنه بوتردن بشقه کفاتاجل احسان طرفندن
کتورلش اولان سکسان اوچ نفر قراطلقك خدمتی
اجرا اولنه‌رق اختتامیسی یعنی جمعه کجه سی بیمه
ایرتسی کیسی دخی مذکور بلیه‌یه کتورلش قدر فنلر
ومنسه زیلی بالتزین مرکز اردوی همایونه یولنان
اوچ یاندو قشلیه موزه‌سیله برل چاقماری
طرف طرف ترمیاز اولدیغی حالده ایکیسر
سنه‌سنی زیاده صنایع تاریه دخی اجرا اولنش
وشوجهت جسیمك بداتی اولان بلیه‌نك کوکمن
تیجه کونی اختتامه قدر بلیه درونده هرزمان
اون بش یکری یك خوس موجود ونوق وسرعتله
مشغول اولندقلری حالده سایه اسایشلوغ جناب
پادشاهیده هیچ کسه طرفندن انضباط وادبك
خلافنه اولدرق برحرکت وقوعه کتوریلیوب هرکس
تاموس وادبی داخلنده کال سریعتی ایله اجرای
ذوق وسرت ایلدیلر

(مجلسده مرتبلری طرفندن ترتیب وتنظیم اولنمش
اختیاره تقدیم اولنش اولان بعض مجلس
بکلر افندیلر . شوجهت بوکون بلکرسنطریزده
اکثسب ایلدیکر درجهٔ مهارتلری امتحان ایچون
یوم کی بوبهار ایچون بویله صنایع مکتبلری
کتابه لزوم کوستن عصر مزك درجهٔ ترقیاتی
دخی امتحان ایلدیلر . بوندن مقدم یوم کی
هرشیئی شعبه‌سنده اولان وقط بکس ویوایه
یونقلتنی شعبه‌سی متدر اولدیسان تورسیدکان
سوقلرنده سوروله بوره‌رك سن رشدوکاه
واصل اولدقدن صکره دولت وملتنه خدمت
شویله طورسون کندی نفسلرنه بیله فائده‌لری
اولمز ایدی بزیسه عینه بویلیدن بوندقه
حالده انیوم بصطریز ترقی صنایعه ویاخصوص
بر یتی مطبعهٔ ولایت هریلی نشر مدنیت وتعلیم
معارفه خدمت ایدیورز ..... اشته شو حالده
عصرمزك الدیبولو ترقیاتدن مقصود اولوب یوقسو
نیز دخی بدشعر اکمسز عصرلرنك وخرده
ترقیاتی هرنه اسباب مبنی ایسه تمل اولنسی
خصوصی شوعصرده قاعده عموده عموم سنه
قویلقدن ایلرو کلمکده‌در . حسن جلب حق
مدة متمتع قدسر وقمسر وهنا بدر اشفق
ولیجمر بوشان بن بشاه . حالا اکمسز
عصرلرنیك هر وقتنك شهنشاهیری توبه
بیك عز وعظمته بیلس اولنغلری تخت مقتس
خلافتنك شوکت وبیلاتی قاشنه قدر تمدد
ایتمش ایدی

Yaşar Yücel

مجلس دارى استانبولدن مع الجود نشر اولنور

زوراء

(نومرو) ١٤٤ (تاريخ) ٣ (سنه) ١٢٨٨ (مارت) ١٣ (سنه) ١٢٨٧

(جمعه ارتسى)

(اشو غزته واسطه سيله جوانى وطرديوب سنى شامل اولدقى صنعتدن بكى دفعه جمعه ارتسى وصل كتورى جمعه يوستلكى (١٠) واى ايچى (١٥٥ قروش) (وبهر نسخه سى (٥٠) پارچه دو غزتلرى پوسته ايله كوندرلجك اولنلر منوعه سى بكرى بش غروش اولق اوزره يوسته اجرتى دخى ضم ايدرلر)

(مشدى دلق استانبول مركز ولايت مطبعه سنده طبع اولنمشدر)

موصل منطقه سنده واقع زيباد ناحيه سى قات صحب المرور سكنستان عمل اولدوقى سكنه سى اولان كوردلر موقعك متساعته استناداً ورچسارى يولسان افلاك اصول عنيفه ظلمكارلرينه اتباعا اطراف وجوده واقع عالم عليه اضرارون حال اولدقلرندن بو حركتلرينك منع واصلاحى خصوصنده كنصولر طرف حكومتدن بك چوق نصايح وتقبيهات اجرا قلنمش وسنين سابقه اوزرينه عسكر سوقيله بعض مرتبه تهديد وتربيه لرينه دخى اعتنا ايدلمش ايكن ورچسارى يولنك تخصيص كنصو مدت قدنبرلرى اشرك مضرتنه اوغرامشدن واز بكيه رك سوء حركات وخصيات واقعه لرى هرطرفه شكايتى جاب وده دوت ايتمش وخصوصيله كوردلر يولنك تهمه غير صلح حركات تجاوزه لرى زيده لشمش اولمغله لازمه تأديبات وصلاحيات متضمنه لرينك اجراسيچون بكنده موصلدن كاه مذكوره يه يوز يوز عسكر يجه مقدار عنيفه سوقى وتوسان قلنمشلر طفه اكرندن چيقيرى ورچسارى تمرد كلمه اختلاق ايتزلر. موقعك صحو شوهنتنه سكنه ايدرك كمال عسكر، قارشو تورمق امتنى اوتوريه عسكر شهره طرفنه دخى قاچوب وقاعده اوزره اوكنك مقدمه سى اولمسندن چندفعه تهكوب يقيمه اولنه قدر دخى بك چوق كمسز احد وكرفه كلوب وقاعده موصله كوچش وبويله جه سيه موقوفيه حضرت شهنشه ورلنك دخى ثبت حضوريمس سعى وبارق عساكر مرصوده عودت مر ورلنش توسيعى بشمشدر

[illegible]

موصل منطقه سنده واقع زيباد ناحيه سى قات صحب المرور سكنستان عمل اولدوقى سكنه سى اولان كوردلر موقعك متساعته استناداً ورچسارى يولسان افلاك اصول عنيفه ظلمكارلرينه اتباعا اطراف وجوده واقع عالم عليه اضرارون حال اولدقلرندن بو حركتلرينك منع واصلاحى خصوصنده كنصولر طرف حكومتدن بك چوق نصايح وتقبيهات اجرا قلنمش وسنين سابقه اوزرينه عسكر سوقيله بعض مرتبه تهديد وتربيه لرينه دخى اعتنا ايدلمش ايكن ورچسارى يولنك تخصيص كنصو مدت قدنبرلرى اشرك مضرتنه اوغرامشدن واز بكيه رك سوء حركات وخصيات واقعه لرى هرطرفه شكايتى جاب وده دوت ايتمش وخصوصيله كوردلر يولنك تهمه غير صلح حركات تجاوزه لرى زيده لشمش اولمغله لازمه تأديبات وصلاحيات متضمنه لرينك اجراسيچون بكنده موصلدن كاه مذكوره يه يوز يوز عسكر يجه مقدار عنيفه سوقى وتوسان قلنمشلر طفه اكرندن چيقيرى ورچسارى تمرد كلمه اختلاق ايتزلر. موقعك صحو شوهنتنه سكنه ايدرك كمال عسكر، قارشو تورمق امتنى اوتوريه عسكر شهره طرفنه دخى قاچوب وقاعده اوزره اوكنك مقدمه سى اولمسندن چندفعه تهكوب يقيمه اولنه قدر دخى بك چوق كمسز احد وكرفه كلوب وقاعده موصله كوچش وبويله جه سيه موقوفيه حضرت شهنشه ورلنك دخى ثبت حضوريمس سعى وبارق عساكر مرصوده عودت مر ورلنش توسيعى بشمشدر

[illegible]

كوندرلش اولان عينه عزيز بايعين تمشه بر قدر بوقعه بغداده واصل اولمش واستخبار ايدلدقه قادته كوره قاشقم سوى قبه وبلاد قصبه وجبل شمر طرفلرندن عسكر وجبت تدوتيه سوم عايجه حركت ايتك ايچون اولديغى اكلاشلمش ايسه قاشقم سوى ايت اوباه كوندرمش اولديغى رادوزت خصمى بدنه دوشمسيله جميعك منهزم اولمسى ندن نشأت ايتمشدر وردت اولنيفه كوره نجد طرفنه يوزان عشاير وعربك سعود طرفنا تبعيت ايتمش اولمسك وجهى درجه سى تدبر بوشدى بوحالك عبد الملك تدارك ايدجكى عسكر وجبت خصمى طرد وتعده كافى اولدوغى بورالرينه دائر هنوز خطوطات صحيحه تلقى اولنمامشدر

بوسنه سياركده بغداد وحله وسائر طرفلرنجه يارلان اولديغى وجهله وفرات نهرلرى دخى وقتيله فيضان ايتمكى جهتله شتوى زراعتى لايقيله لهماش اسيده موصل وشهر زور وسليمانيه سنجقلرينه وقتيله دوجه تمايه بلهور دوشمسى وطرف حكومتدن ارباب زراعته بك چوق تخفيفى ذيده ويرلش اولمسى سببيله اوركچه محصولاتك فضل ويركى يوقسه اولديغى خبر تحقيقى كى شتوارلق وجهله وفرات دخى صولرى چيقمسيله شتوى طرفلرجه دخى انشاء الله تعالى صوى محصولاتك بك اعلا بلنديكى اشعار اولنمشدر

بكلده يدى بوشوده ظهور ايدن قوزا شناسيته دائر تعريفه كلم ايچون قاعده تحقيقه تحت تدبر متضمنه تخذ وتعين بيورلمه تعليقه كى قوزه تم محمد دخى ظهور ايدجكون مولد يله مشغول اولمش وبوندن نشى بصره ده دخى بك شتى توقوق ظهور ايتمسه مدت مديدنى كوى قوزيه متولاشمش اولمدن دولت وزيرى كوى نوى تعروفت وقوعيتنى وتشيع وفات كوستريش [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

Yaşar Yücel

قاتل نه‌مزی

(حرب) خلیج نخستیده سویحت وخصوصه حرص
شان وشهرت موجود اولدیغه بنی دیناون
چقاروسق قابل قوه‌یه بنی یلوبم وقبه
صنوقه یتشه‌یه دوجه‌یه قدر دوام آزدو
خصوصه بحق احوال وزروکه اثر دونم
بندکچه بن اول مملکته بك کوچ کیره‌یلوبم

(خیال) فصل احوالنه اوکه سکاسدرلر قوه یلسوز

(حرب) بنی اجتماق وصویلین مملکتلر بنی هر وقت
ایچون قبول واستقامه حاضر بولنان مملکتلرده
هرکیم وصورتکه حاضر بولنوبیمه اولطرفدن
یولم اوغرامه یه کیرمك ستم

(خیال) اونق ماهیت اخلاصلری کت ماهین کت
وارسنك بخش ایدیجك شان قهکاری بی
اوزه ایتدیری نفوا وتغلل ایت سلطنت
سنه یه خلی وتکثردو سکه دوستلغی ترك
ایتمدو صلح یاشق وافکنه‌سدو بولوقده
قادرسق استقامتك افکار قالدی

(حرب) ولی سنه صلحی سوتلرکیمك

(خیال) شبهه‌سی وار

(حرب) بنی خلق طلقی سویلدوب تقرمدن لقردی
قانق ایچون اشقان ایتدکلرها اشته بن
دولت علیه‌نی دنی یك سوتلردن دکل بلکه بن
زمانده بنی یاقرمدی قوشیلر به کارکمه
یه بنی مملکته اثر استمزی لکن ۱۸۵۶
مناسبه اسز استقرکیره بیلدم

(خیال) بوسفر کیره جکسك

(حرب) مأمول ایتم صلح صوبنمسی کب قوت
ایدی یك افکارله بولی بوه جنبی مأمول
ایچوردم وسرکلا دوستلغی ایتکه زنا سوقق
اوله‌سه جنبی اکلسم

(خیال) لو بولمکتاری بنك دوستلغدن محروم
اولسون بنی کیت

(اوچون فتح تك مایسی)

تخلی بیاض اولان جنس دنی لیکی نوع اولوب
پیشت تخلی بیض ویکریك کی صاری اوود
سازیچه‌ه بویکی قوصق پریدن فرق ایلوب
فیستری مانا لری ویبوسه شکلنه بولوب شرقی
لشنه صلا دلك بوتنتو وتخلی کی بیچکلری
بیاض اولور وبوینتك فوقی اولکی جنسنك
عصلاتنی دهاز زیك وبو بولور جنسی تخلی بنی
بعض محلرده ککه کاز بیسه‌ه اکثری بقی
پیشریق ایچون تخمیل اولور وبوز قه تخمز
بوتوز قرق قه متداری بلغ چقر وبلغی نوع اولور
برنجیسی تخمی زیچ وصدفسی صکره همان
صیچ قیر چیقریلان بقلرك اوبه بلغیسی
وتقلی وقمیر وقوسر ایچون تخمیل اولور
وبکنجسی صلا صیر مشری شمال بقلرك
سوی دوجه معلم ایچون تخمیل اولور قه
حصر صدحه مثلا تخمی صیرمری قی

چیقاریورز وکانه همی سمم ایچون بویلی
قولایورز

(صباری تخمت ، اوقی کی بلی دنی دیکرلرمدن
زیاده یر اولور

اون وسوك چیلرده قرقی دوشمز محلده اون
ده‌سمز بلکه تقدیر حنیفی تخمی اکلور دنه
قرقی دوسی تخلرده صفتلا اولوب ایچه اولوب بو زده
قرقی یلی بکه کدنه کو، تکلدر یوسه سچه‌ك
اکثری تخلرنه کرك اول چیزده وکرك سوك بولنوده قرقی
رتکه اوبیقدسی دولی بیاره، تیسن ایتمه رنکی بعض
قرقی وتوصوبیه‌دن ویسمان ایتمدن صکره ده
اکله چسك موسمی کیمسن اوله‌جه‌سمن بوحوالده
وبوسوله محل تخلرده ایلون ونهایت تخمرین
اول ایلرده اکسی اقتضا ایدر وبوندن ماعدا
هرقنی محلده اولور ایسه اولسور بوایاسه
اکلیرکی مالده کرك قوی وکرك تخمی محصول
قیاله اولور

(نه جنس طوپراقده ، اکله چکی بیانه‌در)

خفیف وسیت رسیل طوپراقلرده اکلی سرد وبلوقلی
طوپراقلرده وصولاق یرلرده اکلوسه هم محصول
ز اولور وهمده اقوی ایو اولز حشیش تخمی
اکله چك ترلیه هرقنی توحتمن اوور ایسه اولیسون
بیسوق کوره دوکلی فقط قوریون کوروسنك
بوتیاه دها زیاده حسن تأثیری اوله‌جقی دوکلدر
واقیون محصول ایلان ترلیه همان یقدسی اکلولر
ایسه فوق العاده یرمحصول اوله‌جقی یاخچر ۹
تصدیق اولنمشدر

(تخم بکك ترلیی واکه کدنصکره لازم اولان شدتلری)

اقیون تخمی اکله چنك ترلای رطاج دفعه سوریلوب
طیرلق لازمه فیرلدقدن وکان تخمی کی ال ایله
صاچلدقدنصکره یطرق ایله یاخود یطین ایرقه‌سنه
یاپلر یقلوب اشبو ایشلر ایله جزغه قاریشدیرلر
ویردوقم ترلایه یاخود یرکیه یقیدی تخمی اون
بر ترلایه بوز درهم اقیون تخمی اکلور ایسه لقایت
ایدر

اقیون قیالری چقمه یاشلیوب اوچر دردی ایلی
اونیقی آمه صبق اولان ترلك قیالرندن سوکوب
یرمدن صیاغلری یرقارش مقداری یرتلی وآیرلیدن
طهوی ایدن اونری چیقاروق اقیون بر ایکی دفعه
چیقاملی بوچیا خستی صلا همان اقیالی ذیا
توقف اوت چوقاور ایسه ده لحظ لایقه یوسمه
مانع اولوب محصولنه دنی بر ذوسه سبب اولور
وهمده اوت تخلری ترلاده قالدقی مؤخراً اوردن
ایتمدن قورتیله‌ماسه مؤدی اولور

(وقت حصادده نازلان مضرلار)

خصوصن محصولی بوغردده ذکر اولنان اقیونلر
قدیمدن یرلیمیزده بنی یتشدیرلر اولوب کاه هرنه
یوسکری وقت صدحه‌سه بیلی اولور وبلوغ
تیزی تولرنه یقیج کون اول قیاحت وبلوغه
وایچی نشلی بنکلسه و قوسمی صیرمه نقلیات
ایله صیرمری کی بعض قیالرکه تمامی بنی تمام
اولسون وبایقی یه سیرمه ایسه یر یر
وبوصورته شو قیچیری کی بلی
صیرلیق ایسه بك قوتلی تمام قوتلی
بوردر اشته بوقت

(حرب) [illegible]

قاتل نه‌مزی

(حرب) خلیج نخستیده سویحت وخصوصه حرص
شان وشهرت موجود اولدیغه بنی دیناون
چقاروسق قابل قوه‌یه بنی یلوبم وقبه
صنوقه یتشه‌یه دوجه‌یه قدر دوام آزدو
خصوصه بحق احوال وزروکه اثر دونم
بندکچه بن اول مملکته بك کوچ کیره‌یلوبم

(خیال) فصل احوالنه اوکه سکاسدرلر قوه یلسوز

(حرب) بنی اجتماق وصویلین مملکتلر بنی هر وقت
ایچون قبول واستقامه حاضر بولنان مملکتلرده
هرکیم وصورتکه حاضر بولنوبیمه اولطرفدن
یولم اوغرامه یه کیرمك ستم

(خیال) اونق ماهیت اخلاصلری کت ماهین کت
وارسنك بخش ایدیجك شان قهکاری بی
اوزه ایتدیری نفوا وتغلل ایت سلطنت
سنه یه خلی وتکثردو سکه دوستلغی ترك
ایتمدو صلح یاشق وافکنه‌سدو بولوقده
قادرسق استقامتك افکار قالدی

(حرب) ولی سنه صلحی سوتلرکیمك

(خیال) شبهه‌سی وار

(حرب) بنی خلق طلقی سویلدوب تقرمدن لقردی
قانق ایچون اشقان ایتدکلرها اشته بن
دولت علیه‌نی دنی یك سوتلردن دکل بلکه بن
زمانده بنی یاقرمدی قوشیلر به کارکمه
یه بنی مملکته اثر استمزی لکن ۱۸۵۶
مناسبه اسز استقرکیره بیلدم

(خیال) بوسفر کیره جکسك

(حرب) مأمول ایتم صلح صوبنمسی کب قوت
ایدی یك افکارله بولی بوه جنبی مأمول
ایچوردم وسرکلا دوستلغی ایتکه زنا سوقق
اوله‌سه جنبی اکلسم

(خیال) لو بولمکتاری بنك دوستلغدن محروم
اولسون بنی کیت

(اوچون فتح تك مایسی)

تخلی بیاض اولان جنس دنی لیکی نوع اولوب
پیشت تخلی بیض ویکریك کی صاری اوود
سازیچه‌ه بویکی قوصق پریدن فرق ایلوب
فیستری مانا لری ویبوسه شکلنه بولوب شرقی
لشنه صلا دلك بوتنتو وتخلی کی بیچکلری
بیاض اولور وبوینتك فوقی اولکی جنسنك
عصلاتنی دهاز زیك وبو بولور جنسی تخلی بنی
بعض محلرده ککه کاز بیسه‌ه اکثری بقی
پیشریق ایچون تخمیل اولور وبوز قه تخمز
بوتوز قرق قه متداری بلغ چقر وبلغی نوع اولور
برنجیسی تخمی زیچ وصدفسی صکره همان
صیچ قیر چیقریلان بقلرك اوبه بلغیسی
وتقلی وقمیر وقوسر ایچون تخمیل اولور
وبکنجسی صلا صیر مشری شمال بقلرك
سوی دوجه معلم ایچون تخمیل اولور قه
حصر صدحه‌سه تخمی صیرمری قی

چیقاریورز وکانه همی سمم ایچون بویلی
قولایورز

(صباری تخمت ، اوقی کی بلی دنی دیکرلرمدن
زیاده یر اولور

اون وسوك چیلرده قرقی دوشمز محلده اون
ده‌سمز بلکه تقدیر حنیفی تخمی اکلور دنه
قرقی دوسی تخلرده صفتلا اولوب ایچه اولوب بو زده
قرقی یلی بکه کدنه کو، تکلدر یوسه سچه‌ك
اکثری تخلرنه کرك اول چیزده وکرك سوك بولنوده قرقی
رتکه اوبیقدسی دولی بیاره، تیسن ایتمه رنکی بعض
قرقی وتوصوبیه‌دن ویسمان ایتمدن صکره ده
اکله چسك موسمی کیمسن اوله‌جه‌سمن بوحوالده
وبوسوله محل تخلرده ایلون ونهایت تخمرین
اول ایلرده اکسی اقتضا ایدر وبوندن ماعدا
هرقنی محلده اولور ایسه اولسور بوایاسه
اکلیرکی مالده کرك قوی وکرك تخمی محصول
قیاله اولور

(نه جنس طوپراقده ، اکله چکی بیانه‌در)

خفیف وسیت رسیل طوپراقلرده اکلی سرد وبلوقلی
طوپراقلرده وصولاق یرلرده اکلوسه هم محصول
ز اولور وهمده اقوی ایو اولز حشیش تخمی
اکله چك ترلیه هرقنی توحتمن اوور ایسه اولیسون
بیسوق کوره دوکلی فقط قوریون کوروسنك
بوتیاه دها زیاده حسن تأثیری اوله‌جقی دوکلدر
واقیون محصول ایلان ترلیه همان یقدسی اکلولر
ایسه فوق العاده یرمحصول اوله‌جقی یاخچر ۹
تصدیق اولنمشدر

(تخم بکك ترلیی واکه کدنصکره لازم اولان شدتلری)

اقیون تخمی اکله چنك ترلای رطاج دفعه سوریلوب
طیرلق لازمه فیرلدقدن وکان تخمی کی ال ایله
صاچلدقدنصکره یطرق ایله یاخود یطین ایرقه‌سنه
یاپلر یقلوب اشبو ایشلر ایله جزغه قاریشدیرلر
ویردوقم ترلایه یاخود یرکیه یقیدی تخمی اون
بر ترلایه بوز درهم اقیون تخمی اکلور ایسه لقایت
ایدر

اقیون قیالری چقمه یاشلیوب اوچر دردی ایلی
اونیقی آمه صبق اولان ترلك قیالرندن سوکوب
یرمدن صیاغلری یرقارش مقداری یرتلی وآیرلیدن
طهوی ایدن اونری چیقاروق اقیون بر ایکی دفعه
چیقاملی بوچیا خستی صلا همان اقیالی ذیا
توقف اوت چوقاور ایسه ده لحظ لایقه یوسمه
مانع اولوب محصولنه دنی بر ذوسه سبب اولور
وهمده اوت تخلری ترلاده قالدقی مؤخراً اوردن
ایتمدن قورتیله‌ماسه مؤدی اولور

(وقت حصادده نازلان مضرلار)

خصوصن محصولی بوغردده ذکر اولنان اقیونلر
قدیمدن یرلیمیزده بنی یتشدیرلر اولوب کاه هرنه
یوسکری وقت صدحه‌سه بیلی اولور وبلوغ
تیزی تولرنه یقیج کون اول قیاحت وبلوغه
وایچی نشلی بنکلسه و قوسمی صیرمه نقلیات
ایله صیرمری کی بعض قیالرکه تمامی بنی تمام
اولسون وبایقی یه سیرمه ایسه یر یر
وبوصورته شو قیچیری کی بلی
صیرلیق ایسه بك قوتلی تمام قوتلی
بوردر اشته بوقت

(حرب) [illegible]

Yaşar Yücel

زوراء

(جمعه ایرتسی)

(نومرو) ۱۱۷ (ربیع الاول) ۱ (سنه) ۱۲۸۸ (مایس) ۱۵ (سنه) ۱۲۸۷ (بکنجی) سنه

(اشبو غزته هاهاده وهر چارشنبه جوماتی وهر دوشنبه ایکی دفعه جمعه ایرتسی وصفی کونلری چیقار بر سنه لکی (۱۰۰) قروش آیلغی (۵۵) قروشدر)
(دهی قصبه سی (۴۰) پارچه دار غزته لری پوست ایله کوندریلیر سنه سی بکری بش غروش اولق اوزره پوخشاله پوسته ایرتی وقتی ضم ایدلر)
(مشدو ایشلر قسمنده مرکز ولایت مطبعه سنه مراجعت اولنور)

﴿ اعلان مخصوص ﴾

غزته مزك پوسته كه ایوه اولانلرك مدتی انقضاسیله تهیانامه خشامه وسرمه اوچندن تجدید بابت ویکیدن غزته مزه مشتری اولق استلرینه مرکز وطارج ولایتده بولنان ذوات معظمه ولایت وتوابع مأموره اولنلرك محل حکومتلرنده مراجعت ایتمکلری لازم کلدیغی اعلان اولنور

داخلیه خبرلری

لندره فرقه عسکریه سی قاوردن حرکتله مایسك سکزنجی جمعه ارتسی کونی کویته موصلتنده کویت قالعه سنه یاقله اهالی وعشایر عساکر شاهانه یی ساحل بحردن استقبال وقربانلر ذبحله اظهار آثار شادمانی وشکرانی ایتدکلری وعساکر شاهانه ملکك جهت شرقیه سنده وضع خیام ایلیوکون اقامت ایتدکدن صکره بشه ایوزده رابا وبحرا وکویت سواحلنده عساکر شاهانه منتظر اولان عساکر وهر یانك دخی برا قطیف اوزرینه حرکت ایتدکلری وجنود ملوکانه نك صحت واستراحتلری یوسنه تومیق فرقه مذکوره قومانداني معاملتلو تاوریانا حضرتلری طرفندن کلوب بصره دن لندره یه ورپلان مکتوب مأمورندن صکره تومیق ویرلمش کویته قسمی عشایر وایوریت حوسانه قطعه سنه مصل چیقلاجق وتوجهه ایتدکلری سویلنمکده ورودی منتظر بولنمقدر

حله حقیقی وشاهانه دوغ مقاطعه سنك ایتمش اولان محصولاتی تهیه ایتمك اوکلاری مناسبتیله جهت عشری یوقاری چوبوقلرینه ریشارت مقطعه مذکوره سی وسنه مشتری عشری وزیری هجوم ایتش وقوه زنی باشی کلاریت یاپرلق درت تحریری قلم وتی ایتش قصر قلمی ایتش کوزلرنه تو شمش عشری مقاطعه سی یله یشمسوب طرف طرف مشتری مرقومه صریدق وجودونی مصادره ایتمش مکان تاوب ایتمش یله پیش مقاطعه یونکی مقصود ویرنج حق خروج ایتش ورنه

اوچ تقری حیا طوتیلوب حقده عجبه امنا ایدلش ویرجوق نقت واسطه لری عشار مطبعه انه یکمش اولدیغی وتنقیات یوسال اوزره حوالی مذکوره امینه نه قدر خلل خساری اولدیغی امیر تلغرافیه دن آکلاشلدی

مقتش حکام ولایت قضاسنه وامز افندی کبی چم نوشیه کوی مرکز ولایته مواصلت ایتمشدر

ایران دولتنك بغداد شهبندرلکنه میرزا اسحق مسعد پوستك تعیین اولندیغی غزته مزك ۱۴۱ نومرولی نسخه سنده بازلمش ایدی مؤخرا ایدیلان تحقیقات وسیعه نظرا ایوم شهبندر اولان میرزا حسینك مأموریتنه ابقا ایدلدیغی آکلاشلدی

بغداد مملکتك مطعمی نهر دجله نك منخفضندن ایکی اوچ ذراع افتاری یوکسك اولمسی جهتله طاغزك هیچ یرنده صو اولمدیغی کبی اهالینك ایچه چکری صو دخی یطاق مرکزلرنده مقدر بلی اولمقله اولدیغندن اولدیغندن خلقك وخصوصیله بحریه نفوسك شوبوزدن حکمکه اولدقلری زحمت ومشقت دیماك خارج حوصله یاندر

بغداد مملکتك اهالیسنك صوحاجتنه اولان اهتمالری دفع ایدلمك واستیلان طاغزه نزدی بوجهه ده یورتمه صو ویریلوب بعض محاوره دخی حصول اتفاق وتون ایکیشر بارکیر قونتسیونی طاغزه یتمك اوزره بشیه حصه لرینه توزیع ایتمش اوزره صو طوتیسی اووزیله مبادرت اولنمش بوکره ورود ایتش ویرعبث تجربه سی ایچون اولنق اوزره صحبه مز چوارنه وضع بوزکیه اولنمشدر

یوسنه عساکر اهالیسنك صودنصوداق بکمکلری کیفیت رفع ودفعی موجب یوقدر مرسلرینه صورت تحصیلات بیانك موجبنجه اولنسی وشوجهله جهتك یوقاریسنه کیدیلمسی تحریرات یازلمش اولدیغندن بنده کلمه ایدیلمشدر

دیکر کون دخی بعض عساکر مرتبه لرینك وقتسز اولمش هویتلرینه تنبیه کلمش ایکی نفر نك صدر مقامنه ارسالی عساکر یه محمت نام دوده زمرسی مقابلسنده حق ویرمشدی تب

اتش وضمدن وکوردن یخر بارلاوب صنوشمش اولدقلری قصبه کلرینه سوری صیتلنه اولان عساکر جهتله یله یشمك وقوعیوندن مصادره ده اشتراکدن اوچ نفری قتا ساقه مجروح اولوب قصب ایدکلری یاطه موتنی وحیوانات مسؤوداتی ایدلش وحدود قدر یاتغیب رحمت اولنش اولدیغی ویومصادره ده بالکز مورك حیوانه خورشون اصابت ایدرك سقطلنه دیغی تلغرافك اثنان خبرلرن آکلاشلدی

﴿ مدیلدن مطبعه مزه کلان مکتوب ﴾

زوراء غزته سنك ۱۴۱ نومرولی نسخه سنده نشاطی چاوشاك بصره چهتنده ارتکب ایتدیکی حالات شناونکارانه سنك درج صحیفه یان ایدیلکی کبی وهم حدودمز اولان حسنك اولنمدن تورسمك بشکوه خاکی حسین قوچلنك یوسوق احمال وسکه سنه اقناع ایدکلیکی صارقدیغی ومعاونت یله مولنه ایتدیکنده حسین قوچلنك خسارتی دها زیاده مشاهده ایتدیکدن اولکی حکومتدن اوچك خسارتن ومضرات واقعه سندن غزته مخبرکره بر ز معلومات اعطاسی مناسب عد ایلدم

شویله که بنشکوه دیلان محل طاغ وتپه دن عبارت بر یر اولوب جمعتی سنه هیچ بولنان وکاتبسی سیاه یادرلرده اقامت ایدن قیلی عشیرتك مسکنیدر بك صربانی وزارت وحرانك عهم ثانی دوکار ایکی عشیرت مرقومه نك امین زاده لرلی هنری ایله طاقت اکثر طاغلرنده جهت سوریك زیارت ایتدکلری مطلو انه یوعشیرت حسین قوچلنك ایکی حکومته بعض سکز طقوز سنه دن کلیجه بش تن یك سیاه چادرن مرکب بکز خان مرقومك ایتدیکی ضلم ونصیلی ویردت قوتاق ولی ویکی کمت ویرمك حالت اولدیغی بشه سوق تب ایدوب بر دیه محتاج ایتمکی تسنیت حقوق سرویسنه مخابر حکمای کتمکه تکز ایدرك محلت توقی بیلیه تنکه محتاج حتی ویرمیوب اکثر شاطری طاغنه ولاد سنه هجرت ویرمك تنکه محمود اولوب اوم عشیرت مذکوره شاطریت عدی بش تن دیه تنبیه

عشیرت مرقومك طاغنیه کیتمه شاطریت حق عدم خلل خاری اولمیدن یوخسه کی شاطر

Yaşar Yücel

[illegible] مقرراتی بیجون مربوط بولندیغی کوریلمقده [illegible] یخلی پاپلر ویرمک مجبور اولمیشلردر [illegible] وقتی هم حدودی اولان تبعهٔ دولت علیه‌سنک [illegible] بیقارلسندن ماعدا یطریق مخصوص [illegible] تعدی [illegible] بنه علی هذا یوطرف قراولری اولان یطاقم قدمه ولنشیاری باشه طوپلامق دیوان تبعه وهیئتندن ویجوق انتخابا دخی تامامق یو طرفه چکورمکه ومدل ویدر قراسنه وطرفی صاف چکیلمسنه حد وحصرین خارج دراو دراو خسارات وضرران ویرمکدر

اگرچه بدء وجسان ومدل وسائر یرلرده لزومی قدر موازی وپیاده عسکر ضبطیه موجود اولوب یولقیلمقلری هردرلری اختیار اولنمیشه تعقیبندن وضرب وتشکیلندن کیدو طورلرخدمه لیسه معلوم اولدیغی اوزره حدود ایچنه یوم طرفنه بر چوق اولمیشلرندن فرقهٔ انتخابیه عساکر مرسولهٔ کلدیکی طور طورمز حدودی اوته طرفه چکمکه ویاخود عساکر مرقومه ایراداتن کیدو دوکمکدر.

عالم سوی الیک دیکر یرخصلتی واردرکه بوداران طرفنده ایجارت ایتمک ایچون کیدن وبارطاغم اموال ایجاریه‌یی الوب یو طرفه کلان وقاروو حکومتندن بکلن تبعهٔ سلطنت سنیه‌یی همان اوراده یاقمات کندوسی صویوب اتمرلر اولان نقود واموال وسائرینی السیدر

کرک تربیه کردسی اولان انتظامات تهب ایتدکلری وکرک کندو ایله صویدیغی تبعهٔ صحیحه‌نک استرداد اولنمری ایچون ولایت جلیه یاپدیغی رسما وتحریرا تبلیغات لازمه اجرا ایلمکمه وبوزده بر بدکرمانشد حکومتندن کندویه یازیلمکده ایسه‌ده خارجیلری دکه ایران حکومتی طاجویندن محروم مرسولهٔ حکمی کرمسز تامقدن ماعدا اولمریتک استردادی استدعاسی ایچون تزیه کیدن تعالیتک راکب اولمدقلری استر ویاک ویارکیری ولایس وسائل اولمدیغی لیسه واشیای فضله اولدوق اخذ ایلمکدر

تفصیلات مبسوطه وشان جنابلرینک معلوم عالم اولان اموال شناونکارلرینک نفرار بربدیون خسارات وتعدیاتی ومظالم ومضراتی حاصی بیار ظاهر فات اکر فات زیاده اولدیغندن بونکی شان الهی اولمیاز خلاف اموالی محکمهٔ وجدانلرنده محاکمه ومیزان نصافی ایله موازنه ایدلر بویلمه دخی بری تصدیق ایدرلر

رتاج کوندو حجاز کری کی حکمی ایجرا ایتمکه اولوب کوکلده سنی غرد مرتب اخرتیسی فرق دوت درجه‌یه صقلندو

[illegible] ایله روسیه دولتی بینمه جاری اولان [illegible] ذات حضرت تجاری [illegible] [illegible] رضاسنه [illegible] حضرت [illegible] [illegible] [illegible]

Yaşar Yücel

مجلس اداره: باب عالی قپوسی قرنده نمره ۱

زراعت

(اوچنجی) سنه ۱۱۶ — (ربیع الاول) ۳ — (سنه) ۱۲۸۸ — (مایس) ۱۱ — (سنه) ۱۲۸۷ — (بشنجی) سنه

(مصور)

(اشبو غزته هفته‌ده بر قاچ حوادثی وهر دولوسنه‌سی شامل اولوب بش غروش بدل اشتراکی ایچون (۱۰۰) والی آیلغی (۵۵) غروشدر)
(دیگر نسخه‌سی (۵۰) پاره‌یه در غزته‌لری پوست‌ایله کوندریلجک اولنلر متوسطی بکری بش غروش اولق اوزره یوقیاره پوسته اجرتی دخی منم ایدر)
(منزل اولق استیاثر مرکز ولایت مطبعه‌سنه مراجعت ایدر)

اعلان خصوص

غزته‌مزك یوماً فیوماً ایوه اولانلرندن اشبو مایس نهایتنده خسائره رسیده اولمقدن تجدید ایتك وبکدن غزته‌مز منزل اولق استیاثلردن مرکز وخارج ولایته بوتون نواحك مطبعه ولایته ولویه مفقوده اولنلرك محلی حکومتلرینه مراجعت ایتمکی لازم کلدیکی اعلان اولنور

مواد خصوصیه

استنبول اردوی همایونك پیاده ایکنجی آلای نیزه‌لری عرتلو صالح بکك اجرای تعدیله یرینه دردنجی آلای تالحفسالی عرتلو ابراهیم بکك میرآلای رتك یرینه دخی ایکنجی آلایك یرکی طابوری یکباشیسی عرتلو شعبان بکك تالحفسام وطابور مذکوره دخی ینه ایکنجی آلایك ایکنجی طابوری صاغ قولاطلی رجب افندینك یکباشلی نصب وتعیین اولنمقلری ایشبو ملنمدر

* * *

استنبول اردوی همایونك اوچنجی آلای تالحفسالی اولان عرتلو حلمی بکك عهده‌سنده بر آلایك وتبدیلی توجیهیله استنبول اردوی همایون مجلس استشاره‌سنه تعیین بیورلدیغی وبر موی ایله شام شریفه یولنمیه بوکمنلرده بوطرفه شبی حرکت بوریمیق طوتلمشدر

عساکر ولایت کتبه‌خانه‌سی مصورلرندن کریك مقیس سابقی قاوتلو فائق افندی کاتبلیغه قصیلی تیور بولندن اشبو ایکی اولادیق ایکیوز قلیشر غروش قیمتلی ایکی عدد حصه‌سنی بوکره مکتب صبیه ترك وترع ایلش وافندی موی ایلهك شوحرکی شایان تقدیر حوادثدن بولنمشدر

شبه قیوندوایله حضرت شاهانه‌نك ریم عدالت معنی رزکه ودرصاحبانه تأسیس اولنمیق منوط صداقه دخی تشکیل وتأسیس قلنان مکتب صنعتك سوق وقت ایچون حضورك ترق ایتمیکی وسوق ثمرات وشوانه بورانه سنت ایلیوب‌ده ایله سو ویرلش اولمقلری یرنده غلطان وبنات یوکسکی کوسه‌هر وی توجیهه تحصیل حرفه وصنعت ایتمه‌لری خصوصی ووزارتم اشتیاقلرنی وعظمتلرنی وبلاقری حقانیت صوبیر بوخصوص حقنده وقوعات جلیله حرفتمی بازمان اعزا اولنان خدمت بستوانه قوبیله وسعر

خیرخواهان طرفندن مقتضایندقتان مبادرت ثمره‌سیه مکنت بنی پلیوب وجوده کلش وموجود اولان ایکیوز قدر ایتام واطفالك ایتامی ولوازم سائره‌سی تسویه اولنمق یوکونه قدر مأمولات وتجیشاته متعلق مصارفاتی دخی تحصیل وایفا ایدیله‌بلمش ایدی مکتبك مصارف دائمه‌سنه قارشولق اقتضا ایدن واردات هنوز تدارك وتخصیص اولنه‌مدیغندن یوك حصولنه‌قدر بر مدتجه دهاتلرده تبیتایبون مملکتك ارباب مروت وحمیتك معاونته مراجعت لازم کلشدر

مکتبده تعلیم وتربیه اولنان اطفال یاجمعهم بجمله ایتام اولوب یوقرك اقتصادی وادارسی وضرورت وصفاتدن محافظه‌سی امرندك اجر مزبل معنوی عدد یوك ایسه جونکه یوقرك هر بری تحصیل علم ومعرفت واکتساب حرفت وصنعت ایتمکله اولدقلری جهته بنه یوکلکتك منفعته خدمت ایدجکلرینه نظرا کلمه مادیه‌سی دخی بك عظیم اولدیغی واولوجهتی ارباب نظر انصافك ضالعه مستغنی بیلدر

بنا علیه خیرات ومبرات ایله تزیین محبت اهل استیطان ومملکت وملت خیر ومنفعتی اولدیغی اولدقجه وبخاصه یوقرك اکثری اطفال وایتام حقلرنده رحم ونفقت صاحبی اولنلر بولیله دعا زیاده مقدمات ایله نشوونما کلاج اولنه‌جقلرندن اصلاحه وعلایه خیر خواهان وحمیتکارن اهلیندن مرکب بر مجلس ایلیوب هرکسك وسعت ذوق وقدرتی اولنلرك کندو موافقت وبصارتلرینه نظاً بنه خیر ایلیدیو ایسه مصارفی واسلیسی میتی دفعی قدر مزه درج اولنق اوزره اخذه ایله یاخود مکتب صنایع مدیریتکه تسلیم اولنمق مقتضه بولمیوب انجق وبره وجوه یوحسنت ایتیون ثمت حاضر قی وصبت ایدن جمعیاتك تخصیص بتش اولمغری لازم انجق شوت بوت بد مأکله ایکیوز صنایع ونفه ایتیلیه بوشیلمش وبونلر مکتب صنایع ایله شرایط مقتضیسی بیون تخصیص اولنه‌جق نقودایله هر بیت نایه تخصیصلری یوسیلی جهته تدارکی دخی قاعدتنس وسیع ایلیه خیر وحسنات دخی تورث اجر ایتمکی تخصیصلری جهته ایلیه رغبت وشدت وحدت طرفنه مبذول اولنور

بوبه اولنه عسکریه دائرت نخی تعلیمات کوی

فاوه‌دن تخصیص اولنان وابور وسفاینه واکسا سمت مقصودی حرکت وحریت ایتمکدر

یهنه مقدم بصره وقاوه وسواحل طرفلرنده یکدن ظهور ایدن قولرا خستهلقی رفع کون دولم ایتش ایسه‌ده حد اولسون نهایه مندفع اولمش وشو اراق حدود ایتیده واقع منزل قصاصنده دخی خستهلق ظهوری ایشیدلمکی ایسه‌ده انك دخی دولم ایتیه‌رك اقدامی الطافی الهیه‌دن مستدعا اولنمشدر

کنجه‌ایدون مسکنه‌یه کیدن وابورلردن رصافه وابوریتك محله واصل نوله‌یتی تلغرافه خبر الینش وفرات وبصره وابورلریتك متصافیا وصولری منتظر بولنمشدر

وابورلرك یوکارو کیدیشلرنده وصولری یکری بش کون ودها زیاده مدت سویکده ایسه‌ده یوقاریدك رفاج سی اولوب ریه‌سی فرات نهری صولریتك ضیاعلق جریانك شدتنه قارشو وابورلرك طبیعی اشر کمنی وایکنجیسی طریق مذکور بصره کی نشیب یول اولمسیه قبولان ودوماتجیلر خرطرفی اوکرنه‌جك قدر وقت اولمه‌یندن یاقشع وابورلرك سیوحرکتلرنه نهایت احتیاطه مورلطی وکچه‌لری کیوب نلسی‌ولو حجیسی وابورلرك محروقتی حضه مختصر اولیه نصب بندیه هرموقعده تمارکه مجبور اولمسی مادرزیدر انشه بوتلك جهه‌سی سوقت شی اولمیجندن کیزه کیت هیچ بولنه کیرمیجکی ویوجهشه وابورلرك شمدیکی محتاج اولدیغی مدت نعلی قدر زمان ایچنده قطع مسافه ایدیجکی درکاردر

فرنت تجیرلی تصور ایدوب وابور اسلنش ایچون درسعادتده یقوسایه تشکل ایدرك اختصال وضعت حضه‌سوای دیکر بلاده ویرش ایسه‌ده سوق عملیات تظهیریسی وقت جیهت صرف یتمیکی هت وغیره ایله بنت دویجسنه واصل اولمیجندن قوسیه طرفنده وقوعه کلان اختلافات بیشتمیت تکسر قدیمی ایدیشمشدر

غزته‌مزك کنجه محضرنده قایجه ایلان قایسات دست وکچیتی مصروح ایسه‌ده بونك اولمه‌سی وسعتمزده دخی بنر تعدلات ویرمش شمدی کوزنه خوش کلمه‌ز فرات تهرنك سر حدیه‌سی بصره حصه‌سی ایچیل محله‌ده اکثر زمانه بنی اولان

ساعت مسافه‌ده اولان سکه‌یه قدر طوغریسی یوقلانش وکسورلان موانع تعیین وقتی ایچنه مباشرت ایدلش ایسه‌ده یوکسک وقت زمان لازمه‌سنه تصادف ایدرك یکه کافی قواصاسی جهه‌ده طشتان حاصل اولدیغی درجه‌ده دفعه ثانیه اولدیغی صورتك انطفاسی زمانده کنی ایچون کمال سعادت ولایتلیلرك موجودیتی شتاب وطائم مهاجمی وماموز کوندیلوب قاریش قاریش استقبال ایدلش ویر موافعدی طاشلر کنلش اولمه بلی وثابت طاش تلی اوتشیکی شوکتلو یوقرك کافه‌سی صورك قیمتجه طنغ وتعدین سوق ایدیلی کوبك چاقل طاشلری اولوب صو کری کی ، ماه ایله قاریشدیغی کچر وتش اولدیغندن کرك تطهیرنده وکرك رفع ومقدمه قطعا یرمشکلات اولمیغی آکلاشلی اولسی اوزرینه محل لازمه‌یه مأمورلر یاقه‌دیغی ومقدار کافی عمله تعیین اولنمغی تطهیرله مباشرت اولنمش ایدی

انشه کمال سعی بو مأمور وعمله‌لرك وسعتجه نهرك اکز محاذیسی موانع رفع ودفع ایدلش ایسه‌ده دوخرا نهرك تزیدی غایتلنك اجراسنه مانع طبیعی اولدیغی صورك انحطاطله قدر تطهیراینك تعطیله مجبوریت حاصل اولدی

مدهدا فرقه اولان موانع ذاتامعلوم وعین اولان یرلرك کافه اولمسی ویوزلرلی مامسا نهرك هر یر تمال کرك صیفه‌ومحرکه خنیاده، وبورلك سیومرکنده قابل یوقلمی جهتك سنین سابقه‌ده لمثالی کوریلن یوسه صیفه‌ودنه‌یه وایورلر بزهرقدر یزمشکلات حکمنه ایسه دخی مسکنه کیسوب کتدیغیه مودت ایدیلمش ویومقزلره یرجوق اولمق تجاریه نقل ایده کلش اولدیغی هرکسه معلومدر

تعطیلات مبسوطه وغایتلی واقعه قرقده مع مافیه خصوصات تقدراتی اولدیغی اثبات ایدیجکندن ومع مافیه کمال سعادتلو فلان غایتلی یوسه ایچنده کافه پوراسنه شمیدیا تثبت ایدیلوب لازمکلان عمله خمیدن مأمورلر تعیین مقرر اولدیغندن لطف باری ایله یوسه دوشنه صیفه مقابله مکانه تأمر ایراك ایدن عمله‌لرك ریوك قسمی سیر مقابلی تأمین ایدیجك یرماه ایصال ایدیلوب فرات نهرینك دخی وجه کی هرموسم ایچون امنك سیر مقابله قابل یرماه وضعه موفق اولدیغندن امنیتلرینك

یوقلمی سارقلر هذه طوغری اولان وجه طریقده دوست ایدیلش مصارف یوقلمیاندوزنده یوسان معین اثنا ولایت اهالی نظرکه دوشمسه حقه ایدیلش اولمغه کیت یوقه یرمش سرعت توقش ایسه‌ده تشبثات طرفه ویرلمش اوزره مرکز عنصریه مراجعتن اعلان اولنور

✤ سوز خوبدر ✤

(فرقه‌ه زیه قومانداسی طرفنی معدنتو دیب)
(انك حضرتلری طرفنی ۵ تحریر سنه ۹۹)
(تورلجه مقتضی چیقن سرعتکری وزیر تونس)
(تحریرنك صورتیدر)

[illegible]

مقتضیت اولنسی یول اوزرنده واقع (تایش) (والوی) نام محلده اردوی همایونك مرورینه دخت زمع کاسیله تخمنه بیتن تقریبن اینتر یوز کیشینی عبارت ایکی فرقه اعتبار تصادف اولندی ایسه‌ده عساکر خوز مأز چنبلی ملوکانك صولت شدیده دشمن تکاریسی جهتیله تکاریله بنه تفرقه یتش یرینسای اولمله جهلسی دوش جیاله طوغرو ولولاکتان مجبور فرار وایتلرندن اون بش نفر خسته دخی تعقیبلرینه مسارعت ایدن مدیان وتکارات خمیر صوم سلوبنه طاقم دلی اولوب عساکر شاهانه‌دن بالکز یوز یاتی ایله یوز جزئیه یزیلدی عنایتلن عنبه جماع طرفنه جبل صبر اون درت وجبل مزبورك دامنیه رأسی یتی درت ساعت تمدد اولوب اشبو اون سکز ساعت مسافه عساکر شاهانه‌نك سرعت حرکت وخرط جلادتی نمونه اوج کونده قطع اولنش وتشتیتك یه تعرض مجبول نه‌چنود نفر موجود ملوکانك رفتار حد وشکاریسه مورث مکنه تأخر ونه‌دیجك ایسه‌ده اولمسی وطویل المسافه وبالکز تك تك بکه یاور طاشلی وقیاق یوقری عساکر مذکوره‌دی موجب تعب وفتور اولدیغیلوب جهلسی رأی جهله صف بسته تمدد اولمقلرندن بادشاهم چوق بنه آوازه‌سیله قلوب دشمن لرزانك دهشت وهراسی ایتشدر چه‌ود نصرتموعود جانب ملوکانك چل مذکور صعوبت اقلاق مهابت اولدیشك اوحقی یعنی ذی الحجه لشر یتنك یکری اتنی جمعه ارتسی کونی قطعه صبر قالقنم سابق محمد بن عایش ایله یاندوزی وصوبغ خسوصندن مرک بش اتی یوز کشیدن عبارت یوبوت خسرانه اردوکاه اتخذ قشتن یاسه تم محلك اوزرنده واقع چیلمن مرتفعای خیانت اوامی ودوسال اتی بلوك مقداری چوق اعمال خروش ملوکانه مشهاریه سوق اولنوب یارم ساعت قدر امتداد ایدن کار زارده عسکر جهلسی غالب وظافر وهرو سعت ادبار وعساکر خوز مأز حضرت پادشاهیك صولت هدمه‌دیوسیله ایتلرندن اوتوز رفقدری خمسه شمشیر آبدار اولسوب دوساسندن قصاری وعلی بن یحیی نام کسه‌نك فرقدن مجاوز باره‌سی دخی وفوه‌یولیقی ایتمیه‌دی عسکر شاهانه‌دن چوق ایکی نفر شهید ویر یوز یاتی ایله یر تقریب باره‌لو وفوه‌سولشدر معرکه مذکورنك ایکنجی وشهر ذی الحجه‌نك اشر یتنك یکری طقوزنجی صبح کونی وقتی اسفیر بحرین یاصت سوقاقه‌سنه یوکسلمیی خبر تصدق دوست ایلی طاقم عسکر حضرت پادشاهی یاوه‌سنجلب وقت ظهرده قلعه مذکوره یتلاهه وانتش وبیه ویرلرنده واقع تپه‌لر یجیلی مقدار عسکر ملوکانه ایله خوندیلیقی بیارت مقدار یصدن وارمه ایله ضرب وتخلکن حکم اولنه مدیر عساکر شاهانه هجیم قوماندانی ویرلمیه جهلسی مل سیوق سنوت ایدوب صرف طرق حصین عصمتلری اولریه‌دی خلقك کی هجوم ویرمشه وقعه حصن حصین تماحت اولنه ایوب دلمسی ایچیلی اتش یاقی دوشنه یوکسلیه خلق حصن وضعیه وسکه وارلنه زیبن اولیه‌ده بیشمه‌ده بیشمه‌ده حصن حصین جهود جیاله بیشمه‌ده حصن حصین وحرکات حصن قلعه‌ده حصن حصین ملاحیت وتدبیرلری ملاحیت ملاحیت عساکریدی ایله ملاحیت ملاحیت ملاحیت

ویرلمش قرار ویرمشدر بلکه مذکوره امتثالی خیانت یدی مرقومدن بشکسان قدری تف وحقیر ایدوب اوتوب عساکر شاهانه‌دن یوز یاتی ایله یوز نفر شهید ویر یوز یاتی ویرلانوم ایله اون سکز نفر یلدولو وخوجولنی ومدت کارزار اتی ساعت قدر امتداد ایدکدنصکره بنظقه تعالی فلاح مذکوره ایلی عنبه وتلیکه یکوب دوشنه مدخر کلیلو اوزنی وسازه دی اخذ واغتنام قلنمشدر موجودیت ویرلمسای اوزرینه وتیس مرقوم متوجه اولدم محه قدر فاجعه‌دی چنود خسران تجدی اولوه سر تقاوتکاریسه جمع ایله متعدد ایکلمار یاتش وتاج قصه خویدیلی وضع وتعبیه ایدرك عساکر شاهانه سدسید مقاومت کتاده زم قالمشدر یولنش ایسه‌ده قردلی کوی علی الشجر ویکه اولنش هجوم قوارینك کوسوزیدی صوت ولیری اوزرینه یه ای تیاتره اوزن ویرلمسای کلارك بذکه‌دی طوبلری ویلدر واکسا ایدکلری زرهلی کوشکلری وبراقلری وارزق وسازیری جهله ترك ایدوب سوادی تخلیص جان ایله دامن چیبه خوفرو باش اتش صاتب وساسر کریان اولدی اوزرینه یرمادان چنود جناب ملوکانه ارقه‌لرینی یراقیوق ایچلرندن اون قدر خویلی بنه افاده خاك خدلان ایتدی وبلغنه تعالی عساکر مذکوردن فرد واحدك یله یوزی قاسیوب جهلسی کرو یه اتدی انته خوفقریت بیوك تجرد پادشاه لشکر یوروشیر یار مهات بیکرلی نعمت یمشروی نعمت عالم اندمن حضرتلریك عساکر نصرتلار ملوکانه‌سی اوزرینه یدویغ یوره کلیکی نفر چلیل جیهان یمشی اتر جیلی اولمیشدر جهله عساکر ملوکانه انکریز مسرت اولوق تحدیثا لتم فلاح موجودیتك یح ویاروزینه مزیلوب ادعیه مفروضه پادشاهیری ایله مساوت وظائف دعاده اوچ کره پادشهم چوق بشلمای واجب الاتابیه‌ده تزین لسان عبودیت ایتش وبری یکیکریسه تهنیت وتبشیر مقریت بیلدر مقریت مذکوردك قردسی بلیشنیه کوی سوقیاه ایکی طابور عسکر ترك اولنه‌ری متیانی درت طابوریك درت چیق ساعت بدمساعه‌ده واقع انها تم قلعه اوزرینه وانلش ودوشنه یولنان مستحفظین سوقیاه‌ی هزیمت ویرمشای اوزرینه ذات دولیاه خوق وسلاش اولمدقدن عساکر شاهانه کوور کورمز جهلسی قلعه‌ی ترك ایله عنبه حت فرار اولوب بنیة قه تعالی فرد واحدك یوری قالمشزین دخول مسر وایتلرنه سبه قصه مذکوره دوشنه مدخر کلیلو اوزنی وایلی خیب ایله یرصدد اون وتیسلی چاپاری اوردی ... حضرتلرنك محاربات واقعه مذکوره‌ده جمله نمرا وصف شان وقدر عسکریه عرفلرنی حق تعالی ثبت وضاکاری کوستوزنی وجهلسی شیبن یاقلت سیه یوش ایتمه اولیاسه نمر وقیت حضرت مرتاهم امر

(جریده سازیه)

[illegible]

Yaşar Yücel

وقایع

(ذوالقعده) ۱۶۱ — (ربیع الآخر) ۲۶ — (سنه) ۱۲۸۸ — (تموز) ۳ — (سے) ۱۲۸۲ — (اوستی) سنه

(جمعه ارتسی)

اشبو غزته داخلیه وخارجیه حوادثی وهر درلو بیاننی شامل اوله رق هفته ده بکی دفعه جمعه ارتسی وصل کونلری بیچار پسته لکی (۱۰۰) و نی آیلغی (۵۰) غروشدر (دیمر نمره سی (۵۰) پاره در غزته لری پوست ایله گوندریلجک اولنلر متومسی یکری بش غروش اولق اوزره یوز یکرمی بش غروش دخی ضم ایدلر)

(مشتری امنق استیلر مرکزه لات مخصوصه مراجعت ایدرلر)

داخلیه

بصره مجلسی محاسبه جیسی وفتلو اسماعیل حقی افندیک حله وحله محاسبه جیسی جاوید افندیک بصره محاسبه جیلکلرینه یچلمش مأموریتلری اجرا اولنمشدر

بودفعه بغداد ایله کاظمیه قصبه سی اراضیسنده اولنمه یوکسان بورلرجه (مجیدالمجید) تسمیه قلنمش اولان ژاسوای یعنی تیور یول علیاسی رسمه حد کمال اولدیغندن تورک اجتماعی جمعه کونی وسماکشاه اولمجقی وتفصیلاتنک درج ایدیلجکی یکن کونکی نمره ده بسط محیفه مقتضای ایدلمش ایدی یوم مذکوره ذات عالی حضرت ولایتناهی ایله ارکان ومأمورین ولایت ودول مقتضیه قونسولری وبعض وجوه واهالی طریق مذکورک تارمشو بشده اولان مرکزینه حرکت ایدرک طریق مذکور وسماکشاه اولنمش اولدیغندن وال عالیشان حضرتلری یاطلق حضار حرمله رکوب ایله کاظمیه قصبه سنه حرکت بیورمشلردر ذکر اولنان کاظمیه قصبه سی بغداده یرمساعت مسافه ده یکن مذکور حرمله کری وقیصه ده اولیه اولاشمق وینه یکری وقیصه ده عودت ایلمشلردر ویوم مذکوره حرمله انضمامه قدر امنیت ایدلری محلات مناسبه ارتسی کونی نمره سی بیچلدیجه رتبه یاتلاشمش شهریت تمرفسی انضمامیله هر مازل وخانه یه یک یوزلرک چیر سطری ایچون اجری قرق پاره وهر مازل تورنه یه یک اولنلرک یکری بشر اوسنی اداوسی طرفندن خیر ویرلمشدر

بغداد فرقه سنده یوسنی نام مخصوصدن بی ۱۰ حزیران سنه ۸۲ تاریخلی مورخ سرحد مکتوب فرقه عسکریه ایله حریت بیننده واقع نوبتچی یاطلق حوادث غزته سی تحریرینی وعده ایتمش ایدم ایچی فرقه مصوره عسکریمک وابیرزومه سلامه صورت خروج وحرکتی یطنیف وبعده وهنک قلعه سنی صدمه سیله تسخیری قصبه لری وهریک دخی سوء تسلیمی کیبی غیر منتظره بعده تو نله یتما حصارنی طرفندن هر کرولایه

انتشار بیوریلدیغی غزته کزه معلومات آلمش اولمجقدن بوندن بحث ایتمک فائده سز بره سویلنیلان سوزی تکرار ایتمک دیمکدر یتاوین یوکتوبده بازجم شمار قضیلک احوالیه بعض مشهوداتمه متعصر قالمجقی طبیعیدر

(قضیلت احوالی)

قضیلک مملکتی یمسدن ۵۷۶ میل امتدادیه ساحلده وساحل بحرده کائن سور ایله محاط یرقصبه اولوب سورک ایچروسنده اولان ساحل تخمیناً اوچیکه واطرافنده یعنی سورک خارجندکی ساحل دخی کمالک اوچیکه بالغ اولورکه من حیث المجموع الی بک ساحلی شامل ومرکز یوزدن متجاوز دکان ایله بش باب خانی متضمندر مملکتک دروننه روندن تاپنار محمد صیفی صو کوزلری موجودکه اولوب یوزلرک اوزرینه کارکیر ایچه یاپلش ومیرلر دوشدیجه جام آلنمش اولمشدر اهالیسی هردائم مشابهی بطور ایسه ده پاشلوجه صنعتری زننه مخصوص ملون ونیک ونیکسکن معمول یاپشتلر وقیشلق بوزلق بارل وباموقدن هرملرک پاشترنه صاردقری کتیل وبیاض یوز وخیوتلدن معمول حصیرلر یتیشدر بوصنایعدن ماعدا کیورجیلق وقو یجیلق ودلکرلک وسائر صنایع ادبی دخی یک چوقدر وبتکنکه یاپلان اشیالدکنک هانیسنه باقلسه کوقی اهالیسنه وهرسنه نوایه کلان یابه قنین عربیه صرف وفروخت اولنور

قصبه نک خارجنده دخی یوزلرجه یاغلر اولوب حسابی تخمینی ایله دوت یوز بیت خرما نخلی ساری یک چوق یاغلری واردر فقط تخلیفات عاجزیه کوره بو یاغلرک نه یوکی نی جریب ونه کوچکی نوع جریب اعتبار یوق

بو یاغلرک پاشلوجه محصولاتی متنوع وکنکه خرما ایسه ده ایچیر وزیتون وارمود وعنب وسائر میوه لری دخی زنکلر حتی بوز بوز وقاتک کتنی توصیف ونکر بودوجه ده اولوب قاریوزلرک ایکسنی ایچوق بوده خاطره سلیکی دائم اجین مناسب اوله قلنسر بوانر دخی مملکت داخله صرف اولنمقدن بشقه یدیه قنیجی عربیه دخی بیع وشرا وشت ایدیلر یاغلرک کزیسنک دیوزلری دخی باشلرینه مزیدر

(عات قصبه)

بودفعه قضیلت یوقیزیسنه [illegible] شا یتلق وسوقصن وقوسوقجی جامعلری دخی یکیون یتش بجاریه قدیمی [illegible]

یتی وهر بوجه متعدد طوبلری ودوردنده بولنه جق محافظه عسکر قاطیلریتک تاشیجیون ثلثی قدر تابعی واردر بیک اطرافنده کارکیر ایله بوقیسه ده خارجی جانب قنین عشاریدن شال دکلدر

(دمام قلعه سی)

یوده حتک قلعه سنده ایکی توپ ساعت اوتمده اوچ قات سور ایله محاط ثابت مستحکم بردر وسورلرینک هرمنی ایکی متوبه قریسیدر بوقلعه ماحولک لنه مستحکم قلاع مشهوره سندن اولوب تجدد تاقشمای جدالک القیصلنک یادری تجدد المتصل پوراه بجیس ایدی عساکر خاصه نک اورایه حرکتنده ماکارکره راکب بولندقدن موتی ایله تجدد صورت قلیصلنک یاتق مناسب کوردم

شویله که

عساکر شاهانه نک قلعه مذکوره حرکتنه بولنه جق یرمارشده تصادف ایتمه رک دمام قلعه سی پیشکاهنه واردقده هیئت متقلبه وتجاهت مسلری قلب عصابه زلزله هول ودهشت ویرمکله وقلعه قلعه مسدکه منک فتح وتسخیرینه بذل ایتدکاری بسالت وشجاعتلر خیری اوجاه دمام قلعه سنده یوشان سورلرک اوقلشه اولتمش اولانلر عساکر نصرتاثر پادشاهیه منالیه ایتک حد امکاندن خارج نوازشلق اکلاتیورلی همان ایلا قرار اتفق وسعود طرفندن قلعه نک ضابطلقنه مأموراولان ابن طحنون دخی محاربه دن تنهور ایدجک تجدد اختراج ایدمطق اولیغندن قلعه نک تسلیمی وتجدد التیصلنک جیسون تخمینی جنده خوماندان پاشا حضرتلری طرفندن کوندریلان خیر کچن مسارعتک اتحاد کوسترش وقلعه نک قبولینی ایچون محاطبصلی دخی تخلیه ایلش اولدیغی قرین مشارالیه اخبار بتکله موی ایله تجدد مکسور اولان خاطرینی جبرتمک وجه حریلک ترفه قدر وجیتی موجب اولمق بوزره قرینی مشار الیه کنسو فانه تخصوص اولان امب رسمی اکسکر خانی ایله موکده دخی ودرون قلعه یه کوندریلدکی موی ایله تجدد المتصل امب مذکوره راکب اولمغی جانبنه کچن تحریر ولحوزام ایله عسکر اردی همایونه کتیرلش وقلعه نک موجود و حتی آلات وادوات حربیه تحت ضبط وتدویره آلنجق یعنی محافظه عسکر یرسمسن صاره قلعه دوت اولنمشدر

بوقلعه دخی بو دخی سرکرده مصریه تخصوص بیلی یوز قدر سه وکنکی تجدید وتعمیر وسعی تجدید وتوجه اولنمشدر

مجلس

بصره مجلسی بغداد ایله کاظمیه قصبه سی اراضیسنده اولنمه یوکسان بورلرجه (مجیدالمجید) تسمیه قلنمش اولان ژاسوای یعنی تیور یول علیاسی رسمه حد کمال اولدیغندن تورک اجتماعی جمعه کونی وسماکشاه اولمجقی وتفصیلاتنک درج ایدیلجکی یکن کونکی نمره ده بسط محیفه مقتضای ایدلمش ایدی یوم مذکوره ذات عالی حضرت ولایتناهی ایله ارکان ومأمورین ولایت ودول مقتضیه قونسولری وبعض وجوه واهالی طریق مذکورک تارمشو بشده اولان مرکزینه حرکت ایدرک طریق مذکور وسماکشاه اولنمش اولدیغندن وال عالیشان حضرتلری یاطلق حضار حرمله رکوب ایله کاظمیه قصبه سنه حرکت بیورمشلردر ذکر اولنان کاظمیه قصبه سی بغداده یرمساعت مسافه ده یکن مذکور حرمله کری وقیصه ده اولیه اولاشمق وینه یکری وقیصه ده عودت ایلمشلردر ویوم مذکوره حرمله انضمامه قدر امنیت ایدلری محلات مناسبه ارتسی کونی نمره سی بیچلدیجه رتبه یاتلاشمش شهریت تمرفسی انضمامیله هر مازل وخانه یه یک یوزلرک چیر سطری ایچون اجری قرق پاره وهر مازل تورنه یه یک اولنلرک یکری بشر اوسنی اداوسی طرفندن خیر ویرلمشدر

بغداد فرقه سنده یوسنی نام مخصوصدن بی ۱۰ حزیران سنه ۸۲ تاریخلی مورخ سرحد مکتوب فرقه عسکریه ایله حریت بیننده واقع نوبتچی یاطلق حوادث غزته سی تحریرینی وعده ایتمش ایدم ایچی فرقه مصوره عسکریمک وابیرزومه سلامه صورت خروج وحرکتی یطنیف وبعده وهنک قلعه سنی صدمه سیله تسخیری قصبه لری وهریک دخی سوء تسلیمی کیبی غیر منتظره بعده تو نله یتما حصارنی طرفندن هر کرولایه

(قضیه سنت اقتضه وقع اولان خصوصات)

اینه عنت ودلم قلعه‌ی فتح ایامنده ولایت
عدن ایچکم وجهه قضیه عودت ایتدکن
ایکی کون مکه قضیه ودلم وعنت وقرنی ساره
اهالیسی سرامدانه طرق قرمانلیدن ملکی یدنوقت
ویرلش ویر خصاندده هنبلدن عسکریمك
کافه‌سی تجمع‌الحصل دنی یوانوب ضلم ایدلدکن
عسکر قرانی شارلیه یقلق ایدیلدکندو قلقدورت
قرنه عسکریمك تجمع سوق واعزامدن ملت
عالیه تجد قضه‌سی دولت مصوبه علیه عثمانیدن
ملك موروثی اولب عبدالله لمصل دنی طرق
اشرف حضرت شهریاریدن قضیه مذکورست
قانعه بالقضه مندوب اولمیندن فضول اولدوق
عبدالملك حقنی حکومته مسود طرفندن
وقوعولان تجاوز ومداخله‌نك منبعه عبدالملك
قوره حکومتی وبالجمله سکنه وتبعه‌نك بیان ومال
واهل وعیالریمك تجاوزات وخساراتدن عبارت قضه‌سی
عدالت منبعه حضرت شهریاریمن تجد اعانتنك
دنی حصه‌دار اولمسی قضیه‌لرندن عبارت اولدیغی
بیان ایتمکله بالجمله حضارانك ویز سرور وحبور
اولدوقی وفرحی اعلیحضرت جلالت مآب حضرت جهانبانی
دعوانی تکراراً ایدیلرك یونعت جلیله مظهریتلریك
ایفای تشکراتدن هر حاضر عاجز اولدقری حکمی
محمودك ظلم وتعدیاتندن استخلاصلرینه بذل
بودلاری مراحم جلیله‌دن طولایی بیان مسرت
ومنونیتله هرکس طاغیلدی

قضیه‌نك مدت اقامتده وقوعا یرقره یکیه واقع
اولمیدر که آی دنی عرض ایتك مناسب کورلدی
رکون عدالتمه قلبی اعلیحضرتمز یرام نزد قومانداسی یه
کاورك (سیم) عشیرتك افرادندن دیکر بر آدم
اقنام ومواشیسی بلیه مبتلا صالیورو بتون
مزروعاتی تلف ایدیکندن محله ایچنك اجراسی
استرحام ایلش وبو صورتده مشکی علیه دنی ورود
ایدرك اقنام ومواشیسی مشکیك بلیه‌سندن اوزاق
بر لسانده ایکن (مسك افندك بلیه‌سندی
مزروعاتی تلف ایدیلر دیو) کندومنك موقعیتی
ضبط ایتدیکندن وست قضیدن استخلاصی استدعا
ایلش اولدیغندن وماده‌جه لازم کلان تحقیقات
اجراسیله حقیقت حالنك ظاهر اجراسی ایچون
اون نفر سواری عسکری کوندرلش ایسه‌ده
کوندکلرنده مشکیك بلیه‌سی بذره ضرر ضرر عنایت
کوستریکی کبی اساس اشکلی اولدیغنه اولان عدالت
قلوبلرندن طولایی مشکی علیهی دوبار جزا ایتمکه
سبی ومشکی علیهت قلعه‌سی دنی بحاز‌ندن
استخلاصنه سبی اولوب هر ایکیسنك اشکلی
صرف کوریلدن عبارت اولدیغی وکوندریلان
سواری قرلرندن یوزسی چیقنده اون عدد یاغی
نجم قرنی سیه‌روب مهمه شهادت رتبی ایچون
مشکی طرفندن وحدت اوغلی و بلرنی سیتی
وقلعه بلش وتفرقه بوجاقن ومبع عسکری عسم
قرنطه‌یه عبدالله وضع اسمی شدید تعذیب وتحصیل
ایتمکله بوسلیق وتعدیسه قاره ایدیلدکنه مشکی
دنی سبی ایتمش وبوله قرنیتنه بو وجه شکر
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Yaşar Yücel

کندیه قلقنمز طرز اجرا اوزنده یوقاری اهمیت یاخابو تویغی حاصله اتمیق جهتی خرد اولدیغی حالده اقتصادات اعلان قانونی اراضی مذکوریت یعنی قنطریه حدد خارج شهر ایدرك بکلریه توزیع اولمه‌سیدن اوستونه بزرك بازیده تقرر ایدیجك یلیه اساسی صورتی مؤخرا خلص امار ولایند تسیب قانون واتهار مصارفه نار شولی جریب اوزندن لغتی مقرر اولان مانع بوخصوصده دخی اصل یقدمن خارج یوقنش اولدیغندن حدد وتخلف طلبی یولان بزرك قیمت مخصوصه‌سندن صرف نظر بازیده و یلیجکی تکرار اعلان قلنور

انطوان قوریقوفسکی اضاصله مطبعه‌سنه کلان حرف قیمار وقتك توجه‌سیدر

معلوم الام دولرمنه تطویل کلام اولدیغی اوزره فن زراعت صنعت تجارت اصلی واتکاه ماتوق اولان خلقك صعادت دورنك باشلاوجه سی اولدیغی ویوکا الك زیاده قابلیت واستعدادی بولنان محل خطهٔ عراقیمك اراضی مهمهٔ مشهوره‌سی یوقسیلنی تصدیق ایتمه‌نك کبه وقدر

عراقك احوال تاریخیه‌سنه اطلاعی اولانلر معلومدرکه ازمنهٔ سالفه‌ده امر زراعت پك الری درجه‌ده اولوب محصولات واقعه بلاد بسیدی بحلق ومعارف وصنعت ومدنیتك محل انتشاری بولنمش ایکن الیوم اکثر یاری خرابه زار ووقتیله معمور اولان یوقچه‌زارلر طیراقلرنه طولوب مندرس وکاروان اولدیغی کورنلر واولکی سالنه خدیجی هرکس موزنه ایدیجك تأسیف وحسرت وصنطریشك صیق عالی طولدیران وغیرت وقابلیت ذاتیه‌لری شهرتکر اهالی اولان اهالی عراقیمك یوکونکی کونده عیاله اولان تنبلکریه واقف اولنمز تیل درجه تعجب ایتمك قابل دکادر

یونه غریب سالدر! یونه عجیب هیچدر! عجبا یواهاوز بنون ممالکنه شهرت یوتان وال‌ان امورلری عصایف تاریخه زینت ویرن اوغیرتلی بابالرك اوغولری دکلمیدر؟ الیوم اوروپادن جلب ایله ویك اغر بها ایله قولاغمه اولدیغز ساعتلرك متنوع اشیانك محل ایجادی زمیندر؟ یوتماسون یوتواخیلك سیی یوتیلاکلرك یوناطلق موجبی‌ندر عراقك ریجرلری مقامنه یوکسلمك موصل ملکی اوزریاه باسوق زراعتی تیشدیرمش و بو زراعت یوزنی اوراپه نقل ایله‌ی یوناهاوزلرینه باسوقدن بارلانان بجمه‌ر نوع بزه (موصلین) سیه اولنسه‌یو تقلیدی یوکونکی کونده زراعت مذکوره معطل یوقدر

کی منع مدنیت اولان عراق اهالیسی؟ اوحرف وصنایعی بکونه‌ده نشر ایدیجك ممالك اولانی نوقته ضروریه تمامك مالده بلیجکلر؟ وغزمانه ضرر یوقسه بشایه جنسکز منع هم وسرف وصنعت وحرفت اولان یوعراق یولنسیدیق یوصل تأسف استکن مخلاصه فوق غیرت بنیه‌جکز

زمنهٔ سالفه‌ده تجربه ایدلمش وزراعت مدنیتك اوشیق اموک وملاک وسایسی نزع واخذ ایتمکی امورنه مبنی وار ایکن الیوم دونك ایه سنت عنیه عمومیك موجود اولان قوتیه صنعت آیتی فلاک

واطوان ورقه وسمنت مانند اهالی‌یه ویریلمکی تأمینات لوتی اولیه هیچ یرافکلره یوله جنکه مساعد دکلدر

لیورپله یول اوزرینه اجیلان یرلرده بن‌ستی مباح کاه ویرکو اتقسمه ویك دوو لم ایله ایو ایو رسومات استحصال اولنقده ایکن متوع خمسکز اولنجدوت علیه عنیه یوق هیچ یوق سزین استیوب تاسلر قیلی ویرکولیه دول مالیه تبعه‌سنه نفرا بیلز لاتجرادر

اشته دوستك حکومت اولان مرحت وعاطفتی یودرجه‌ده ویلجه اهالینك اشکال اسباب سعادت وسلامتی وهرقت استحصال وسائل معمورت وثروتی حقنده ولایت جلیله‌نك اجرا ایتدیکی فداکارلقلر مدانه ایکن کافی قلنیلی تملکلره محل ویرمیدر حکومت سنیه ریادن قران طرفنت کشانده محصولاتکزه یرخرج حصوله ودیکر طرفدن یرطانم جسیم وابورلر مبلغه‌سیله بحرا تجارتکزك توسیعه ویریادن فقر خرفلر کشادیله زراعتکزك تکثیرینه چالنمقده وطایر اصول محاسن شولی میدان اجراتك وضع ایدرك وارلغی موجودیی بارجه بارجه اهالی‌نك صاحبی هرسنه یوزده زراعت ایدیوشاه یردوش اولان زراع اهالی‌یی ملك ومال صاحبی ایتمکدر

یوقساکارلقلری یوهتلری یوشیرلری حکومت سنیه آه‌ایچون ایدیور یوقدن مقصدی‌ندر دونیاده ایسه سعادت عالکرین وتوسیع دائره تجارت ومتمکزلره مدنیت ومعمورت صنعتی اعانه ایتك اوزره‌سندن ماعدا یرمنا چیقاریلمزمی

لی عراق اسم مقدسی‌نك اولان ملکت اهالیسی! کاکز وبوساعدت فوق العاده‌نك قدر وقیمتی یلوب حیات خطریه‌وغیرت قاتیه‌کزه آیا واجب‌دکرمی انتقال ایدن حرف ومنایی الهام معارفت تجارتك زراعتك ایلرولمسنه چالشملم اوروپاده اولدیغی کبی مکتبلر قرلاتقلار شرکتلر قوبیتیلر تأسیس کشاد ایدلم رأس صنایع اولان زراعتك ایلرولمسنه مدرس اولان اتهارك مؤزیه اولان اوکوزل ومنیت ومحصولدار یرلرك احیاسنه غیرت وتقلب ایتمکلر معمورت بغدادی وشان وشرف اهالیسه بذل قدرت ایدلم

(یوزده‌در)

حقایق الوقایعك ۲۶۹ نومرولی نسخه‌سنده (علوتکل) عنوانی یولوزین بنه مطالعه کنارم اولدی وقت ایچمارلرو اولنن مواد اقسامی یشمه قدر وجدت اولماسی یعنی انسانر انسانلقدن چیقوب صفت ملکی حائز یوقتقری اوزرون عبارت اولدیغندن هرنصر صنعتی اوله یله انسانی سوتر یولوزده یولنی متری ایسه‌ده یقدرسه‌ختت تعمق شمدی‌یه قدر هرکست میراث اتکار واوزوسنی یکمرك طارقنی وعدت ومتلقی وحیثیت‌یتیه مضایقی جهه طرقنی اتفاق وتسلیم اوتمق (معاصر اون جنکه اکر بیز ایسه‌لك صلح وصلاح) ضرب مثله یمل انتظاره دلالت ایدن صوتر دیك یوریجه قدر محل تعجب عنصر

کیمیه‌کر یوسوتر هوکلر عنوانی حائز وسنه صفت قلنیلیه یقشور صوتنه مکر ولنیلی بیچ اولان یرلنده ایتمش وسع مرفه بوت جلالی

ایچنی دخی بنه صحیح اولان یوسنك خطوانوسی صرمشه یولنی جهتیله عقلی تعقلدن دور کاسندر هرنه ایسه یوسنك ایله یوزیه مذکورك مشروحی حقنده علو انکار اطلاقه شایان وهر حالده تقریر اوزری محل قوله یله یوله یوزوده یوله تک وظیف انسانیه‌یه اتخاذه لایق وجسیان اولیه حقیقی لوتایع محرومنك یوندیق تقدیر رشانه جیوریه‌جه بیلدم

نمره ۱۵۲ دن مابعد

یوریمز طیبی ایسه‌ده یونك وقته شا یوجهق لوبه‌ری اوروپانك اقسام مختلفه ایله آرمی اولان باشوجه اوروتودوس وقتولك ویرونستان متعاری یکبکرینك منافی دیکرلرینك منافعه تقدیم ایتمکه اولدقلری حالده بیلکه اولان وقایعك یوندن ارقری اولدیغی کبی صعادت یوزندن اولماق جهتیله هراوجیوزده قوتدن دوشورمیوب بالعکس قوتی ایلکه وهیئت عمومیه‌یه یه خرستیانلقی ترویج ایلکده اولوب بعض افکارلر کورنه قاولیکلرك اوروتودوقسلرندن واوروتودوقسلرك یوتمسه‌لرندن زیاده اهل اسلامه میل ورغبتی اولسی اوقسه اولمق اسلامیتك بعض اخلاق مضحکه‌سی حقنده اوله‌یلوب یونسه یکبکرینك متفقی اولامنقه کتدیکرینی هرحالده ملکف وعجوز بلکه‌درلر

اشته اکر اوروپاجه تحت انتظام ومضبوطیتك اشدیغی جکسی و بلکه شایان اولان اولم مذهب وقانی بین الاسلام موجود اولش اولسیدی یکبکرینك غیرتیله اوتلرینی همیشه اوتوریه بکلرلمن مطلوب حاصل اولسور ایدیسه‌ده هیئت عمومیه اسلامیه‌جه اوبولدیقات افکارلری حاصل اولماق جهتیله تفرقهٔ مذهبیه‌نك مضرتنی عماماتوله ایلتورلك اوجوز سنه‌ده‌ی بوده حرب اولنمق یولنی اولدقلری دلیل ایتمه کافیدر

وسایرکه دونك علیه‌نك مذهبا تعریق ایدیجك درجه‌ده کلیکو اهالی اسلامیه‌سی ایله دیقتن سنی وشیعی هرصف مذهب بولدیغی اهالیسنك یحیاتی اوزنه متوکسته وتاریخا عاملانه ایران دولتی همجوار ومتاخم یکبکر دیکرلرینه قسیله تات تات زیاده اولدیغی ظاهر و بداهتدر دولت مشار الیهانك جهت مذهبیه‌سنه یاقلیغی یقارایه واخود قاس دولتنه تعدیه هیئت حسن مناسبتدیه‌لنت هیئت ویاپه‌نلنی ایدوز کلام اهالی منهٔ هماتیتك هیئت عمومیه‌سیه یاتحاد صفای وجوده کتوره‌جکلره دونه‌جه‌جه تاریخ کلمجست قیلنه‌لکه واقعا بودولت بعض حقوقنه اداره ملت وملت وبعد ده اهالیسی بشی اولان بعض ارکان دولت وتوریستان ملت بزمانلرینه اختیار قیلش وشمدی بلاشها کرمیلر کرشش تولقسی صمت شو حکار تمادیدی بعض مرتبه قوتلرینه‌یوسه‌ده یاتی دوجه‌سه سایت نظرنه حلت جهتنه مزیت وار ایدیکی سوجه اولان تمامنه حسنی تکر [illegible] صوتیدر (دیکر)

Yaşar Yücel

(اشوغرنه ماخذلیه وخارجیه حوادثی وهر درلو بیاحتی شامل اولهٔ رق هفته‌لیکی بفدجه‌ایرتسی وصالی کونلری بیشار پرسلکی (۱۰۰) وثانی آیلغی (۵۵) غروشه (دیهم نصفنی (۵۰) پاره‌یه در قرنطلی پوست ایله کوندریلیجک اولنلر متوسطی بکری بش غروش اولق اوزره. بوفیاته پوسته اجرتی دخی منم ایدار)
(منوی اولق استیلر مرکزلات مطبعه‌سنه مراجعت ایدرلر)

﴿ مواد خصوصیه ﴾

طرف اشرف حضرت ملوکانه‌دن دولتلو والی پاشا حضرتلرینه احسان بوریلان مرصع سیفک ایصاله مأمور یاوران حضرت شهریاری‌دن قائمقام هرتلو سلیمان بك افندی یوکون صباحلین بغداده مواصلت ایتش اولمله حامل اولدیغی امانت جلیله به تعظیماً بغداد خارجنه عساکر شاهانه چوقنارلری بالاستقبال حکومت سرایه کتورلمشدر

شهرمیاندن اوتوزقوز یك حشرانلی عبدالکریم پاشانك یوکسان جمیعك هرطرفدن عسکر سوقیله فصل ضرب وشکال ایدلدیکی وکندوسنك اولق جزیره قطعه‌سنه یاریه‌سیدق یوقاج پوز عونه‌سیله شایعه نصورك عبور ایلدیکی خبرمزك اولکی نسخه‌لرینه نفصیلاً درج وبیان اولنمشدی شق مرقوم کربلا وحله جهاتلرینك چول جهتنه هزه هریانی اوردق وخراملك یوقرقه‌سی کندویه اویه یوردق نه‌لوك جمعیت ایکنك یانلاش وهنار ساره مشابهنه مکنوبلر یازلرق تلری دخی عصیان ایچون تنبیه‌ساتسمش اولدیغندن بو لوسلمارتلو صالح پاشا قوماندهسیله نجف وکربلا طرفلرندن اوزرینه یوقره عساکر شاهانه کوندرلدیکی کبی دیوانه‌دن وشانه‌دن دخی عساکر ضابطه ومونطه ارسالیله تضییق اولنمسیله شق مرقوم اولق اورالرده دخی طوره‌یدرق منفعت طرفنه صاوشمش وبوراسی اولجه نفرس واستدلال اولنلرق مسلم ولایت جلیله‌دن منفعت منصرق سعادتلو ناصر پاشایه کوندریلان اعانون موجبنجه اوراجه دخی نیظم وبصیرته اهت ایدلش اولمسیله شق مرقوم وعونه‌سنك منفعت جلودنه کچرمز بوطرز تم عقد موی ایله ناصر پاشا طرفندن نعرن اولان عرب عسکری سرداری کنعوسی یکرمیا وعونه‌سنی جنابلری میتا طوتوب حبس اولنش اولدیغنك خبری نتراقه ورود ایتش وشق مرقومك مشولا وسید تحت منفعت ضابطه وسالی یکون نحنه امر ویرلمشدر

(زوراء)

پاشای سوی لوت شمسیه نقد وقوصولان خدمت ونیتنه لایقاً اولنی اوزره بوقصه دخی خبر مرقومی سو صورك دردست بدیسی صوقرلیسی بابت‌سنده دخی حدود اولدیغندن کسوسه‌سی نسنه اوزرنی عرض نکاه ایدر وهرخوطت شیصورك خد وکرکمنه صدقی تم [illegible] خوش [illegible]

تاخیص اولدیغندن بونه‌لولای یوطرف خلقنی وولایت مجاوره اهالیسنی تبریك ایلرز

عدن کلدیکری خبرمزك اولکی نسخه‌سنه یازیلان لیلان واسکندریه فوروت همایونلری الهی اردبی همایون ایچون نوایصاد یرلنم طوبنری ومهمات کلیسه‌یی حامل اولدیغی حالده دونکی جمعه کونی بصره‌یه مواصلت ایتمشدر

کشایش مقتضای ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهیدن اولان بنی‌الاك طلعه طماوریله یونی طابوری مقدما ایلدیغی کبی یکن پنجشنبه کونی دخی بنی‌الاك طابوری دخا کشاد ایلمشدر

نجد فرقهٔ عسکریسی قوماندای سعادتلو نافذ پاشا حضرتلرندن مقام جلیل ولایته اولدیغی ورود ایدن بحرالدن عساکر شاهانه‌نك کلاسزتحت وبالقیشده واولخوالی امانتك یرنده اولدیغی آکلاشلمشدر

فرقهٔ عسکریه معیتده اولدیغی نجده کتدیکی مقدما خبرمزه یازیلان محلی اداره ولایت اعضاسندن مرتلو منصور بك افندی ولایتدن اذنیله مأموریت اوزرینه بودفعه بغداده عودت بیورمشدر

شهزادکان دولتلوسی ایراتیودن اوتوب کچنه فرسانده کتمش اولان نائب السلطنه عباس میرزا حضرتلری میرزا دکرما عودت بیورمش اولمسیله بوکوشده بغداده ورودی بکلنمکدهدر

بشی اردوی همایونده دوت خبور عساکر تنظیمیه شاهانه‌سنه بغداد کات اوزره حلبه مواصلت بیسی تکرلنه انتظار اولنش ایسه‌ده اشو طابورك نازوم اوزره جلب بیدلیکی مأموریتلری تمادی هوز یرینه معلوم دکلدر

لوریلر جلب اولوب بغداده ترکیب اولنمشدر وضبطی منسوب نصرتلرمزك یکه بیرلرنی اولنمش وبیوز سوزلرنی بیرطلی نسخه یکن صوصلمشدر

[illegible]

کنتار ایدی موسیو پدوانیك بودفعه سلیمانیه طرفندن کوندرلدیکی تقریراتنده واصل دست مطالعه‌مز اولنه عینا درج اولنور

سنزین حرکتنه کای تاو وقهرباغ قریه‌لرنده ظهور ایدن حالتك کیفیتی تحقیق اولندقده طاعون اولدیغی تیقنلندی مکری تاجه‌سندی حالتك دخی کتنی ایچون اوراید کوره ایکن ایکی قریه‌دن نفستك ایله بری طرف وفلاخوزمزی شدیدا ضرب ایلدیغی بتیرین بنه سفره هودنه عبوراولدق یوسال اوزرینه ایچرین بنده یرشی کلمیکندن موسیوقمندی طهرانه کیدوب بن دخی حدود اوزنده واقع بغیوبه کلدیکم یرم تحقیقاتم کوره بکن موسم شتاء طاعون حالی هریتومدن ظهور ایدوب مکری تاجه‌سی دکای تاو وقهرباغ وباغی اطاغه ایتمدر واورتره سالادولم ایدوك قیدیدر صاوجولاغه دخی تأثیر ایلمشدر اشبو تقریراتك قرائنك مدیری مصحفی افندیه دخی کوستریلمشدر موجود. امضا

۲۴ اغستوس سنه ۸۷ پدوانی

(جنب حق دفع ایتسون اشبو علت طاعونه قورتاره جنس اولیاب مطلقا سایری اولدیغی دفق علیه اولدیغندن خلیفیه ورواندز ومناخچی مارفریه وسائر اقتضا ایدن یرلره دیمال قرانته وضع اولنسه‌دق حکومت طرفندن اجراسنه بك زیاده اهتما اولدیغی کبی ایران طرفندن دخی زیاده تصدیق ایله سرف همت اولنور ایسه عنایت ربانی ایله جسن تأثیرات وحسنتك کوریله‌جکنه شبه یوقدر

دارهٔ عسکریمز نات ولایتلریه تعمیم اولنان مذکره عینا درج اولنور

جنب ربی الداد یاعث ترقی اسایش بلاد وعباد اولمق بنده صالت اعتیاد اقتضیر حضرتریك عمر واقبال شهنشاهیلرن مراد وایجاد قصدترزاد شهنشاهیلرن تاج ازجومه تمدد بیورسون لیس مدت غایه‌یه کلجیه قدر یونولی اهالیسنده عسکرلك مزیت وحیثیتی مجهول وسفود اولمقتضی مدت جلیل ایچون خیل عسکریه یرلنم تاق وقال کبی اشخاص ونقه اهالیسنه تعویت وتعمیم ایدیلمسه غیبه فرمای اعصار مشهد اولان عصر بحاسن حصر ملوکانه‌دن آن یلی مشهود اعصار عصر اولمکلان تم توفیقات جهه جناب سری شو. [illegible] بیوق وایثار بیوشمه اولنی [illegible] جهه مشهد اولنی اوزره

Yaşar Yücel

مأمور ولایتک تحریر قلمی و بیانی کافیدہ ایصال
وملاقات مدتیت کری کی امتکلری اولنسہ
عسکرلک خالوشرق اهالیتندہ تعصبجاتلرندہ بلیکر
اولوب یلقوہ اخذ واستحصال اولنمہ لولان کلیتو
افرادنی بنفسہ شرف خدمت عسکریہ‌یی خدمات
سائرہ‌یہ توجیح ایدہ یدری عرض رغبت وسلت
ایتمہ یولنی ویوقیلدن اولدیغی حالدہ ولایت
کتیمسندن ومستوق سائہ تلل اولاردن محمود
واحد اخدیلر بکن کون ترک مأموریہ یوخدمت
مستوجب اغترق قیلو مسارعت ایتمی واکریہ
دوی الیمسانک شوفیت وصداقتلری بحث مایہ
ووطنپرلرندن متولد ایدوی درکار ایسہ‌سہ ساز
وخدماتی وارقماتلریہ وقوجیولان مسابقتری
محفوظلق دائی اولمشدر باپرین کیفیت جملہ‌یہ
معلوم واشقریہ بادی شوق وغیرت لوقی اوزہ
پورلسنک زوریلہ طبیعہ اعلانی موقف اولدہ
حالہ مشیر بلرہ‌در

یوطرف اهالیسندن بلما وغارت ایلمسکلری اموال
وحیواناتی وماورندن حصہ و یرمکلری جهتہ ایران
حدود مأمورلرینک تحت حمایت وحمایتہ کیرن‌هموم
اهالیسی‌ایچ‌الداولہ‌لری حالہ‌یوکرمدنی‌بازلمدن‌کیرو
بغدادن درصعادتہ کتمکدہ اولان جانلرنک
اوزرینہ هجوم ایتمی ومحافظہ‌یہ مأمور ضبطیہ‌لرلہ
اولان مصادمہ‌دہ کسدولرلدن ایکی نفری مقتول
وایکی نفری مجروح اولدیغی کبی ضبطیہ‌دن دخی
بلوک اغاسی مجروح ونفرلدن ایکیسی شهید اولمش
وانتهای مرقومہ ایران طبرلقنہ طوغری فرار
ایتدیکدن تعقیبلرینہ هرطرفدن عسکر کوندرلمشدر

(دوردہ)

اهالیسی مرقومہ‌نک مأمورین ایرانیہ طرفندن کوردکلری
حمایت وحمایت سایہ‌سندہ دائما بو یولہ طرفہ تجاوز
ایدرلر بیطانم یکناهلرنک چتی بلنسی ودولت علیہ
عثمانیہ الہ رجال دومی ومسالمندہ بولسان ایران
دولتنک بوکا نظر رغبتی ایلہ بلنسی دکل بلکہ بزم
بتون جانلرنک استرلیی موجبدر متن ایدرز

طرابزون دوح اولفق اوزہ معلم ولایتدن ویریلان
اعلان وجودر
ولایت داخلندہ کائن لوا وقضالر اهالیسندن
دعوالری دیوان نمیز ولایت استیناف ایدیرلر
اوزرہ مرکز ولایت کلدیرطرفدن ویریلان عرضحالر
دیوانہ مودع قالمقدہ ایسہ‌سہ بونلرک ایچنده محاکم
نظامیہ نظامندہ‌سے توقیفہ اول غرہ دعوالری
محل محاکمہ وثبت اولنمسزین وحکم کیکسزین
استیناف ایدلر حکومتلرنکہ ویریلمہ ویریلانلر
عرضحالرک‌مدیریاتی دخی صول وشریط مستاقدہ
دیوانلرنی صورتہ اولدیغندن بوحولدہ بلدیلرنہ
دیوانلرہ بلیغ‌مانی امور طبیعیدن اولوب حساب
مطاری‌یدورتی تفهیم وتفہیم‌یہ‌سہ‌سہ‌سہ‌سہ‌سہ‌سہ
شرائط استیناف‌دہ حالت غیرحالت اولدیغی ویزیلہ‌جق
عرضحالرک تدویلہ یازلمی لازمکلدیکی اوبیلہ‌طلقہ
منصرفلری کرک حسب نظر قضیقی کبی‌جہت
دعوی‌یلوقی اوزرہ عرضحالہ‌سہ‌دہ‌سی نولای مناسب
کوردیکلری دیوان تمیزدن تعلم وعلم ایلمسی
اعلامات مذکورہ‌یی روجہ زیر [illegible]
محاکم نظامیہ‌سنک اون یدی [illegible]

یلہ اولدیغی وجهہ مرکزلرلہ اولان غضبیتلق
تحریرلر ثابت بنیک غروش قیمت وسنری یتمش
غروش ایلہ اوزرینہ تکون ایدن دعوی‌لری عجالہ
تحریرلر بدلہ وغضبلرنیت ایدیلکلری جهتہ بوشرط
دعوی استیناف اولنمیوب تعشر وشمار قیمتی تجاوز
ایدن وباخود اجرجہ‌سندہ‌ری غیر معین اولان‌دعوالر
حکمہ وقع اولان حکملر قابل استیناف اولمق
شرائط ایچہ توقیفا اشعار وقوعندہ استیناف اولنور
و ردعوا بحقلری تحریرلرہ حکم اولنمقدہ تعظیم
اوزہ‌جق مضبطہ ویا اعلامات یقتضہ صورت
مصدقہ‌سی محکوم علیہ طرفہ تبلیغ وصفا قلنور
استیناف استدعاسی متضمن اولان عرضحالرک صورت
تحریری دخی اصول محاکمہ تجارت نظامنامہ‌سنک
یوز اوتکی مادہ‌سندہ مصرح اولدیغی اوزہ اولہ
مسائف ومسائف علیہلر اسم وشهرت وصنعتلرینہ
اهتمامکلری ایلہ استیناف اولنان حکم وقرار ایلہ
اول حکم وقرار قضی محکمہ طرفندن ویرلش
اولدیغی بلنا اولنان استیناف نہ حق ایدوی یتی
دیوان احکام عدلیہ نظامنامہ‌سنک یکری دوردنجی
مادہ‌سندہ بیان اولندیغی وجهہ استیناف‌دعوالیدن
کہ‌ارلدعوالرک اعلانت حقی وارصورت صدقہ‌سیلہ
استدعاسندہ‌کی امزاجاتلرک شرح وایضاحی شامل
بند بند بازلش بولاہ تنظیم ایلہ استدعاسی وبند
وقتی وبارط اولنی اوزہ‌نہایت ساز گورلرنہ
کنورسی لازمکلور رابعا تاوا تعیین اولنان
احضار مدتی طرفندہ دیوان استیناف مسائف علیہلر
یانلنان کلمی وباخود مرخص وکیل کوندرسی
طلبی خاصا مسائف اکر استیناف دعواسندہ
مصر جیقار ایسہ حکم اولنک اجراسنی ویرنلک
یار مسائف علیہلر استیناف محاکمہ‌سی مصرفیہ
تاوا تصدیق اولنمیجق مصارف سفریہ وضرر
وزیانک تعیینہ قوی وکفیل کوستریلکی یاصوبلہ
مصدق کفالت مضبوط وبنیہ مرہون ایدوکی
یین ایلمی ایجاب ایدر خوشرطلی جامع اولیلن
استیناف استدعالری قبول اولنمیوب قطعیلہ استیناف
هوز تکرار اولنش ایسہ مسائف یکدن شرائط
مذکورہ‌یہ توفیقا استدعا تنظیم حق وصلاحیتی
اولمیجقدر واستیناف مدتی دخی یوز یکری کوندن
عبارتدر یومدت یکیکی حالہ اودعوا استیناف
اولنمہ‌جقلرن ومدت اعتبارہ دخی مرکز کون
اولدیغندن اصول محاکمہ تجارت نظامنامہ‌سنک یوز
اون اوتکی مادہ‌سندہ بیان اولندیغی وجهہ شرائط
مذکوریہ جامع اولدیغی و یرلہ‌یت عرضحال ایلہ
یانلنان عرضیت وباوکیلرینک دیوان تمیزہ ورودی
کوندن اعتبارا مرکز کون طرفندہ مسائف‌دعوسنی
رؤیت ایدن محکمہ‌نک حکمی حقنده اولان اعتراض
وشکایتلریی حالہ بنا بنہ رضنہ تمیز وتعلق لایحہ
ایلہ دیوان تمیزدہ‌یی جنگ جوردو اشولایحت
رسوری مسائف علیہ تدفع اولنوب ودخی بکر
مرکز کون طرفندہ جونطریق تحریر بلن ایدکمن
عسکر همان طرفنی دیوان مذکورہ دعیت ومدعی
دعوالری رؤیتنہ قلنوب شرائط مذکوریہ جامع اولیلن
دعوالر دیوانجہ استیناف ایدیلمز

(دوردہ)

وسائط مشروعہ‌یی عرضحالرنک دخی تعلق
درخواستلری جهتہ یوشرط اولمق تعلیق وتحریر
وتحریر حقنہ تشریح وتعلیماتلرک بوصفتلہ
[illegible] حقیقت حقیقیہ‌یہ تحریرلری مندرجہ

بریدہ هرکس دکارت یتاج بلرینہ کلنہ ویدولت
خوروب عرضحالرنک ایدیجہ بوتنظیم حاصل
اولدیغی یوشرک تنظیم اموالری بلدہ حکومت سنیہ‌نک
همتنی امید ایدرز

﴿ سوانح خارجیہ ﴾

ایرلدن قلنن حوادث

قحط وغلادن خلقک شدتلی اضطرابی وحکومت
علیہنہ قوهتی وطاقتک کلتکوسی شهرلرلو ایران
شاهی حضرتلریلہ امتلک قلنز اهیتی جلب ایدرک
بویلہ بیلہ سرع دوشوتک اوزہ شاہ حضرتلری
یوندیقی (سابقدہ) یازلمشدی طهران یلاقرشہ
کلدوک کبی حضورندہ جنطر هندیلہ اجری
متاکرات قلنمش ایسہ‌سہ هنوز شهریہ قدرصورت
قطعیہ‌یہ یقرار ویرلمامشدر انکلک بهر ایران
قیوستک اوج غروشہ صاتلمی مجلسجہ تنسیب
ایدیلمک موجبجہ کیفیت اعلان قلنمسی
اوزرہ بهر قوسی بش غروشہ بولنمیان انکلک
بویلہ یدی یوز اوج غروشہ تنزیل قروتیلرک ایسہ
تورسیکلدن دکاخریق قیلوب قرار ایتمش وتعاقبا
اهالی شهر ایاقتوب شهری اخلاله ویرمشلر ایسہ‌سہ
شهر وزیری طرفندن کویا اختلال مذکور سابق
شهر حاکمی اولان میرزا حسینک اثر تحریکی اولدیغی
حضور شاهانہ‌یہ عرض اولنمقلہ پارانہ شاهانہ
سوی قلہ میرزا حسینی دردست ایدیلرک اقرا اولدقدہ
یاقلوب و یوقاریہ زنجیر طاقیلوب یالین ایاق بلی
آیچی چارشو وبازارہ قدهیر ایدلہ کندن عسکر
شهرلک بکی ساعت سکزدہ‌سندہ واقع شاہ حضرتلرینک
صیفیلق یاکتورلرلرک اولدہ حبس ایدلش وشوندہ
واردہ‌سایہ‌سندہ اختلال یاصدیرلدیغی بحالتک حکمی
دخی‌لو ایدلمش وطاقہ هذہ یونک خصوصنہ یقرار
ویرلمامشدر
قوزا سوزمالک ایچہ‌سہ اولدیغی کی کرمانشاہ شهرندہ
دخی ظهور ایدرک یوندہ یوبہ اوتوز تمر وقت
ایچکلہ ظهور ایدن خستلک اوی انقاسندہ ایکی
یوزدہ شهرلہ دخی یوقیلر خستلاتک ظهوری
جهتی یحضور ایتمش وهرکس تاج وخیلدن یخوف
وکلش ایلہ‌سہ بولنمشدر
خنقو روسیہ وباطوریتک لایل الساحہ تنظیمی
طرفنہ کلدیکلری خبر اندیشہ‌سندن تیرک قدومدی
مأمورلرنہ شهرلہ حمیت اولہ قلنیسہ متوجہا
طهرانہ حرکت ایلمشدر

(اعلان)

غروش	دیم	پارہ	مهرہ‌سی	
۹۸۰۰۰	۱۹٫۲۲۵	۳۱	۲	۲ ذوجہ اهلیلی
۲۷۲۰۰	۰۲٫۶۶۰	۳۸	۳	۳ دنہ دنطاق ملقمی
۱۷۲۰۰	۰۲٫۱۲۶	۴۳	۴	۴ مهرونیہ بابہ تمری
۴۳۵۰۰	۰۲٫۲	۳۵	۶	۶ خرنسہ بیوجنہ تمری
۰۰۴۰۰	۰۰٫۴۲۷	۲۶	۴	۴ مهرونہ قرہ تمری
۱۰۹۹۰۰	۳۴۲٫۹	۰۰		

بندر مرکز ولیسی دائمالہ کائن ارضی بر بدن
[illegible] اولان بلاد عربیہ‌دہ
[illegible] دخا وزنیہ طلب
[illegible] حق [illegible]
[illegible] لازم
کہ‌سکی [illegible]

Yaşar Yücel

زوراء

(اوچنجی) (اثنان) (سنه) (تشرین ثانی) (یکم) (اوچنجی)
٢٠١ ١٩ ١٢٨٨ ٢٠ ١٢٤٧ سنه

(جمعه ارتسی)

(المیوم قرقه داخله وخارجه حوادثی وهر درلو سیاسی شامل اولوب روزی هفته ده بکی دفعه جمعه ارتسی وصبحی کوچری جیقار یرسه لکی (١٠٠) وثانی آیلغی (٥٥) غروشه (دوبهر قصطه سی (٥٠) پارچه در غزتلری پوسته ایله کوندریلجک اولنلر سنویسی بکری بش غروش ثانی اوزره. بوقیشاقه پوسته اجرتی دخی منم ایدوز)
(مشتری اولنلر استانبول مرکز ولایت مطبعه سنه مراجعت ایدوز)

مالیه نظارت جلیله سنک رتبهٔ سامیهٔ وزارتنه صدر سابق دولتلو یوسف بك افندی حضرتلرینه توجیه بیورلدیغی دوسعادتلو الدیغز تلغرافی حوادثدر

﴿ مواد خصوصیه ﴾

لجه جانبنه هزیمت ایدن دولتلو رائف حضرتلری شهر رمضانك ابتداسنده قطیف استکاهنه مواصلت بیوردیغی اوراجه قضا ایدن شبلری تسویه ایدکه نصکره هلنه سنه احسایه متوجها هزیمت بیوردقلری ایلان اخبار تلغرافیه در

عساکر شاهانه رونقنده یونان عبدالنهل و برادری محمد ایله عبدالملك اوغلی ترکی یانجیه کنت نیتیه (هنوف) قلعه سنك ضابطنه چرنه قلعه بلنده‌ی کوملریله الیوز قیصه‌سنده مقید والدسی زندانه‌ده چقی وکه‌ولریك بکسی لازم کلدیکی یاپیلق یرلر ایراه قلنه‌ده، واولمرك کوریه‌جکی کبی واردقلرنده، چسول طریقی طوتوب فرار ایتدکلری دولتلو والی پاشا حضرتلرینك احسایه وصولرندن اول یوله چیقدیغی ق ١٦ تشرین ثانی سنه ٨٧ تاریخنده، لجه قوماندانی سعادتلو نافذ پاشا حضرتلرندن وارد اولان ق ٢٦ تشرین اول سنه ٨٧ تاریخلو تلغرافنامه مأخذن اکلاشلمشدر

اولکونه قدر یونانك طرف حضرت پادشاهیدن کوردکلری مرحمت وملاطفتك تشکرنده وتمنیاتمن بشنده شهریه بك ایکوز ویك (هر ویك یکری ایکی بیق غروشدر) النده یونانلیلرك شوصورتله فرارلری برادری سعودك هیچ بومنه منافیت ایدمیوب ترك ایتدکلری وباشی قیصه‌سنك بوکره معروف مشهوریله بسیون اختیارندن شکی یوقدر سیزیتب ایدیجکی مثلی کبیدیکی حکومت غیر مشروعه‌سی قدرت حکومت کوره، بعد قلی تدبیری وباشقه ولایت قیصه‌ریکمن بلا مزاحمت یوقنی تشدید ایتمش اولمشدن بهانه کلدیکی تمدن فتنه‌سی، ضرفه کندکلری معلوم اولمشدر وبع رتبه مرقوم جد ایلك شوکت کی وقایه وحمایه‌سی نصیبلرن سکونتی کشو رأی وضعیه نسقنه اقتدار دولتلو پاشا حضرتلرینك لوزیه سه نوصله عنه ایدیجکلری تدابیر وابراآت سنه شدیدی تفصیلات اخرویه‌ی قیصه‌زیرده درج محفوظ بیز بکه وصل تدبیرات مطلوبه مکتوبه‌جکمز سنه ایشاریلسه

حضرت شهر یاری آماق ایتدیکلرن بند عنصر مقتضیه لوزیه اور تحریر وسنت مکتوبی وسند قل حسنیه‌سنك تصدیقه ولایت دارالزنده کوردیکی وبغداد تیماری وظائفنك متقی حکم ولایت طرفندن اجرا وسکونی محاوله‌لی مأموریتك القسی درسعادتدن بکلان امر تلغرافی مقتضاسندن اولمغه اوزره‌جه اجرا اجرا قلنمشدر

صلاحیه قاضیلغنه چهشدم بالنده اولان حضور فوقاری سواری یکالیسی رفقاسو شاکر افندینك همی وقتلی مأموریتك دقدام وضوتیه اکال ایدلمش اولدیغی حال انتهاء کشدر

یومدنبری تمکنز اولان بغداد سنه طلفنك کشدیکه نکلری وصدقه الی ایصال جاهدو اوصاف دوجه‌سنه واردوقلری الحاح وتضرع وتحیرلری چشم آسمانه کوریلمشدر وشواهدك دوامنی خالی متصور اولمنه ایدی

یونجه شوصورتی تحصیل اولوب یوبه یوکسدیه یول بولمشلرندن وایتدکلری تصدیقات وتحیرات هیچ یوقدن ایسه ایلدیکلری اولدیغدن سازلرینه دخی سوء امال اولنمه ایدی

بشیلدیکنه مذکوره یونانك کافه‌سی استعجاب ایدیجك یرلمك بجدوا بنا ونشئی مذروا اولوبیلدن اوقدر خلق عالم ایلدی تحیر وتصدیقلرنده قورتارلق اوزره شهردن چقمسی طوبلاندیغی وظائفریله مناسب ایکیسنه خانه‌سنه اولوب اوزره یلشدیرلمش وصباح اعشام اکت وخرما وسه‌ولکی قیمتلن و یشکه یوکلندی

بیك اعلاه‌زاده‌سی بیمیشنه یولسلنه دیدیکی تمامیتی تمیز اولنور وجهه طرفندن تنکر اعتبار ایتمیه شوقدرك اکثر بیك بشقه‌لری اهلمر طرفندن نت سوی اولنمکه شهر اولان وطنلرن هیچ بیش کی درجه‌ده طلب وسیع واشاره یوقدر اعتبار حسب الانسانیه لازم بسمه یوقدر تو یوزیه ذکور وقت صبح وقت وضع حضرت صاحبلرنه هرزی زنه وتدبیری ضمن کوسکه ولوقی حضوریه جیقیت قرقه قصیه بلکه مقدر یوقدر یلسه شرقی سوزی بیچه بشقه‌لرن وجود تصدیق بیك شیخ ٤٤٦٧ سوء مقدر

شیرین یونانلی یمه حسن صاحبی ویوسه‌یه وقوعه یوقه وحضرت شاهانه‌نك حضرت پیشیار تمه حالات ارجیشه وجوه مخصوصه

مخصوص ایش یولوب یوقاریدن ایشتدیکلی وسرعتی کرکدن و رخاج شاق تحیرلرن مع ایدلمه‌رلر کبوه قاتلن تجزه وقاشاقه طنقریك ذل سؤل ارنکلیلری اقرلدن رابش کلدیکندن ایلو کلمش یسالت جیوردیك قولسی جهتنه یونانك اماداری کافه‌سك لازمهٔ ذمت جوقدر

یوسال قبول ایدن ولدیکی ولدیکی ادمه اراقه‌سه آب دولیلیان هم جنسلرمزك اماداری وسع واقتدارمز دوجه‌سنه یوجزه یوریجدر

قولی ایسه یزه یوقه اماه ویرلمز وحیث وقساتیت تامسه اولدیغی اماداریه همت ویرلمز سائر محله سرق ایدیجکز خوفدر مبانك یوزه یرلمه هم جنسر اولان وکب میشندن کیو قالان یوقنی بجاره‌کانی اتفاق ولیاشه ایلمك تمالازمکلر بشیه دانوستك یوهن عوك دالی متوقی ایدوه حنتدن وطنك یوایله وفوجوه‌یی اماداری هم ماریه ایر جزیلی موجب یمسه شوهیتك دولتی متوجب اولور

﴿ حوادث خارجیه ﴾

یومدنبری تمزاج یولنی انکلره قرالیچه‌سنك تمدیه قدر تصحیح مزاج ایدیجکی (وبشتون) ایلتنده وبستونیتن تم شهر کلماتحقق اوروپی بیك نفردن زیاده تلفات وقوعولدیغی کبی جز ملیون دولاردن تجاوز ایتمیان اولدیغی غزتلرده کورلمشدر

روسیه دولتی بلغه عساکرنی مقر و یهیئه وضعی ایچون بیکلرجه اصغر ایتمیکی یه امرك عساکر موجودیت حین اوزره جنب وجهتی تحریرمه حتی ایکوی غزتلرده یازیلیور ایدیسه یوامرك تحریری فرق ملیون قدرین مصرفه محتاج اولدیغندن و و قدر مصرفی اختیار ایتمك یحب تحسیك وجودی لازم کلدیکندن یونه قلبه یحکمت وحیث اولدیغی حکم ایدیلیور

روسیه اوزاقلرنه آز اولسنی بیچك تحت قوز واقعات سابقه‌دن طولایی اخبارات اوقسی دخی بیچون وکوریه‌جه‌سی وزبانی تکلیم ایلمك وحق سوتلق نلاشه مدومات مذکوره نقل ایدیلمه یه وقت منتظر بولنمشلر حال موجوده (کوره) دیلك مأمورلری حول نوع کدور جنسلرك تحریر ایتمش

Yaşar Yücel

بیوك كاپیتولت مقامی اولان (منتقله) جریده‌سی حوالیسنده انواع بحرك سدك طغیان وتلاطمی اورادن یولانی یاغمه بیت ومنازل و وزیرلرك و بنوز آدم قدر ایچنده كاهدق یخیلمك خوفی بر هلاك اولمغاری غزته‌لرده كوریلمشدر

صدقی وجم وسزلیورغ وبنقور قمدرینی تسلیم ایتش اولان قوماندانلرك اجرای محاكمه‌سی حقنده دیوان حربك تشكیلی ایدیلدیكی غزاتلر ویلاتلدر

مقالات ایتهی قیلاش اولان آتش قسطرلاك كندیلرك كسب اشتداد ایتمكده وهمان ساكنه ایچندن قریلوب دوكلمكده اولدیغندن یونك اوی اتفی واهالیك ایطفاریه مدار اولمق ایچون یر ایچه قومه‌ده قوزتك كنادینی منه‌ور تاس غزته‌سنك اخبار ایدیلدیكی لوندره دن چیكلوب بعضیزده كوریلان یانلر افاده‌سی یازیلیور

غزته مذكوركه یازیلدیغی اوزره نسر ایتدیكی دیكر یانلر افاده‌دن مستبان اولدیغی اوزره روسیا قرالی متوفی بیوك فردریك غزیته‌سی جریده تابعه ناجیس ایدیلدیكی خبرك بعضا اطالیا ایمپراطورلغی غزیته‌سی تابعی الحاق ایتش

اوروپانك هر انكشه‌سی اولان قلعه‌ك ساحلی حقنده اولان وضعا یوجهاری اجرای قضاوت ومنافع مخصوصه‌سی تحصیله واسطه ایدن معهود قومون افراطیتك اقتضاآت ونسویلاتی مؤدیسی ایكیده بوده قلعه طاغاری ایشغال ایتمكلی ایلكده و بریدالیك تزیدی طایفه‌قرك ایتدكه اولدقلرندن و یوجهتك دولم قسطلیه شوهترك یقلمی ایچوده قلوت وخیم تشكیل منع اولدیغی پارس وقصه منقطعه‌سیله بیدالده اولدیغندن هر یره تام وتشاتری قالدیغی صوره‌ده عمو وتاوه اولاری یولنه ایجاب ایدن تدابیره تشبث ایدلمسه‌لنیا ولوسوزیاتیت تولری جانبندن قرار ویریلدیكی یاغمه دول مختلفه یوكا دائر نیجانات اجرا ایدیلدیكی ودول مشار الیهك بوقتلرده دعوت اولنه‌یغلری كوشهٔ قولاغی سوندر

بوندنبرو فرانسه دولت عالیه‌سنه اظهار عصیان ایدن جزایر اهالیسك خصوصیه قسمی ایتدكلری محاربه‌ده غالب وكاه مغلوب اولمقده‌ری حالده جزایردن صورت وسیعده فرانسه غزته‌لرنده كوریلان یانلر افاده‌سی نظرا فرانسه عسكریه قوتلری تخفیف ایتمكده یولنی اجرایه قلیه ایدیلدیكی یخیلمسه‌سی ودوستكم ایدنلری اكلاتیه‌یور ایسه‌ده صورت غزته‌سی یوخیلمق وسی اولمسی وشمدیه قدر صورت وسعه‌ده اولدیغی یولی تیزلك نسر ونتشه‌سنی عسكر ایسترلك بیسالمه بعضی جمعه بكده شایان اهمیت اولدیغی یازیلیور

حسن [illegible] غزته‌سنك یولنی [illegible]

تیاولزك ایچون انكلتره قراجه‌سندن استمداد ایتش وبعض هدایا الیه یتمه‌سی تخمین كوندرمشدر

فرانسه‌نك اسباب عثمانیه

(٢٠٠ نومرودن مابعد)

حسن اداره الیه فرانسه‌نك تربیهٔ عمومیه‌سی كسب ترقی ایدیه‌جكی بیان وجنرال مودن دخی فرانسه تربیهٔ عمومیه‌سنه اصلاحات اجرایی حقنده مدت معینه‌نبرو انتظارات ایتمكده بولندیغنی وازجمله ١٨٥١ سنه‌سنده یرینه‌نامه‌الیه التبادی تربیهٔ عمومیه‌نك درجه‌سی تعریف ایتمكی صوره‌ده التیاده تیور یولر وطرق ومعابر ماء واوردان وفاوریقالر ایچون مهندسلر ومعمارز وتعلم وماكه جیلر وزراعت اوستالری وقواعد وتعلمات علومك علیل صنایعیه تعلیمی تعلیم حقنده خواجه‌لر یتشدیرلمسیچون موجود اولان مكاتب عمومیه‌دن الك مكلفی اون ایكی باب اولوب هر بریه بالتاوه اوچیوز یكدن بشیوز یكه قدر شاكرد دوام ایتمكده وشاكردان مرقومه تحصیل وتعلم ایتدكلری علوم وصنایعی الی بش ملیون نفوس اهالیسه تعلیم وتعلیم ایتمكده بولندیغی وفرانسه‌ده ایسه اهالی اوتوز یدی ملیون نفوسی تجاوز اولدیغی حالده مذكور مكتبلر كی بالكز ایكی باب مكتب موجود اولوب بونلرك هر بریه اون سكز ملیون یشیوز یك نفوس اصابت ایتمك لازمكلور یوقسه كافی اولدیغی وللتیاده دارالفنون كبی وسی مكاتب شاهانه، یوقه اوزاقی باب مكتب بولندیغی دخی بونلردن چیقان شاكردانك تربیهٔ عمومیه‌ده اولان حسن تأثیری تحت ایدیلورسه للتیاك كرك علوم وكرك صنایعده فرانسه‌یه ایدیلدیغی وقایت اصلا موجب تعجب اولمیه‌جغی وفرانسه‌ده حكومت تربیهٔ صبیان حقنده بالكز مقصات تعلیم وتربیه الیه فتحت ایدیلرك لغیا اولانیه مخصوص اولان مكاتبده، دخی بالكز اسنه عشره واوریسات وانشآت تحصیل ایتدیرلدكدن منك آخرت چقن علوم لازمه‌دن بی‌بهره وتلقه طلبه‌لك ایاب صنایع یاخود هرنلری ایرتده تطبیقات علیه‌دن محروم قالدیغی جهته فرانسه‌نك اوروپا دولتاری بینده درجهٔ لایقیه‌ده صنایعیون یاخود ایاب صنایع بیانه عنوت تعلیمی وتربیه منت ایچون علومك اجرای اقلزی قطعی زیاده‌سیله تعلم وتعلم یولنده دوچار بشش اولدیغی وموجود دوما دخی چالان سوی ایشت وآزه تأكید حقنده (زراعت وصنایع وقوه بحریه‌نك پاشیوجه سبب ترقی وباعث قوت ومكنی بین الاهالی عنوك تعمیمی قضیه‌سنه متوجه اولوب وقدن اول نسر ایتدیكی بر تكلیف كه كتابت مقدمه‌سنده (تعریفات عمومیه) نامنه یازیلمق اهل صنعت زیاده‌سیله اعتراض قلنمشدی زیاده‌سیله یوقسه بونلرك اولانی مكتبلرده لاقیدلكدن زیاده حساب ویریلمش ایسه‌ده زیاده حقیقی تحصیل ایتدیكی صنایع مزوره یوزنه موجب اعتراض اولمیجق زیاده یاكس مستلزم تحصیلی (ایچون) عبارتی تحریر اتمش ایسه‌ده شوقدر تحقیق اولنمش اولمسیدی فرانسه نسرینه بعض سنه [illegible] وتاریخ [illegible] وصنایع [illegible] [illegible] [illegible]

Yaşar Yücel

زوراء

(اومرد) (ذی الحجه) (سنه) (شباط) (سنه) (اوتوز)
١٢٢ ٧ ١٢٩٨ ٥ ١٢٨٧

(جمعه ایرتسی)

(اشبو غزته ماخلیه و خارجه حوادثی و جریده سوتی شامل اولوب رجمعه ایرتسی و صالی کونلری حیدر پوسته لکی (١٠٠) پارای آیلغی (٥٥) غروشه (بهر نسخه سی (٥٠) پاره در غزه لری پوسته ایله کونده ریلیجک اولنلر منوجه سی مکرر بنی غروشی اولنق اوزره بوغیشه پوسته اجرتی دخی ضم ایدرلر)
(مشتری دائمی استنبول مرکز ولایت مطبعه سنه مراجعت ایدرلر)

﴿ مواد خصوصیه ﴾

بصره دن حرکت ایتدیکارنی اولدی نصله دومزده بازدیغمز ولایت معارفی معاونلو شاکر بك افندی ایچنده کوفی بغداده مواصلت ایدمشلردر

(توجیهات عسکریه)

اتلجی اردی طابورنی ایچنجی دویه آلایك بدنجی طابوری کاتبه صف پاره دوردنجی آلایك یدنجی طابوریك بشنجی بلوکی ملازم اولی قوتلو محمد جمال افندی

وبشنجی طلومه طابوری کاتبه دوردنجی آلایك اوچنجی طابوریك بشنجی بلوکی ملازم ثانیسی قوتلو حسین افندی

طابور مذکور کاتب معاونلکه دویه بدنجی آلایك بدنجی طابوریك بدنجی سرجاوشی حیدر افندی

وصف پاره بشنجی آلایك بدنجی طابوری کاتب معاونلکه طابور مذکورلا سکزنجی بلوکی سرجاوشی حیدر عبدالطیف افندی

والای مذکورك ایکنجی طابوری کاتب معاونلکه دویه اوچنجی آلایك بدنجی طابوریك سکزنجی بلوکی سرجاوشی حیدر فلاح افندی نصب وتعیین بیورلمشدر

بوکره قوکون محصولدن علی لسویه قوده مأخذ غرش وسم مرسومك استحصاله اراده سنیه شرف بیورلمسیدن ق ؟ شباط سنه ٨٧ تاریخیه مؤرخا شرفصدور ایدن تعلیماتنامه سابعه اراده وتضمنا بیورلمشدر

نجد حکمدارنی احسا وقطیف طرفلرنی بجدد قشکال وتأسیس قوتلرنی تحصیلنی ومدیرك وعدیه وتحریرك کیتدیکی مأمورلره بیورلمش مناسبتلرك انتخاب وتوسلی مقرر بولنمش اولدیغندن بونلرك مقدار معاشلری سمین ایدوکندن خیرت ومأمورت مقتضاسنه قوتلری قسمك یوکنرك تبیک یسمیلری لیاقت واهلیتلرینه کوره مناسب قدمنده مأمورلری ایراف ایتمك اوزره اول طرفده ولایت جلیله سامیه سنه مراجعت ایتمشلردر

حقا اوجرمسنك تحت حمایت دولت علیه اولان

وانان وبا نقطه نظرنده ساحت سنیه ده اجری قسمالیه تمه وعشایر دولت علیه نك تضرر وجه تلف نخلاف اولان همسود اشتیاقیه جهتیاری عشیرتمن کی انلر قدر خلقی خراسان قاقمزینی ایتمادیدر یولیان بی تمم عشیرتی ایدریه بنتی هجوم ایله بکری بش وأس قسرقدینی وایندیکی صورت بیرتدیکی اخذ وغصب بشدکدن وایچ تمرلینی منی خلق ایلدکدنصکر. أسطری اولان خاك ایرانه صاوشوب کیتش اولدقری مع الأسف خراسان قاقمقاقلنك تابع ویاغیلر بور

(امغرب) عنوانیله ایشبو غزته حرفی اخیره ورودنك وجهسیدر

خصمان الله المستعان نك اراقی زوراء غزه سنك صفاتیج صحافتی دائما معارفك بشمادده اولان ترقیات علوم وقوتك انتشاریه کسب بك رقیت ایدیکی بحدله کاتب ایدیلرك انتظاراتنی وکاتب مذکور مساجد خرابلرنی دکاش صفتان یولنمغ جهتك اداره سنه سوندیرلمه مشتمل قالش اولمیشدن واولاد واحفادك اضاعه اوقات ایتدکلرینه تأسفدن بالزوال اولدیغنی کوردیلرم وکوردیکمه أسف ایدیورم

زوراء غزه سی طرفیندن ایرد ویسان واخبار ودوریات هیئتی مقالاتنی [illegible] اولدیغنی هرکسه [illegible]

زوراء غزه سی هم نی اولانی [illegible] حول اسف خصمانه فصل محزون اولسونکه ازمنهٔ سالفه ده مکتب اثری ومعارف ومکتب فضایل ایکن الیوم بوجهتدن عادتا خرابه زوالنمش واولنمش شهرتی منع جهل تامه تبدیل قلنمشدر زوراء غزه سی نه قدر اولسه اسف افسون وشرا نتی تکرار حق انکار اختیار بر واقعیه عرض ایتمشکه اهالی موجوده (بیکون قاون) حل مشیرتمن عشیرتم وخودن پیروولاری دخی بیون اولمیشی حکم ایدیورلر زواهرتسی [illegible] قوی اعاده ناز اولسونکه وقتیله اغا هریك ایکی بیوز آدمدوس ویرلان جاری قیم مندوس اولنش. علوم متنوعه دن ویرلان دیرلر سنك قالش وعلوم وفنون مقدود وطریق تعلم وتعلمه مسدود وتقلید عیب وشیه وقیت شیم راسخی یدوش ایدن زوراء غزه سی خیاحوتك [illegible]

برحمدون بیرون تصباح ایمرالیسه حقی ارلمیتمن کتیرمسی تسبیب ایتمك کرکدر

لکن (جنت عیا. ولایت حك انهیه) بیك بوابی بیاولیه زوراء غزه سی اهالیلرك قلبنده ایتمش ایدن دهشتك [illegible] ایچون ازکلان طرفی نصایحك اعطایسه جسرهت ایدرك بیاولرك ایجابع اهالیی خاطرلرینه کتورمامش اولدیغی تخمینیه شدید بیوراند. یحث ایدیکه مشدر

سالیوکه ختم رسل فخر عالم علیه افضل الصلوة واصلام انیدمز خضر نبی (العلم خلسان علم الایمان. العلم علم الادیان) حدیث شریف. حکمت ودینی نیاز وعطا علی صلی عنه تقدیم بیوراشلردر. بعلمسوه در. که. اهلی ملوانی نیکدم وظائف دینیه ودنیویه سك لازمه هیچ بر قصد متقدر اولمیدیغین شوحدیث شریف تصریح وجب قدسك بیانی ایچون دهاز باده اضاعه کرشمك اقتضا ایتز

امور دینیه دکن کی بیوسن جیك وجودی ممکن اولمیور. وبلا بر انقلابی ایتمش. آب طوغیه وکرج وبوکی لوازم ایلسه بی اشغلنلر بنیجه لوشا وجوده کلمز

بشارین اجسام وابدانك حفظ سلامتی علوم وفنون تعلمنی وباکده امور دینی تلکدن دهاز در

(ابن الفرض. اهم. اقبل)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Yaşar Yücel

Yaşar Yücel

زوراء

(نومرو) ٢١٦ (ذی القعده) ١٢٨٨ (سنه) ١٦ (تاوز کی) ١٥ (سنه) ١٢٨٧ (ایرتسی) بشنبه

(جمعه ایرتسی)

(طبع خانه داخله وخارجه جوادی وحمدیلوبه حتی شامل اوله رق هفته لیکی دفعه جمعه ایرتسی وصالی کونلری چیقار برسه لکی (١٠) اقچه آیلغی (٥٥) غروشدر)
(بهر نسخه‌سی (٥٠) پاره‌در عرضحالری یوسه الهه کوندریلیجک اولور منویسی یکری بش غروش اولق اوزره یوقیشاه یوسه ایرتی دخی ضم ایدر)
(مندرجاتی اصلیاتم مرکز ولایت صحیفه‌سنه مراجعت ایدیلور)

ایچنلو دولتلو کامل پاشا حضرتلرینت احکام عدالت وباهانه وعاطوفتلو وفیق بك افندی حضرتلرینت پدر یه نظارتلرینه ورسومات نظری عاطوفتلو احمد وفیق افندی حضرتلرینت صدارت مستشارلغنه ووالیه مستشاری سعادتلو ناب بك افندی حضرتلرینت رسومات نظارتلرینه نصب وتعیین بیوردقلری نامزدلغه خبرا انشدر

﴿ مواد خصوصیه ﴾

انتهی اردوی همایون وباسق تفتیش مأموریله بغداده یولنان فریق سعادتلو حسین پاشا حضرتلرینت توجیه بیورلمشدر

ولایت مکنونی معاونتکنت لتوی جهتیله مأمونیتلرینه معاون سابق عرضلو عبدالله بك تعیین بیورلمشدر

بو قطعه سنده یولنان ضابطان عسکریدن وماموردن ملکیه‌دن طبابان اللطف اولنلر بر وجه ذیر وتب کلنلرینه دن بجهدی نشان زیبان احسان واعطا اولنمشدر

بر یه ضابطانی

بنجی پیاده آلای یاورلغنای عرضلو عربك توسنی آلای مذکورلنه رتبی طمایوری یکباشیسی وفضلو آلای افندی دردیجی یاور حرب بیکباشی وفضلو سعود افندی کذا

طوپجی آلای طابیی یکباشی وفضلو نظارت افندی کذا

ازمد سواری رتبی آلیتك رتبی یکباشیسی وفضلو سالم افندی بنجی

طوپجی آلایك دردیجی طابورنك یکبی بلوکی یوز باشیسی فوتلو محمد آغا بنجی

یاور حرب یوزباشی فوتلو وصایك کذا

محمد قوماندای بیتنده یوشن سواری یکبی آلایك اونجی بلوکی یوزباشی وکیلی فوتلو محمد افندی کذا

کوس وابووی نیوبتی محمد مصطفی آغا بنجی

مأمورین ملکیه‌دن اولسفره ویرلان

بصره متصرفی عرضلو سعید افندی توسنجی

کویت قائمقامی عرضلو دانه‌الاسه وکیلا ارتجی

فرقهٔ عسکریه محتشمه یولنان نقیب زاده سیاستلو سعود افندی اونجی

کویت قائمقامنك یاورلغی وفضلو بیرلنه نصب وتعیین بیورلدیغی مستقبلا متصرفی معاونلغی تعیین بیورلنه حضرتلرینه تحریری مزیدتك بنجی

بغدادی مشار الیه دیگر عثمانی عرضلو صبحیه قرنی وکیلی عمر بك کذا

مقام عالی ولایتناهیه شرفورود ایدن امر نامه سامی سورتیدر

مستغلات ومستغلات وقفیه الهه اراضی امیریه‌نك بدالوقات تأمین دین ایتمی حقنده مکسان الی تاریخنده تنظیم قلنان نظامنامه‌ده مذکورنك وقتاً فوقتاً عسکر عهده‌سنده بولنان املاکنه دائر اولانه بلسنك فراغ وقتی‌یه مشروط طوتلمسندن مطلوب خزینه‌نك استفاده‌سنه ظهوری کلدیجك موافقت وفقی ایچون تعدیلات نظامیه اجراسنه لزوم کوردیکمدن کیفیت شورای دولتده ادای افکار اصابه وباکذلك مبیع مذبور ایکن وقتاً ایدلمك اموال متروکه کتابت ایتدیکی حالده بالایجاب تعهده تعمیر قلنه. بولنان مستغلات ومستغلات وقفیه الهه اراضی امیریه‌نك دین میریلری ایچون صاحبلری طرفنه‌کی مذکور نظامنامه‌یه تدیلا تنظیم اولنان نظرات نظامیه‌نك اجرای احکامی خصوصنه بالاستیذان ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی متعلق وشرفصدور بیوریلرق کیفیت ایجاب ایدن حواله وباطله ولایاته اخبار اولنمق وقفرات مذکورنك صورت مصدقه‌سی لنا صوب سلیاریله ارسال قلنمق اولنلین منتضاسنك اجراسنه همت بیورلمسی

٥

مستغلات ومستغلات وقفیه الهه اراضی امیریه‌نك بدالوقات تأمین دین ایتمی حقنده مکسان الی سنه‌سنده تأسیس اولنان نظامنامه‌یه ذیل اولمق اوزره ترتیب اولنان نظرات نظامیه‌در

انتهی ماده اصلنوماکملنه بیوریله جهتی وقت الدوب اموال وملاك متروکه‌نك دین میریلرنك تاریخنده کتابت ایتدیرلمك بالایجاب تعهدنك بولنان مستغلات ومستغلات موقوفه الهه اراضی امیریه‌ووقفیه فروخت واکسن امتیازی دین اولنوب بدلی ماده سنه حکمنه محلولات مستأجرلرینی کی وقت فراغ اولنمق واولنمق اجاستنه مفروغ لهنك مستوی مشاریدنی تعرض ایلیمه‌رك ویره مستغلات ومستغلات موقوفه‌نك تنقل ایتدیکی وارث خاصی بولنیه اجنبه کافی بر سکنی صاحبلری مدیون متوفیات تعلی ذاتنه متوقف بیه شاهی اولدیغه کافی دخی دینی ورثه‌سنه تعمیر ووجهله بیرلمیه‌رك قیمتنی رضیت مقتضای ذات دعوت ماده اولمیجق بحثی حوالیه تعیین وشو ق ٢٩ رمضان سنه ٨٩

اشبو قرنه‌ده مشار الیه اولان ضرر ایتمکه سنه‌لرنك لازمکلان تعمیر وضع اولنمق اوزره یك غروش مصرف وجوده کاوز اوزرکه (نه طلبه لازمی) ایت کرمدیسه زمان مرحمت نشان حضرت شهریاری کیتی مناسبه بولیه براق خیرك تأسیس ایدلدیکی کاربنی مکوك اوی قطعه مرمر طاقلق جواهری زاده فوتلو میرزا موسی طرفندن خانهٔ مذکوره آیانه ایدلدیکی تأموری جایلنمن خیر ویرلش وشوصورتله ارحمت اولنلك شایان تقدیر بولنمشدر

مواد مختلفه

پرمدتبرو اوروپاده اقامت ایتمکده بولنان جیاباکلی درسعادتده صورت ایدیکی استانبول قرنی‌ده کوریلمشدر

ارتق دولت بهیه‌سنك درسعادتده مقیم مطبوعی حسن خان حضرتلری ایماده ظهور ایدن قحط وغلادن طولایی دویار ضرورت اولان فقرا وقشایه توزیع اولنق ایچون ایامه تقریبك کنادیه همت بیوردقلری اوزرلی حوالت مقتضیاتندندر

مواد داخله

روسیه‌دن مأمور اقهره وقوعیلان استیلای الهی لرخوفیدن یاسمی وکوندن کونه توسیع عملك تثبیت ایتمی اهالیه اسلامیه‌نك تحریك شریفی ثبت جیشه ویطقانیزی موجب اولنمشه مجموع الحکم یدنك تنویق وتشجیعه همان کلمیسی یخلمق وطبیعه اشیا ایتمق اولمقدری کی تکر سولریلی دخی سکت هرطرف ایلیلیب روسیه‌لنك محاربه یتلاش جزئی قبیل الاتفاق حقوق استقلالیزیت که قضیه قبلم بلش اولمقدری قرتمزده هرمید

Yaşar Yücel

ایلاف ایلیه ضرورت ایچون اولدوغندن جمع اولنان اعانات خداری سکز یک بشیوز لیره یاخود اولوب بک یوخداری طهرانه کوندرلمش وطهرانده اعانه جمعیتک مرکزی جاندن اولدوغندن شهر اهالیسی بولنان اوروپه ایدن ذات ایلچیلرنده طهرانده دخی یرلاده قومیتمی تشکیل اولنمق شد مرکزدن تعیین اولنان قومیته الی بالاتفاق حرکت ایتمکده اولدیغی واجبی مغایرت خاطری طرفندن دخی مذکور قومیته اولمق مرخصلر تعیین قلنمش ایدوی وقریب احتیاج اعانه هر حالده محتاج اولدقلری بیان قلنمش ودیگر طرفندن موسیو (مارق اول) نام ذات دخی بغدادده وایرانده بولنان یهودیلرک حال خیرت اشتمالرندن بحث بوظر ایچون دخی اوزه یاده اعانه طوپلامه مباشرت ایلمشدر (صفاقس)

زوره

ایلاف طوپوز ایدن خط وظلمات دوبیان واطمان موجودیتک مضناطه وضروزتی اکثر تمثیل مزده متدرج بولنمقدن اوجهته دهجک سوزمز یوقدر فقط مضایق خزانه‌سک بالاده تحریر بندیک اصل مالده طایان بی بغدادده بولنان یهودیلرق ایرانده کیلرق یرلاده قیاس ایلمی واوترلرنا حال خیرت اشتمالری تالوندرده اعانه طوپلامسه قدر موسیو (مارق اول) نی مجبور ایلمشدر . . . . . .

اکرچه کلن منه بورازده نشاریک فیلنی یردوجیدلدو بوتشکیل ایتدن طبع یوقدر ولی بالطبع درجه‌ده موجود اولان خط وظلا درجه‌سنه اولانلرنده بلد واهالی دوچار (خیرت) اولدیقلرندن قطع نظر بندرلی اولان یارانک رغبت نشان قیاتی نشاری کرکی کی تزلزل ایتمکدن ماعدا اوسنه مزر وبلد مزاوره‌ده فیض وبرکتک یوصورت فوق العاده اولمسنه دلیل اولدیغی درکاردر . . . . . .

حال بویله اولدیغی وجهله حرانده بولنان یاخود مال عائداتک اعانه‌یه محتاج اولدیغی درجه‌ده بر کونه (خیرت) وضرورتلری اولمدیغی حالده موسیو (مارق اول) کلوب بغداد یهودیلری ایچون اعانه جمعه صرف همت ایلمسی معلومزدر نه‌سی وار ایسه بالکز ارباب ضرورتک حصه‌سنه دعا مناسب اولدیغی بیلهمیزدر . . . . . .

(احوال دولیه حاضره)

اوروپانک شوساعت ایچنده بولندیغی خرابک اثنا وروسیه وفوسیا یرلرنده دورلق ایدن وتجسسی وتیج کلاه [illegible] الطیفه [illegible] الیوب [illegible] دوم [illegible] فرانسه [illegible] وحکومت [illegible] کوردیکی خسارات [illegible] وخصوصه کیفیت عسکریه‌سی یعنی تشکیلات قوه‌سی [illegible] کی بلکه بالاستقلال اولدیغی سکسه بر وقوه حصر فکر وتعقل ایتمکده ماضی اولدیغی شرق اوروپانک شوشسوزی حالری اوزرینه حاضرلانه مرکزنده بولنه‌جق وشو تحقیقات حربیه‌سی نتیجه‌سنه بالکه ملکی اجنبی عسکری سیلاستر قبول فورتیه‌جق شوبله طورسون جمهوریت قومی طرفداری کوزیله [illegible] یوقه فقط تعصبی [illegible] تحقق کوزیله‌جکدر

اکرچه فرانسه جمهوریتی یرلی قومیتلری کاملا [illegible] مؤخرا دورلق ایدن انقلابلرده بونلرک [illegible] حقوقی انتضا ایتمش اولسه‌لر کوره قومیتلر طرفدارلرنه یاتاج قرض اولدیغی حالده فقط دلری کمالیله کوکلرینه یاقدهما قوت کلمش اولدی

اولدیغی یوللرنان انتخابکل جمعیتی انتضاسنه [illegible] ایچنده (فرانسه‌ده قومون جماعتک [illegible] لازمه‌سی ویرلدی ایچن یوحرکته قادر یاخود [illegible] اولمقلری قرنلرده اوقوندی

کلام انکلتره‌یه یوراه دخی قومیتلرک رقمی [illegible] اولان قیلنلر تمدیه‌ده اولانلاه مخصوص ایکن استوجبلاده وحتی خص انکلتره‌ده بیله یاش کوستیکه باشلامشدر . بونلر اولانلرنک وشدیده استوجبا وطنی انکلتره‌نک ملی العموم انکلتره دولتی اولان یوک زیاده قرقلیتمن ایرلی حولرنه کرمکدرلر

انکلتره‌ده نظر دقت عمومیه‌یی جلب ایلر دیکر یمال دولت منار الیهانک الیوم مالعه وجهل الفارق نظارتیه یوقاندها قوت ویرمکده چالشمقدادرلیدر انکلتره دولت وملتک تقدیر دوراندیش واحوال عالم التجربه همیشه درپیش اولدیغی معلوم اولان جهتیه بویله یرحرکت استبصارکارانه‌لرندن ارباب بولنیه سزاوار استخراج ایتمکدرلر

فقط یرصغرایچر تونس یاخود برلر اولسون والحاصل انی ذکر متعلق بولندوب جیده بکن سه وفوقده کلش اولان قسالت حاضره یه حاضرنصر ویله بور حتی بعض قرنسی (فرانسه جمهوریتی) تعبیر مثالی اوزره یه رضیه ایلمیه‌یون هرز کلش اولان چین سنتیرینی قبول ایلمدیکی انکلتره دولتی زیاده‌سیله قبح کوردی) دیشدر

انکلتره دولتی یرلشمه انحکامی حرکتیه چین سنوزکه‌دار بلده ضرغر یعنی وحتی دوشیلیه‌یی ویا شوهر خانی فیلیپی دخی قطر ایچیه کتوریلمش ایچون دریای خیالی ایچنی کوردیلر

ایرلاندک خط نامه‌سی - ایرلق پارلمانتاویه یوردیجه ولوشدوکه بیوتکه خیولانک هنان جلاسی فرانس واصفهان وشیراز ویزد وکرمان وخراسان اهالیسی ذخیره یوله یه‌جکلری یه بنه یاور ایسه انا نه‌صنعت حیوانی تف اولنش فیلنی بودر عمارت عصیانه یوسنه عصوزیکه فیض ویرمت سلطنتی کورلمکه اولسه یاره تکلیف دیرمیه‌جکی اولدیغی وعده ایلان تمامی بیهوده سوزدکه وباش باشلکه سیون قالمیدیغی بیهوده اهالی وستوجیه دیوبن یاجیر قالمشدر

سیوماه کوره ایرلق موتی دولتلرنن طلب ایتمه حقی اولسیه بوکا موافق یتیشدرلمن تعهدات وسعوبات لازمه ایله عقد وتمی اولنان تمامیت وسعت وبنکه حوزه دولتیه‌سی ایچنده اهالی وستوجیه دیوبن یاجیر قالمشدر

سیوماه کوره ایرلق موتی دولتلرنن طلب ایتمه حقی اولسیه بوکا موافق یتیشدرلمن تعهدات وسعوبات لازمه ایله عقد وتمی اولنان تمامیت وسعت وبنکه حوزه دولتیه‌سی ایچنده اهالی وستوجیه دیوبن یاجیر قالمشدر

قرا یوت قالقه یرلشمه دخی ایسا بنکه اولنه دوسیه دولت آلیه‌سی تمیه‌سی دخی یاش سوم ایشتمدن اولنکه مت سنتل ایلن خرونه تقی سوز تمیه‌سی ایله . هیهات سه انکلتره دولتنک ماعه اعتمادن بحر قاس دخی قرض توکه یه‌یکی دقتی حقیقی وهمه کوسنه جلسه - کیبر تمیه قدر ایلمه

خلی سلوت تمدیه وصید دخی ایلسوبه بوده انکلتره ملتک متقدمی دوره‌لرینه (صیرت)

اعلان

خراسان شمالی داخلنده واقع بوکری قی کوشنه تمهارلک سکسان سکز سنه‌سنه محسوبا اخراجدن بدل

غروش	
۱۵۰۰	علوان کوسه محمود قهری
۰۳۵۰	مراجب قهری
۲۰۴۵	قره بوروقه قهری
۱۱۲۵	سیرلن قهری
۳۴۰۰	خراب قهری
۲۵۰۰	صحیه قهری
۱۵۰۰	مولای بوجلی قهری
۹۰۰۰	ابو طالب قهری
۳۶۰۰۰	حنیس قهری
۱۵۵۰	محمدیات قهری
۱۶۰۰	باجلا قهری
۱۶۰۰	دیبل قهری
۰۳۵۰	البوزیر قهری
۶۲۴۰۰	یکون

خراسان داخلنده واقع بالاده مرقم اون اوچ قریه اهالیسی سکسان سکز سنه‌سنه محسوبا خالیلری مسعودلرینه اسلامسی مأذونی دوست ویلنش اولدیغندن دعا زیاده طلب ایلیه‌رلر اولمه‌ایچون نوبی مطلعنه تاکیدا تعلیم مراجعت بلدی اعلان اولنور

(مجلس عسکریدن)

فرق سلطان عبد نالی افاجنلک لزوم میاجنه ولوسال مقدم مالی حضرت سر عسکریلرنه یاتترق اراده وانصار بوردلنی وم یک طولی اوچ متر وقطرینه یاشیک تخته انی ورجلی سکر وقلیه طرفی اون سانتیمتر اولسق واینه ارچیک مدحی تسلیم اولانق وتسلیم اولکیفه جهاتی تمام ویرلک اوزره مشافه‌سنه ایشار اولنسوب جهری انتشر خبرشدن اولق اوزره طشلاوی اولوزده یکیتلرنن واشو کاتبن ثبتک بکری بشنه خبرلنی اجرا قلمجقدن بونیاندن دون اوه‌رق اعطاسنه ودعا زیاده معاونت علم طلب اولنمق بیزکون ساعت دوزدن سکز جلی عسکریه مراجعت بلدی اعلان اولنور

(کنا)

عسکر تمدیه شاهانه ایچون مدینه‌نک لزوم کوردیکی یک طبیب ممرضان یدنی قی وز جنه طوپنک بحری بش قه بخش بش درهم ودسته ودت چوبک دخی ایکی طبیب ایلق ودوتق دوت قه ایچیون بخش بش درهم یوقنی وجهلی بولنکی ایچ شرطلرنق اوزره مکاتبلری مهمسنه تمر بخش وشیو کاتبن ثبتک بکری بشنه طوتنی قنیه اعطاسی شرط بوقنی اولنه یدن تلافی قنیه اعطاسنه آمر طلبی وار ایسه بهر کون ساعت دوزدن اوه قدر مجلس عسکریه مراجعت بلدی اعلان اولنور

6 - Alûs: 30 beygir gücünde, 92 adım boyunda, 15 adım eninde, 8 adım derinliğinde [9].

7 - Nâus: 20 beygir gücünde.

8 - Süreyya: 14 beygir gücünde.

9 - Telvefer: 12 beygir gücünde [10].

10 - Ayrıca altı adet 10 beygirden az güce sahip küçük gemiler de satın alındı. Bu küçük gemilerin asıl görevi, nehirlerin keşfi, posta dağıtıcılığı, asayiş kontrolü idi [11].

Midhat Paşa ZEVRÂ Gazetesindeki bir kayda göre bütün bu gemileri Umman-ı Osmani adında bir şirket çatısı altında, toplanmış ve şirket çağın bir numaralı şirketleri ile rekabete girmişti [12]. Bu şirket kısa bir sürede Bağdat Eyaletinin ekonomik durumunu sağlığa kavuşturmuş, Bağdat ekonomik alanda dışa büyük bir açılma yapmıştı. Ayrıca Bağdat'ta daha önce kurulmuş olan fakat faaliyeti durmuş, gemi tamir fabrikaları yeniden faaliyete geçirilmiş, seferdeki gemilerin onarımı ve yeni getirilen gemilerin montesi buralarda yapılmaya başlanmıştır. Bu başarısı ile yetinmeyen Midhat Paşa çalışmaları daha da genişletmek istemişti. Amacı Bilecik'e kadar bir demiryolu döşemek ve bu yolu Bilecik'ten geçen Fırat ile Basra Körfezine bağlamaktı. Böylece, yol Süveyş Kanalından daha kısa olacak ve İngilizlerle daha kolay mücadele edilecekti [13]. Bu proje için Fırat ve Dicle yataklarının keşfi işini tekrar gündeme getirmişti. Kaptan Chesney'in araştırmasından 30 yıl sonra Midhat Paşa Fırat'ın gemiler için uygun olup olmadığı keşfine tekrar cesaretle atılması bölgedeki, Osmanlı çıkarlarına ne denli önem verdiğini göstermesi açısından son derece dikkat çekicidir [14]. Bu çalışmalar günü gününe ZEVRÂ Gazetesi aracılığı ile bütün Bağdat halkına duyurulmakta idi. Zaman zaman bu keşif çalışmalarına Midhat Paşa bizzat refakat etmekte idi. Keşif heyetinin ZEVRÂ Gazetesinde yayınlanan raporda, Fırat nehrinin birkaç yerinde yıkık harabeler bulunduğunu ve bu engeller ortadan kaldırıldıktan sonra Fırat'ın gemiler için çok elverişli bir nehir durumuna geleceği ifade edilmekte idi [15]. Nehrin keşfi yapıldıktan sonra da bir

[9] Bk. Zevrâ, 92.

[10] Bk. Zevrâ, 65.

[11] Bk. Zevrâ, 31, 35, 99, 100; Krş. BA, Dahiliye, 42551; MAD, 8846, s. 53; AD, 851; MM, 1581.

[12] Bk. Zevrâ, 51.

[13] Bk. Zevrâ, 48.

[14] Bk. Zevrâ, 146.

[15] Bk. Zevrâ, 40.

yandan maliye defterlerindeki kayıtlara göre, Fırat'ın akış durumuna dayanıklı gemiler sipariş ettiren Midhat Paşa, öte taraftan ulaşıma daha elverişli hale gelebilmesi için Avrupa'dan bazı modern aletler, kepçeler ve arabalar getirtmişti [16].

Bütün bu çalışmalarla ilgili ZEVRÂ Gazetesinde bugüne kadar dikkati çekmemiş son derece orijinal bilgiler yer almaktadır. Bu gazetede yer alan bilgilerin ışığı altında Midhat Paşa'nın Fırat projesi diyebileceğimiz, bu çalışmalarının büyük bir kısmı kendi döneminde bitirilmiş olmasına rağmen nehir özlediği duruma getirilememişti. Çünkü o, Fırat'ın Süveyş Kanalına tam bir rakip olmasını arzulamaktaydı. Düşüncemiz odur ki, bu projenin gerçekleşmemesinin nedeninin altında maddi imkânların yetersizliği ve Midhat Paşa'nın valilikteki, süresinin azlığı yatmaktadır. Nitekim ZEVRÂ Gazetesindeki kayıtta bu düşüncemiz açıklıkla doğrulanmaktadır. Nehri düzenlemek için Midhat Paşa bütçeden ancak 3.000 lira ayırabilmişti. Oysa İngiltere nehrin sadece keşfi için kaptan Chesney'e 30.000 İngiliz lirasından fazla para tahsis etmişti [17]. Öte yandan Fırat'ta ki bu çalışmaların yanısıra Dicle nehrinin keşif ve temizlik işlerini de Şehri Zor mutasarrıfına havale etmişti. Bu çalışmalarda da görev yapan heyet ancak Musul'a yakın Ebu Şarip engelini ortadan kaldırabilmişti. Diğer engellerin kaldırılamayışı yüzünden gemiler ancak Bağdat'tan Musul'a kadar gelebiliyorlardı. Dicle'nin Bağdat ile Basra arasındaki kısmının çok dolanbaçlı olması bu gemilerin hem yolunu uzatmakta, hem de fazla yakıt harcamalarına sebep olmakta idi. Midhat Paşa bu konuda da olumlu girişimlerde bulunmuş, birtakım kanallar açtırarak bu yolu mümkün olduğu ölçüde kısaltmıştır. Fırat ve Dicle arasında Kenaniye adlı bir kanal açtıran Midhat Paşa ulaşıma büyük bir rahatlık getirmişti [18].

Midhat Paşa'nın nehir yolu dışında Bağdat'ta yaptığı alt yapı hizmetlerinden biri de Kazimiye kasabası ile Bağdat arasındaki atlı tramvay yoludur. Henüz İstanbul'da kullanılmaya başlanmasından 2,5 yıl sonra tramvayın Bağdat'ta kullanılması hükümetin Bağdat ulaşımının üzerinde titizlikle durduğunu göstermesi bakımından ilginçtir. Başbakanlık Şûra-yı Devlet evrakları arasında bulunan bir belge ile İngiltere'den getirtilen tramvayın işletilmeye konulmasına dair ZEVRÂ Gazetesindeki bilgiler son derece ilgi çekicidir.

[16] Bk. Zevrâ, 243; Krş. BA, MAD, 8846, s. 200; AD, 849.
[17] Bk. Zevrâ, 132, 146, 218; Krş. BA, AD, 849.
[18] Bk. Zevrâ, 18, 22, 25, 39, 79, 128.

6 km. olarak planlanan fakat işletmeye açıldıktan sonra gösterdiği başarı nedeni ile 1 km. daha uzatılan atlı tramvay yolu çalışması herbiri 250 kuruşluk 6000 senet tutarında bir anonim şirket olarak faaliyetine başlamıştır. Başlangıçta halk ilgi göstermemiş, ancak 2000 senet satılabilmişti. Kalan 4000 senet rehin verilmiş daha sonra bu borç gelirle ödenmişti. Bağdat-Kazimiye arasında günde birkaç bin yolcu taşıyabilen tramvay, içi geniş iki katlı bir araba idi. 8 arabalık bir parkı mevcuttu. İlk yılda % 20 gelir sağlamış ve bunu % 3 senet sahiplerine pay olarak ayrılmıştı. 50 kişiden fazla yolcu alınmayan atlı tramvayın alt katı 1. sınıf olup ücreti 40 pare üst kat ise, kenarları açık olarak 2. sınıf 20 pare ücret karşılığında biniliyordu. Midhat Paşa'nın kurduğu bu atlı tramvay sistemi tam 70 yıl hizmet görmüş, 1938'de Bağdat'ta Belediye Otobüsleri İşletmesi kurulunca tramvayın ruhsatsız oluşu bahane edilerek kaldırılmasına karar verilmişti [19]

Haberleşme

Midhat Paşa'nın Bağdat vilayetinde ki bayındırlık faaliyetleri üç yıl boyunca aralıksız devam etmiştir. Başbakanlık dahiliye evraklarında bulunan muhtelif kayıtlar [20] Halep-Musul-Bağdat-Basra hattının stratejik önemini Midhat Paşa'nın çok iyi kavramış olduğunu belgelemektedir. Çünkü, bu kayıtlar Dicle ve Fırat su yolu Bağdat-Kazimiye tramvay yolundan sonra kendisinden daha önce başlamış bulunan telgraf hatlarının kuruluş işi çalışmalarını ciddiyetle ele aldığını göstermektedir. Bu konuda ilk girişim yine İngiltere'den geldi. İngilizler, Hindistan'dan Basra'ya deniz altından, Basra'dan Bağdat'a ise Dicle nehrinin altından telgraf hattı döşemeyi düşünüyorlardı. 1857 yılında Basra Körfezinden Suriye'ye İngilizlerin Doğu Hint Şirketi, telgraf hattı döşemiş ancak anlaşmaya göre hattın sahibi Osmanlı Devleti olmuştu.

1860 yılında Bağdat'ta Ahmet Tevfik Paşa zamanında bir telgraf idaresi kurulmuş ve 1861 yazında ilk kez İstanbul'dan Bağdat'a bir telgraf çekilmişti. 1863 yılında başlayan Bağdat Basra bölgesi telgraf hattı döşemeleri 1865 yılı sonunda bitirildi. Böylece Avrupa-Hindistan telgraf hattı Anadolu Irak hattı üzerinden FAV şehrinde birleşti. Bu hat Osmanlı Devletine yılda 150.000 Frank gelir sağlıyordu. Yapılan telgraf hatları Arap aşiretleri tarafından sık sık tahrip ediliyordu. Bu nedenle Midhat Paşa Fırat nehri boyunca Bağdat-Halep arasında yedek bir hat döşenilmesini başlattı. Osmanlı Devletinin Avrupa'yı Hindistan'a bağlayan bu başarılı telgraf hattı çalışması iki rakip tarafından sürekli engellenmeye çalışılıyordu. Önce

[19] Bk. Zevrâ, 44, 86, 161, 188; Krş. BA, ŞD, 842, 947.
[20] Bk. BA, DA, 11712, 11816, 35516.

Rusya İran üzerinden Hindistan'a bir telgraf hattı döşedi. Fakat Rus hattı güvenilir olmadığı için rekabet konusunda etkili olamadı. Daha sonra İngilizler Aden yolu ile deniz altından Hindistan'a bir hat döşediler. Bu da, deniz altı hattı olması nedeni ile pahalı tarifeydi. Dolayısı ile Anadolu-Bağdat hattı yine rakipsiz kalmıştı. Halkın Bab-ı âli'ye telgraf hattı döşenmemiş bölgelere telgraf hattı döşenmesi için yaptığı her teklif hükümet tarafından uygun görülüyor ve hemen yapımına geçiliyordu. Midhat Paşa'nın 3 yıllık çalışması sonunda Bağdat vilayeti tamamen düzenli bir telgraf şebekesi ile kaplanmış olduğu, Başbakanlık Arşivindeki çeşitli belgelerle kanıtlanmaktadır. Bu dönemde yine bu belgelerdeki, kayıtlara göre, Bağdat-Basra hattı dışında bir de Bağdat-Hindistan hattı döşendiği görülmektedir. Bu ikinci hat İran üzerinden geçtiği için İran'da Bağdat'a bağlanmış oluyordu. Midhat Paşa bu işler için İngiltere'den çok sayıda mors alet ve teçhizatı getirtti. Ancak bu buluş henüz yeni olduğu için sık sık arızalanıyor ve dolayısı ile pahalıya mal oluyordu. Bundanda kötüsü ayaklanan Arapların ilk işi ülkelerinin imarı için yapılmış olan bu bayındırlık eserlerini tahrip etmekti [21].

Sağlık

Midhat Paşa'nın 3 yıllık kısa Bağdat valiliği sırasında yapmak istediği fakat maalesef tamamlayamadığı en hayırlı işlerden biri de Gureba Hastanesinin yapılmasıdır. Paşa Bağdat'a geldiğinde ne bir hastane ne bir doktor, ne de bir eczane vardı. İran üzerinden gelen veba, kolera, tifo gibi bulaşıcı hastalıklar özellikle bazı bölgelerde büyük tehlikeler yaratıyordu. Devlet karantina uygulamasını başlatmıştı. Ancak doktor ve hastane olmadığı için etkili olunamıyordu. ZEVRÂ Gazetesindeki, son derece dikkate değer kayıtlara göre Midhat Paşa gelişinden birkaç hafta sonra halk için gerekli bir hastane yapılmasına karar vermişti. Bu iş için gerekli araziyi Dicle kıyısında buldu. Ancak binanın inşası, araç ve gereçlerini sağlanması büyük paralar gerektiriyordu. Yine aynı kaynağa göre Bağdat'ın bütçesi yeterli olmadığından, zenginlerden bahsiş toplamaya başladı, hemen inşaata geçildi. Hatta kutsal toprakları ziyarete gelen zamanın İran hükümdarı Nasrettin Şah'ta hastane için 2.000 lira bağışta bulundu. 1872 yılında hastane bitmek ve hizmete açılmak üzere iken Midhat Paşa'nın Bağdat'tan ayrılması üzerine çalışmalar durdu. Ancak 7 yıl sonra 1879 yılında açılabildi. Midhat Paşa sağlık hizmetleri konusunda başka olumlu çalışmalarda da bulundu. Şehri Zor ve Musul sancaklarına birer hükümet

[21] Bk. Zevrâ, 6-10, 12, 215, 220; Krş. BA, DA, 40485, 40857, 43449; MAD, 8846, s. 4-10, s. 37, s. 68, s. 90; BA, ŞD, 1162.

doktoru atadı. Bağdat vilayetinin doktor ihtiyacını ZEVRÂ Gazetesi aracılığı ile duyurarak İstanbul doktorlarının Bağdat vilayetinde sağlık hizmetlerine katılmalarını gerçekleştirdi [22].

Diğer hizmetleri

Çağdaş kütüphane ve arşiv belgelerindeki kayıtlar Bağdat valiliği sırasında bölgede gerçekleştirdiği imar faaliyeti ve yaptırdığı eserleri ayrıntıları ile gün ışığına çıkaracak niteliktedir. Modern bir şehircilik anlayışına da sahip olan Midhat Paşa'nın diğer eserleri de sayılamayacak kadar çoktur. Özellikle sosyal içerikli hizmetlerden bir tanesi yoksullar evinin inşasıdır.

Halkın şikayetlerinden biri, buğdayın el değirmenlerinde veya hayvan gücü ile işleyen değirmenlerde öğütülmesidir. Midhat Paşa bu konuya da el atmış ve buharlı un değirmenlerini getirterek halkın sağlıklı ekmek yemesini sağlamıştır.

Ayrıca, halk ihtiyacını ya eşeklerin sırtında ya da elleri ile taşımak suretiyle elde edebilmekteydiler. Midhat Paşa'nın Avrupa'dan getirttiği buharlı su pompalarının kurulması sayesinde Dicle'den alınan su, şehre yerleştirilen şebeke sayesinde halka dağıtılmıştır. Bağdat Parkı, saat kulesi ve yeni köprülerinin inşası ve eskilerinin tamiri de bu arada sayılmaya değer hizmetleri arasındadır [22].

Midhat Paşa, alt yapı çalışmaları yanı sıra, ekonomiye büyük çapta katkıda bulunacak önemli konularda da ilk adımı atmıştır. Bağdat Eyaletinde 2000 varil petrol çıkartılmasını sağlayarak bu bölgeyi Amerikan ve Rus petrollerine olan bağımlılıktan kurtarmaya çalışmıştır. Bunun yanı sıra Midhat Paşa'nın sadrazama gönderdiği ve yeterince ilgi görmediği halde kendi çabası ile bölgede kömür arama meselesine el atmış ve çıkarttığı kömürler pahalıya mal olmasına rağmen bizzat Bağdat Eyaletinde kullanılmaya başlanmıştır. Midhat Paşa'nın ZEVRÂ Gazatesindeki bir yazı da "Her ne kadar kömür çıkartma işi, bize dışarıdan ithal ettiğimiz kömürden pahalıya mal olsa da dışarıya para vermediğimiz için çok memnunuz" demektedir.

[22] Bk. Zevrâ, 12, 43, 77, 93, 96, 97, 122, 129, 131, 136, 145, 147, 163, 179, 201, 216, 222, 223, 242.